

Katolički list

Zvonik

GOD. XVIII. BR. 6 (200) Subotica, lipanj (jun) 2011. 150,00 din

200 pitanja i odgovora
100 intervjua 600 dopisnika

200 brojeva
35 000 slika

200 životopisa svetaca

250 pjesama

9 000 članaka

3 urednika 200 naslovnica

4 000 000 riječi

150 reportaža

500 meditacija

100 priča

Tema: Zvonik – hrvatski list

koji najdulje kontinuirano izlazi u Vojvodini

Reportaža: Drage obitelji, ne bojte se!

Intervju: vlč. Mirko Štefković

zvnh.org.rs

Zahvalnica za kraj školske godine u katedrali

Koncert subotičkih zborova

Proštenje u Aleksandrovu

Krizmanici katedralne župe

Jubilarna Zlatna harfa

USPOMINJE PRVE SVETE KOMUNIKACIJE
Prvopričesnici župe Marija Majka Crkve

Kraljice u župi sv. Roĝa

Hodočasnici na susretu s Papom

Novo lice

Evo točno pedeset je brojeva našeg *Zvonika*, otkako sam s vama u svojstvu urednika.

Znam, brzo je prošlo, vjerujem ne samo meni. Puno toga lijepoga smo podijelili, učinili zajedničkim. Dovoljno je prelistati par brojeva i sve postaje jasno. Koliko je samo osoba utkalo dio sebe u ovo divno zdanje, koje su naši svećenici, još tamo 1994. godine, počeli graditi pod okriljem drevnog zvonika franjevačkog samostana u Baču. Lijepo je znati da si dio nečega što je veće od tebe, osobito ako su to ljudi koji tvore zajednicu u kojoj očekuju i tvoj doprinos. To iskustvo je meni kao uredniku pružio *Zvonik*. Zato sam sada, dok se spremam predati „uredničku palicu“ vlč. Draganu Muharemu, ispunjen zahvalnošću dragom Bogu, koji nas okuplja i poziva k sebi, te svima vama koji ste na bilo koji način u proteklih pedeset brojeva pridonijeli da naš *Zvonik* vjerodostojno i uvjerljivo svjedoči o ljepoti Evanđelja.

Gledajte u Gospodina i razveselite se! – antifona je koju je tijekom bdijenja mladih s Papom u centru Zagreba prije dva tjedna tako divno otpjevala jedna djevojka. I melodija i tekst su mi se jako urezali u srce. Tijekom ovih pedeset brojeva *Zvonika*, puno puta sam si posvješćivao kako je upravo to poslanje našeg lista: pozvati svakoga da gleda u Gospodina i da se razveseli. Da, *Zvonik* nas zbija uvijek iznova poziva da tražimo lice Gospodnje, ma koliko nam se to ponekad činilo teško i neostvarivo. Da, pozvani smo ga nalaziti u svojim

svakidašnjim životnim situacijama te ga ne prestati hvaliti. Zbilja, Gospodin i danas čini velika djela! Jedno od takvih velikih djela je zacijelo i zajedništvo koje oko sebe okuplja ovaj naš *Zvonik*. Da, i ti si, dragi čitatelju, dio tog zajedništva!

O tom zajedništvu pišemo i u ovom broju, osobito u prilogu o Papinu pohodu Hrvatskoj. Neki od nas su imali milost sudjelovati na tim veličanstvenim slavljinama, čuti uživo Papine riječi, osjetiti kako je lijepo biti katolikom, pripadati velikoj zajednici Crkve. Ta zajednica nas sve nosi, nadahnjuje i podržava. Da, ona nas podržava i onda kad mislimo da možemo sami, ali i onda kad se osjećamo bespomoćnima. U to trebamo biti uvjereni. Nadam se da tom uvjerenju pridonosi i to iskustvo Crkve o kojemu opširno pišemo, ali isto tako i toliko toga što se nalazi na stranicama koje slijede.

U uvjerenju da će brojevi koji će slijediti nakon ovoga još i više služiti izgradnji zajedništva, pozivati na traženje Gospodina i potrebe podjeljivanja primljenih darova, pozdravljam Vas sve još jedanput u svojstvu urednika. I sam želim slijediti te poticaje. *Zvonik* mi je pomogao da otkrijem velike Božje darove, ali isto tako i granice preko kojih nisam mogao. Na svemu tomu mu veliko i predano hvala! Od sljedećeg broja pred nama će biti jedno novo lice, preko kojega će nam Gospodin nastaviti progovarati, darovima koje mu je povjerio. Već sada mu želim dobrodošlicu i neka mu je s Božjim blagoslovom!

Vaš sad već bivši urednik

Iz sadržaja

Aktualno:

Misa zahvalnica za kraj školske godine5

Tema:

Zvonik - hrvatski list koji najdulje kontinuirano izlazi u Vojvodini6

Godišnja skupština svećenika

Srijemske biskupije17

Reportaža:

Drage obitelji, ne bojte se! ..23

Intervju:

vlč. Mirko Štefković26

Kutak za katehete:

Kreativna kateheza31

Kompleks niže vrijednosti ...34

Kršćanski stav:

Poželjna načela pri osnutku i radu znanstvenog časopisa ...35

Jubilarna „Zlatna harfa“ ..39

Mladi:

Zajedno u Kristu42

Obitelj:

Obiteljsko ozračje44

Vjernici pitaju:

Vrijednost prijenosa svetih otajstava na radiju i televiziji47

Duh koji nosi i pokreće

Piše: Nevena Gabrić

Znamo li svi za trenutke u životu kada osjećamo kako nam može pomoći samo darovana „iskra odozgo“ koja podiže iz potištenosti i iznova razbuktava? Priželjkujemo li kadkad blistavu ideju koja će zasjeniti rutinu, ispraznost, tromost? Čeznemo li za istinskim životom, za istinskom ljubavlju? Osjećamo li potrebu za snagom koja ne posustaje? Razmišljamo li nekada o snazi Božjega Duha za kojim sva živa bića silno

žude, o snazi koja nas pokreće? O vjetru koji nas želi nositi ako mu se prepustimo? O vječno živoj vatri koja može promijeniti naše srce i iznova oblikovati život?

Nije li prelijepo što o tome ne moramo samo maštati, već se tomu možemo iskreno veseliti? Možemo smjelo prihvatiti Božji poziv i uroniti u vatru Svetog Duha, dopustiti mu da u nama zagrije ono što je tvrdo i hladno, da omekša ono što je kruto. Što nas sprječava da postanemo ljudi za koje se kaže da su „živa vatra“? Tko ne voli vidjeti i osjetiti vedrinu, zanosnu snagu iskrenog osmijeha, oči iz kojih izbija životni sjaj, isijava ljubav i radost?

Možda se nekada trebamo izložiti i vjetru. Zatvoriti oči i svim osjetilima, čitavim bićem osjetiti vjetar na sebi, kako nam povjetarac nježno dodiruje obraze ili kako jak vjetar snažno puše noseći sve za sobom. To čudesno strujanje zraka nas prožima, čisti, oživljuje, miluje...

Blagdan Duhova je iza nas. Pjevali smo, molili, dozivali Duha Presvetoga... Naši su krizmanici primili darove Duha Svetoga. Katedrala je blistala od ljepote, mladosti, osmijeha,

svježine, radosti... ljubavi! Bili smo očarani djecom koja će polako prestajati biti djeca. Obasuli smo ih pažnjom, divljenjem, riječima s najljepšim željama. Pružali smo im mirisne, cvjetne bukete, sitne darove. Pisali smo im čestitke s nježnim stihovima, najmudrijim savjetima, najrazumnijim poukama... Možda smo se sjetili i svojeg djetinjstva...

Na dan svoje krizme sam i ja primila čestitku. Od srca mi je upućen poticaj da se trebam truditi uvijek surađivati s Darom kojega sam primila, tako da iz dana u dan mogu rasti u vjeri i dobroti! Takvim riječima želim i ja potaknuti naše krizmanike, ali i sve nas podsjetiti da imamo uz sebe Duha koji dolazi od Boga i nastanjuje se u nama. Oduševimo se Duhom Posvetiteljem, Braniteljem, Tješiteljem, Nadahniteljem, Životvorcem. Budimo zahvalni Duhu koji je vrelo svetosti i koji nas svojim dahom natapa i pomaže da postignemo svoj vlastiti i prirodni cilj. Ne zaboravimo da su vrijednosti duha vrijednije od materije, da su sile duha jače od sile tijela, da je duh ono što je u čovjeku neuništivo, nesagorivo, bezvremensko...

Svetom misom zahvalnicom učenici završili školsku i vjeronaučnu godinu

Djeca Boga hvale

„Draga djeco, zahvalimo dragom Bogu na svim darovima što smo ih primili tijekom ove školske godine, Duhu Svetom što nas je nadahnjivao, našim učiteljima, nastavnicima, vjeroučiteljima, trenerima, ravnateljima, roditeljima i svima koji su radili s vama. Tijekom ljetnih praznika budite na veselje braći i sestrama, neka vam se raduju roditelji i sav svijet, da onda tako odmorni na jesen imate snage biti još radosniji i bolji“, poručio je okupljenoj djeci 4. lipnja na misi zahvalnici katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**.

Na samom početku mise katedralni je župnik pozdravio svu djecu iz vrtića „Marija Petković“, 18 osnovnih i 2 srednje škole u Subotici, a oni su mu uzvratili prigodnom pjesmom napisanom upravo za ovaj dan, a u povodu njegova 64. rođendana. Zahvalili su mu na trudu, ljubavi i svim divnim propovjedima ne samo na ovim, nego i svim drugim misama te mu darovali sliku od slame.

„Hrvatska glazbena udruga 'Festival bunjevački pisama' već je šestu godinu nositelj ovog programa, ali ne možemo izostaviti ni zahvalnost **Zoltánu Jegesu**, donedavnom pokrajinskom taj-

niku za obrazovanje, sada pomoćniku, jer su zahvaljujući njemu ova misa zahvalnica i zaziv Duhu Svetomu na početku školske godine ušli u nastavni plan i program, što daje na značaju svega ovoga“, istaknula je u ime organizatora **Stanislava Stantić Prčić**. Ona je dodala kako je na misi bilo oko tisuću djece „i bilo bi nam drago da ovaj broj djece pohađa i nastavu na hrvatskom jeziku. Zahvaljujemo i svim svećenicima koji su poduprli ovaj današnji susret i dolazak djece u ovako lijepom broju“.

Djeca su ovom misom zahvalila za sve primljene milosti tijekom školske i vjeronaučne godine, za milost školovanja koja je mnogoj djeci uskraćena. Orila se toga dana subotičkom katedralom radosna pjesma, složno je moljeno, a na kraju je završeno svečanim „Tebe Boga hvalimo“, kako je dostojno i pravedno. Misa je završena veselom pjesmom i porukom „Ostani s nama“.

„Više puta sam nazočna na misi i na početku i na kraju školske godine i

uvijek sam zapravo jako impresionirana i brojem djece koja su nazočna na misi, i porukama koje se šalju, a ono što je jako bitno je taj osjećaj zajedništva. Mislim da je to jako važno, taj osjećaj zajedništva i pripadnosti djece, koja možda ne pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, ali pohađaju katolički vjeronauk, pa ih to veže za matičnu domovinu“, s neskrivenom radošću rekla je generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici **Ljerka Alajbeg**. Ona je potom rekla: „Čestitam svima, prije svega djeci, nastavnicima, vjeroučiteljima i organizatorima, a posebice predsjedniku udruge **dr. Marku Senteu**, što su uporni, što su dio svoga rada i sredstava izdvojili da bi se mogla održati ova jako dobra i korisna i možda za budućnost veoma značajna zajednička manifestacija“.

Pod svetom misom svirao je Subotički tamburaški orkestar pod ravnanjem **Sonje Berta**, dok je pjevanje djece animirala učiteljica **Ana Čavrgov**.

Kao i prijašnjih godina, na misi zahvalnici bio je i dogradonačelnik Subotice **Pero Horvacki**.

Bernadica Ivanković

Zvonik – hrvatski list koji najdulje kontinuirano izlazi u Vojvodini

Piše: Tomislav Žigmanov

Naš slavljениk – Katolički mjesečni list *Zvonik* – jest tiskovina koja pripada skupini periodičnih serijskih publikacija. Njega karakterizira i uža predmetna određenost: on je vjerski list, te jezika na kojemu se objavljuju tekstovi – hrvatski. Ujedno, to je jedini hrvatski list pokrenut 90-ih godina XX. stoljeća koji do danas kontinuirano – dakle, bez prekida – izlazi. Posljedica je to ustrajnosti onih koji su ga stvarali, njihove neuhajne želje da svjedoče vlastita vjerska uvjerenja, spremnosti da na ovaj način evangeliziraju puk i odgovornosti da se kroničari vlastito trajanje. U tom smislu, *Zvonik* je odlično zrcalo vitalnosti ovdašnje Katoličke crkve. I kada je u pitanju povijest tiska na hrvatskome u ugarskom Podunavlju, ona se ne može zamisliti bez crkvenih odličnika! I ovaj članak, nastao u povodu ove i više nego značajne obljetnice tek je podsjetnik te slavne povijesti...

Počelo je s kalendarima

Povijesno promatrano, prve periodične tiskovine u Europi bile su kalendari, jednogodišnje publikacije. Tako je bilo i u podunavskih Hrvata – prvi se, pod nazivom *Kalendar* pojavio za 1743., a drugi za 1744. godinu, i to u Bu-

dimu, a priređuje ga franjevački predavač filozofije i teologije Đuro Rapić (1715.-1785.). Uslijedio je zatim *Ilirski kalendar* za 1745. godinu, koji, istina s kraćim prekidom, izlazi do 1823. godine.

U izdavanju kalendara uslijedila je pauza od gotovo pola stoljeća, a promijenilo se i mjesto izdavanja. Naime, u drugoj polovici XIX. stoljeća, nakon Austro-Ugarske nagodbe, narodne kalendare u Subotici je najprije izdavao narodni preporoditelj Ambrozije Šarčević sa suradnicima – *Bunjevački kalendar* (1868. i 1869.) te *Bunjevački i šokački kalendar* (od 1870. do 1882.), učitelj Ljudevit Kuzmić (1852.-1893.) u Somboru izdaje *Zomborski pravi bunjevačko-šoka-*

čki kalendar sa slikama (1882. i 1883.), a poslije njega, od 1884., svećenik Pajo Kujundžić (1859.-1915.) u Subotici počinje izdavati *Bunjevačko-šokačku Danicu ili subotički kalendar*, koja je kasnije preimenovana u *Subotičku Danicu* i koja izlazi, s duljim ili kraćim prekidima, na hrvatskome sve do danas kao crkveno-narodni kalendar mjesne Katoličke crkve.

Kao nova vrsta serijske publikacije, listovi i časopisi se javljaju u Europi u XVIII. i dobrim dijelom su u službi širenja prosvjetiteljskih ideja. Njihov se nastanak i pojava tumači kao posljedica modernizacije i demokratizacije društva, kulturnog razvitka i razvoja znatnosti u narodima, razvoja tiskarstva i širenja pismenosti.

Kratki ukaz na povijest

Potaknut ilirskim preporodnim idejama, nadahnut njihovim glasilima i ohrabren donošenjem Zakona o narodnostima u Ugarskoj, kalački je kanonik, kasnije naslovni biskup bosonski, Ivan Antunović, nakon više od 30 godina od pojave prvih časopisa u Hrvatskoj, pokrenuo vlastiti politički tjednik, prve novine na narodnom jeziku među podunavskim Hrvatima – Bunjevcima i Šokcima: *Bunjevačke i šokačke novine*. Prvi broj se pojavio 21. III. 1870., a do kraja 1872., do kada su izlazile, objavljeno je ukupno 146 brojeva na po četiri stranice. Osim kao izdavač, Antunović je bio i urednik novina. U njima je kao sa-

stavni dio tiskan i književni prilog: isprva samo kao *Nadometak*, a od 1871. sa samostalnim naslovom *Bunjevačka i šokačka vila*.

Ovaj će prilog, nakon gašenja *Novina*, što je bilo koncem 1872. iz financijskih razloga, nastaviti samostalno izlaziti od 2. I. 1873. kao četverolistni tjednik također u Antunovićevoj nakladi u Kalači. *Vila* se, međutim, samoimenovala ne više kao „politički tjednik“ već kao „list za pouku, zabavu i gazdinstvo“. Nakon objavljenih osam brojeva, postaje dvotjednik, a nakon sedmomjesečne stanke, od studenoga 1875. do kolovoza 1876., koja je uslijedila zbog oboljenja Antunovića, *Vila* nastavlja izlaziti u Baji, no urednik joj tada više nije bio Antunović već njegov suradnik iz *Novina* i *Vile*, svećenik Blaž Modrošić (1839.-1900.).

Na tragu *Novina* i *Vile* pojavila se nakon šest godina od prestanka izlaska *Vile* – 1882. – nova tiskovina podunavskih Hrvata u ugarskom Podunavlju, tjednik *Bunjevac*, „list opće naobrazbe i napridka“. Izlazio je tijekom 1882. u Somboru na četiri stranice, a uređivao ga je tamošnji svećenik Ivan Batori (rođ. Burnać) (1841.-1900.), u suradnji s monoštorskim župnikom Ivanom Palićem (1842.-1885.). Temeljna je

Kako vidim naš *Zvonik*? Visoka je to građevina koja se može vidjeti i iz daleka u našoj panonskoj ravnici. Temelji čvrsto zasađeni u bačkoj crnici, a krov nebo dodiruje. *Zvona* tog *Zvonika* – glazba nebeskog prizvuka koja zove na razmišljanje, upoznavanje, molitvu, meditaciju, glazba kojoj je teško odoljeti i koja još dugo zvuči u nama i nakon stvarnog prestanka zvonjave tih zvona. *Zvonik* je visoka, ali ipak jednostavna građevina, primamljiva u poniznosti svoje arhitekture. Baš kao i onaj zvonik u Baču, pod čijom sjenom je Duh Sveti lahorom progovorio svećenicima i vjernicima, a oni progovoriše cijelom Božjem puku hrvatskom, ovdje u panonskoj ravnici. Takvi se *Zvonici* sada mogu vidjeti u svim našim crkvama, u našim domovima, u nama...

Čestitamo na 200 takvih *Zvonika*. Čestitamo na hrabrosti, odvažnosti i vjeri. Čestitamo urednicima *Andriji Anišiću* i *Mirku Štefkoviću*, uredništvu i svim dosadašnjim suradnicima. Hvala vam što ste našu živu crkvu učinili još življom i čvršćom, što ste nas približili jedne drugima, što ste nas upoznali s braćom i sestrama subotičke i drugih biskupija. A zvona *Zvonika* neka i dalje zvuče u svojoj poniznosti, odvažnosti i hrabrosti. Bog vas blagoslovio!

Pozdrav od vjernika Sombora!

Zlatko Gorjanac

svrha lista „bilo njegovanje materinskog jezika i prosvjećivanje bunjevačko-šokačkog puka“, što je uvjetovalo da najveći broj napisa bude objavljen na ikavici, uz velik broj rodoljubnih članaka.

Sljedbenik biskupa Ivana Antunovića, učitelj u Kačmaru, Mijo Mandić (1857.-1945.) pokrenuo je 1884. list *Neven*, koji je izlazio u Baji, Somboru i

Subotici. S prekidima je izlazio sve do 1940. Bez kontinuiteta u izlaženju, *Neven* je mijenjao ne samo nakladnike, dinamiku izlaženja, vizualni i grafički identitet, obim i nakladu, nego i uređivački koncept i jezičnu politiku, osobito na planu odnosa spram pitanja nacionalnog podrijetla Bunjevaca i Šokaca – od pozicija njihove narodnosne samobitnosti u početku, preko jugoslavenskog integralizma početkom 20-ih godina XX. stoljeća, do stajališta da su oni „hrvatskoga roda“ koncem 20-ih istoga stoljeća.

Prilike u suvremenosti

Prva tiskovina unutar hrvatskih institucija i organizacija nakon Drugoga svjetskog rata pojavljuje se u okviru Katoličke crkve – bio je to „vjersko informativni list“ *Bačko klasje*, čiji se prvi broj pojavio za Sve svete 1978. Nakladnik je isprva bio Dekanatski ured u Baču, a od 1991. Institut „Ivan Antunović“ iz Subotice. Sve vrijeme glavni urednik mu je bio svećenik Lazar Ivan Krmpotić (1938.-2006.). Iako je nominalno bio dvomjesečnik, list je izlazio povremeno na 12-48 stranica. U šesnaest godišta objavljeno je 78 brojeva – posljednji broj je izašao 1993.

Nakon, pak, 1990., kao posljedica društvenih promjena, pojavljuje se cijeli niz tiskovina na hrvatskome u Vojvodini: novija povijest informiranja bilježi čak šest listova koji su se pojavili u posljednjem desetljeću XX. stoljeća. Oni su imali različite uređivačke koncepcije, kvalitetu i pouzdanost novinskih napisa, dinamiku izlaženja, vrijeme trajanja... Ovdje ih kratko navodimo kronolojskim redoslijedom nastajanja.

Glas ravnice je bilo prvo glasilo na hrvatskom jeziku u Vojvodini izvan crkve nakon 1956. Počeo je izlaziti u drugoj polovici 1990. godine, nakon osnutka političke stranke Demokrat-

skog saveza Hrvata u Vojvodini kao njezino glasilo, koja je bila i nakladnik. Do sada je objavljeno 156 brojeva. Slijedi zatim *Žig*, čiji je pokretač i osnivač književnik Vojislav Sekelj. Prvi broj je izašao 16. srpnja 1994. godine na 12 stranica, a ubrzo je, s ustaljivanjem i povećanjem broja suradnika, broj povećan na 16. Izlazio je, istina s manjima prekidima, do travnja 2001., a objavljeno je ukupno 111 brojeva.

Drugi katolički list u Vojvodini kojega izdaju hrvatski svećenici Subotičke biskupije bio je *Zvonik* – „katolički list“, mjesečnik, čiji je nakladnik Rimokatolički župni ured sv. Roka u Subotici, a urednici su mu bili svećenici Andrija Anišić (do broja 150) i Mirko Štefković

(od broja 151 do danas). Prvi broj je izašao u studenom 1994., a držite u rukama 200. broj. U početku je izlazio na 12 stranica, da bi ubrzo prešao na 16, a ustalio se na 48-52 stranice. Osim različitog vjerskog štiva, te prikaza događaja iz crkvenog i vjerskog života, objavljeni su i sadržaji o kulturnim, društvenim i političkim zbivanjima, i to najviše bačkih Hrvata, a priloge potpisuju kako klerici tako i laici. U tom smislu treba reći da je *Zvonik* list koji je značajan za vojvođanske Hrvate po tome što je na sebe preuzeo časnu ulogu ne samo borbe u ostvarivanju prava na informiranje na materinskom jeziku nego i da piše o sebi samima prema kristocentričnoj mjeri, i to u jedno teško vrijeme. Tako je on bio ponajbolji kroničar prije svega vjerskog, ali i kulturnog a često i društvenog života hrvatske zajednice u proteklih 17 godina. Stoga tko bude posezao za pisanjem povijesti Hrvata na ovim prostorima u devedesetim godinama i u prvim godina XXI. stoljeća, taj

Poštovano uredništvo!

U okruženju koje se opire samoj ideji Boga, u vremenu kada na vjernike utječe diktatura hedonizma, konzumizma i relativizma, *Zvonik*, nadahnut Duhom Svetim, ostvaruje svoju misiju evangelizacije, širenja Božje riječi i informiranja čitatelja o svim važnim događanjima u našoj Crkvi.

Svima zaslužnima za ovakvo djelovanje *Zvonika* čestitam na velikom i uspješnom zalaganju i želim puno uspjeha u daljnjem radu.

Pozdrav u Gospodinu,
Zvonimir Pelajić

će u *Zvoniku* naći obilje građe. Za njegov *Zvonik* biti kao i za nas: nezaobilazan.

Sljedeće je bilo „glasilo Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Banata i Bačke“ *Zov Srijema*, koji je počeo izlaziti 1995. godine u Zagrebu. Nominalno je tromjesečnik, a do sada je objavljeno 67 brojeva. Na koncu, pojavio se i tromjesečnik Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“ iz Sombora *Miroljub*. Počeo je izlaziti 1998. godine, a do sada su objavljena 52 broja. U listu, obima najčešće 16-24 stranica, donose se informacije o radu i povijesti društva, te povijesti Hrvata u Somboru i njegovoj okolici.

Osim navedenih, bilo je i drugih tiskovina među Hrvatima u Vojvodini, no oni nisu imali ozbiljnije posljedice po ukupno informiranje na hrvatskome, budući da je riječ o glasilima pojedinih kulturnih udruga ili župa (npr. *Seraf*, *Glasnik Pučke kasine*, *Gerardov narod*, *Gupčeva lipa*, *Glasnik Šokadije*...), sve do pojave tjednika *Hrvatska riječ*, koji je počeo izlaziti u siječnju 2003. Naime, jedino on ima ozbiljniju, utemeljeniju i trajniju misiju u domeni informiranja na vlastitom jeziku Hrvata u Vojvodini, i to zbog svoje institucionalne uređenosti i načina financiranja – osnivač je tijelo manjinske samouprave (Hrvatsko nacionalno vijeće), a financira se iz pokrajinskog proračuna. Njega izdaje istoimena novinsko-izdavačka ustanova, čija je glavna svrha da na institucionalni i profesionalni način građanima hrvatske nacionalnosti u Vojvodini omogući ostvarivanje prava na informiranje na vlastitu jeziku u području tiskanih medija izdavanjem informativno-političkog glasila.

Povijest diskontinuiteta i problema

Iz kronologijski prikazanog pregleđa izlaženja književnih listova i časopisa, jasno je vidljivo kako cijela povijest vlastite časopisne produkcije u kulturnom životu podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, nije bila kontinuirana – ona se, naime, odvijala s prekidima, ponekad čak i radikalnima. Kao kuriozitet, također treba posebno ukazati na to da će se njihova časopisna produkcija u nešto više od 140 godina njezina vremenska trajanja odvijati čak u devet država te u dva različita društvena uređenja – kapitalizam i socijalizam, kao i pod fašističkim režimom. Istodobno, istaknut ćemo da su opći društveni uvjeti u pojedinim državama često znali biti nenaklonjeni hrvatskom življu i naporima što su ih činili na narodnosnome i kulturnom planu. To je stvaralo probleme ne samo u neposrednom radu na njima, zatim u osiguravanju financijskih pretpostavki i rješavanju pitanja distribucije, već i u posrednim posljedicama, kao što je stvaranje stalne čitateljske publike te reproduciranje kulturne elite ovdašnjih Hrvata, budući da su časopisi, za što je u povijesti nebrojeno dokaza, veoma značajni čimbenik u intelektualnoj afirmaciji i profilaciji mladih pripadnika kulturnih elita.

Rijetki su plivači u uzburkanom moru, kaže latinska poslovice. To bi se moglo reći i za osnivače, urednike i suradnike *Zvonika* koji su burnih devedesetih godina osnovali, tada jedini, list na hrvatskom jeziku i najavili da će „pratiti sve događaje u životu Crkve u Hrvata Subotičke biskupije kao i događaje u životu vjernika Mađara, Slovaka, Nijemaca i drugih naroda koji žive u Subotičkoj biskupiji“. A kakvo je to bilo vrijeme govori nam i isprika koju je krajem svibnja uputio novi Upravni odbor Radio televizije Srbije. U priopćenju koje je doneseno na prvoj sjednici novoizabranog Upravnog odbora RTS-a navodi se kako su „tijekom nesretnih događaja iz 90-tih godina, RTB i RTS više puta svojim priložima povrijedili osjećaje, moralni integritet i dostojanstvo građana Srbije, humanistički opredijeljenih intelektualaca, pripadnika političke oporbe, kritički usmjerenih novinara, pojedinih manjina u Srbiji, manjinskih vjerskih zajednica u Srbiji, kao i pojedinih susjednih naroda i država“. Sjećamo se svi, mada nerado, tog vremena u kojem je dominirala antikatolička i antihrvatska propaganda. Pojavljivanje *Zvonika* u tom i takvom vremenu značilo je zato više od pojavljivanja jednog novog katoličkog lista. *Zvonik* je tada, pokraj svoje osnovne uloge kakvom su je definirali osnivači i urednici lista, svjedočio o tome da u Vojvodini žive i katolici, i da u Vojvodini žive i Hrvati. Trebalo je mnogo vremena da se Hrvatima u Srbiji prizna status nacionalne manjine i da, poput ostalih nacionalnih zajednica, ostvare pravo na informiranje i obrazovanje na materinjem jeziku. Podsjetimo se – *Hrvatska riječ* je obnovljena tek 2003. godine. Do tog vremena tek je *Zvonik* hrabro čuvao i promicao hrvatsku riječ u Vojvodini.

U prvom uvodniku urednik *Zvonika* je napisao kako ovaj katolički list „želi podvoriti sve katolike duhovnom hranom, ali i sve dobronamjerne čitatelje drugih vjeroispovijesti i sve ljude dobre volje“. Činjenica da iz tiska izlazi 200. broj *Zvonika* govori da su urednici i suradnici lista uspjeli i uspijevaju u tome. Zato iskrene čestitke za 200. broj.

Jasminka Dulić
odgovorna urednica *Hrvatske riječi*

Zvonik u nama i mi u Zvoniku

Pred nama je jedno lijepo, veliko slavlje. S molitvom na usnama, a vjerom i radošću u srcu, pozdravit ćemo izlazak 200-tog broja *Zvonika*, Katoličkog lista Subotičke biskupije. Znamo kako je *Zvonik* nastao, poznato nam je kako je dobio ime, ali mnogi ne znaju koliko energije i napora u njegovo stvaranje ulaže mala, ali složna ekipa. Mi, povremeni ili stalni suradnici, tu smo da im svojim priložima budemo „pri ruci“, ali događa se i da ponekad, što zbog tehnike, što zbog drugih razloga, malo i zakažemo, ali ne zakažu nikada oni i evo, Bogu hvala, pred nama je i 200-ti broj u kontinuitetu. Osobno, vrlo sam ponosan što sam dio ekipe koja makar malo pridonosi zadovoljstvu čitatelja.

Zato iskreno, od srca, Uredništvu čestitam ovaj lijepi jubilej i nadam se našoj dugoj suradnji u budućnosti. „*Zvonik*

čitam od prvoga broja. Puno žena kaže – skup je, ja uvijek odgovaram – NIJE! Pa za te novce ne mogu kupiti ni dvije vekne kruha, a naš *Zvonik* je odista hrana za dušu. I mladi i stari u njemu mogu naći sve što ih zanima. Ja obožavam ona kratka izvješća iz Subotičke biskupije, volim znati što rade vjernici i u drugim župama, a dragi su mi i napisi o našim svecima. Ustvari, pročitam sve, od prve do posljednje riječi, pa onda ono što mi se osobito dopada čitam još koji put. Svakako, najviše me razvesele napisi iz naše župe. Čestitam izlazak 200. broja i željela bih se sa svojim omiljenim listom družiti još jako dugo“ – kaže jedna od najvjernijih čitateljica *Zvonika* **Ana Miličić** iz Sonte.

Ivan Andrašić

Znamo li se odmarati?

Ima ljudi koji samo rade. Rade ujutro na poslu a, ako i uzmu kraći odmor u koji računaju ručak i mali predah, nastavljaju posao u večernjim pa i u noćnim satima. Neki jednostavno nastave raditi tijekom cijeloga dana, a noć im je ionako prekratka. Poznajem i prve i druge, a znam i one koji sebi znaju organizirati odmor. Kršćani često osjećaju odgovornost prema radu i obvezama i svoj život provode u radu, ispunjavanju radnih dužnosti. Ipak, treba se podsjetiti da za sve postoji vrijeme, da svaki posao pod nebom ima svoje vrijeme ali postoji i vrijeme odmora za tijelo i duh. Kada sami ne nalazimo vrijeme odmora, Bog nam šalje svoje znakove i nuka nas na suradnju s njim. Ponekad su ti znakovi brzo prepoznati, a nekada se Bog koristi drastičnijim načinima upozoravanja da je vrijeme stati s ubitačnim tempom. Jednu od takvih epizoda u kojima je Božja pedagogija bila na djelu i mi smo nedavno doživjeli.

Nakon dužeg vremena vrlo jakog poslovnog tempa, umorni od nespavanja i briga hoćemo li sve stići dovršiti, a istodobno je kćerka otputovala sa školom na izlet, suprug i ja odlučili smo otići nekoliko dana na odmor u obližnji gradić Gyulu, gdje ima bazena za koje smo vjerovali da su pravo sredstvo odmora. Činilo se dobro uhvatiti vrijeme za kraći predah pred nastavak posla. Brzo smo spakirali nešto odjeće, i krenuli na put koji nije dalek, ali smo mi nekako krenuli u čudnom raspoloženju, kao da je sve išlo prebrzo.

Kao da nam se nije išlo na odmor. Stalno neki znakovi. Usput smo malo „promašili“ put, kasnije stigli na određite, čudili se onome što smo zatekli u kući u kojoj smo smješteni. Nismo dobili dogovoreni prostor, cijena je bila drukčija od očekivane... Odmor je počeo nabranjem svega što nije bilo planirano i očekivano. Nema za nas dovoljno zanimljivih sadržaja i najbolje bi bilo ostati jedan dan, odlučili smo prvoga dana dolaska. Tijekom putovanja vrijeme je naglo zahladnjelo, a mi nismo imali adekvatnu odjeću. I misli se rojile

u glavi. Možda ipak odemo na neko drugo mjesto? Ali, što reći našim domaćinima a da ih ne povrijedimo? Izmisliti nešto? A što reći Bogu? Otići ipak još malo u šetnju, vidjeti grad jer već sutra možda ipak odemo k rodbini ...?

A onda grad. Prekrasne obnovljene zgrade, uređene crkve različitih konfesija (rumunjska pravoslavna, kalvinistička, dvije katoličke), fontane, vodokoci, spomenici... Čiste ulice, uređene kuće i dvorišta. Ah, kako divan

dih, usput smo vidjeli prekrasnu tvrđavu, otkrili novo lice grada, crkvu u koju smo išli na misu. Sve je počelo biti drukčije. I onda smo počeli shvaćati...

Možda sinoć telefon nije proradio kako bismo jutros mi bili skupa, on i ja. Kako bismo opušteno čitali knjige, jedno drugom priopćili koju misao, ideju. Dat ćemo šansu odmoru u ovom gradu, u kojem ćemo biti sami, u kojem ćemo ponovno otkrivati nas i obnoviti

ljubav koja podnosi stresove, pomanjkanje razgovora, brzinu življenja. Odmor nam je dosad uvijek bio s drugima, a sada smo sami. Smijemo se sebi i traženju alibija za odlazak sa odmora, gledamo se u oči, dodirujemo, grlimo, držimo za ruke. Lijepo je opet pronaći ljubav u tako običnom životu. Već sutra, prekositra, radit ćemo sve ono što smo ostavili kod kuće, ali ćemo željeti nastaviti ovo i biti dobri, voljeti se dublje i nježnije.

grad. Bio je 2008. grad kulture. Vidjeli smo nevjerojatan sat. Poput globusa, a pokazuje vrijeme u Gyulu, u Londonu... Da ipak ostanemo još malo? Vrijeme je za vrijeme?

Pokušali smo telefonirati bratu i javiti mu da bismo došli k njemu, a telefon u govornici kao da ne radi. Nakon desetak pokušaja, linija proradi a oni nisu kod kuće. Neki znak? Da još malo promislimo?

Jutro drugoga dana počinje uz cvrkut ptica, jedna se pitoma mačka umiljavala i cviljenjem tražila društvo. Ljubazna domaćica pita jesmo li vidjeli na bazenima neki zanimljiv sadržaj. Ma ne! Mi smo vidjeli malo ljudi, tek poneki bazen u kojem se samo sjedi. Samo ono što nas ovdje teško može zadržati. A željeli smo neki bolji program, nešto zanimljivo. Nenametljivim sugestijama domaćica nam predloži da vidimo još jedno mjesto, gdje ima više bazena, ispriča nam kuda treba ići i što pogledati. Dobro, pokušat ćemo, svakako je ovaj dan već započeo.

Istoga dana otkrili smo da bazen ima veću ponudu, mnogo je djece i mla-

Za svoj odmor tako često uzimamo samo vremenski otpad. Otpad je vrijeme u kojem ništa korisno ne uradimo ali u kojemu se stignemo iznervirati, stignemo druge povrijediti a čini nam se da ga imamo jedva ili da ga uopće nema. Odmor nam odlazi tek na spavanje, a malo na razgovor, na šetnju, čitanje, posjet rodbini i prijateljima. Odmor može biti prigoda upoznati nove krajeve i nove ljude, kulturno se obogatiti. Kako je moguće da se stalno žalimo na manjak vremena i zauzetost, a tek kada se razbolimo vidimo što smo mogli uraditi za sebe i druge u ono vrijeme kada smo trčali za poslom. Zato je važno uzeti sebi vrijeme u kojemu ćemo duh odvojiti od zemlje, od svoga posla i uzdići ga prema Gospodinu. Dok to planiramo ostvariti, neka nas u tome prate riječi omiljenog mi psalma:

**Gospodin je pastir moj:
ni u čem ja ne oskudijevam;
na poljanama zelenim
on mi daje odmora.
Na vrutke me tihane vodi
i krijepi dušu moju. /Ps 23, 1-3/**

K. Čeliković

Kada žena postane muškarac

Piše: Željka Zelić

Da je ženama i muškarcima u prošlosti netko rekao da će u javnom gradskom prometu žena voziti autobus, biti automehaničarka ili dimnjačarka, vjerojatno bi se dobro nasmijali, budući da je podjela na „muške“ i „ženske“ poslove bila jasna. Točno se znalo da je ženi „mjesto u kući“ (poslovi kao što su kuhanje, glačanje, spremanje, odgoj djece), a muškarac je bio zadužen za „lov“ odnosno stjecanje materijalnih dobara kako bi svojoj obitelji osigurao egzistenciju. Svi oni koji se nisu uklapali u takvu sliku nisu bili dobrodošli.

No, situacija je danas, ipak na svu sreću, posve drukčija. Je li to samo zrcalo napretka (kolektivne svijesti, emancipacije, plod sinergije različitih utjecaja i čimbenika) ili pak znak da je nastalo neko novo doba u kojem žene preuzimaju ulogu muškaraca, tema je za promišljanje.

Premda gore spomenuti primjeri u našem društvu, u kojemu se neki poslovi još uvijek smatraju strogo muškim, neke mogu iznenaditi, rijetki su oni koji će ostati otvorenih usta ukoliko vide ženu kako vozi autobus ili kamion, ili pak mladu djevojku koja svjedoči o ljepoti vojnoga poziva. Ipak, postavlja se pitanje koliko je to zapravo u skladu sa ženinom iskonskom zadaćom (ali i fizionomijom) da bude majka, „čuvarica doma“ tj. ona koja čuva „četiri kantuna kuće“. Neosporno je da je ženinom položaju u društvu (u pozitivnom kontekstu) i percipiranju njezine „moći“ zasigurno doprinio feministički pokret (također poznat kao Ženski pokret ili Oslobođenje žena) koji, kako piše Wikipedia, „danas podrazumijeva niz političkih pokreta, organizacija i inicijativa kojima je cilj provesti ideje feminizma u društvo. Pod time se najčešće podrazumijevaju pokreti koji se bore za reproduktivna prava, porodijski dopust, jednakost u plaćama, odnosno za suzbijanje nasilja u obitelji, seksualnog uznemiravanja i seksualnog nasilja. Najblaži oblik feminizma bio bi liberalni feminizam, budući da pristaše ovoga oblika feminizma podržavaju i vjeruju u postojeći društveni sustav, kojega treba popraviti a ne rušiti. Zakonodavstvo je, smatraju, jedina metoda kojom će se

uvesti rodna ravnopravnost, a najvažnija zadaća jest potaknuti žene na obrazovne i političko parcipiranje“.

Ipak, pojedine struje feminizma, one radikalne, ističu važnost akcije i prosvjeda kao način i metodu osvajanja ženskog prostora i izgradnju ženske kulture. Drugi fokusi jesu muško nasilje nad ženama, silovanje, žensko ropstvo i pornografija. Kao glavnog krivca za rodnu neravnopravnost radikalne feministice krive patrijarhat, kao cjelo-

kupni sustav muške vlasti nad ženama; od muških vladara, muške vojske, muške industrije, muške religije, muške znanosti i muške kulture.

Zato danas više nije čudno ako žena zarađuje više od muškarca, ako je na vodećim položajima, ako je obrazovanija od muškarca. Koliko su muškarci spremni prihvatiti novonastalu ulogu, vidljivo je iz raspada mnogih brakova upravo iz razloga jer muškarac jednostavno nije mogao podnijeti ženin uspjeh, da je on u izvjesnom smislu „podređen“ i ne može odigrati tradicionalnu ulogu da bude „zaštitnik“ svoje obitelji. Mnogi će reći kako je problem samo u muškom povrijeđenom egu. Ipak, bilo bi dobro pitati sve one uspješne žene, karijeristice u pozitivnom smislu, koliko je teško odnosno lako ostvariti se i kao dobra supruga, majka, prijateljica, poslovna žena... Ako bismo pitali žene onih muškaraca koji većinu svojega vremena provode na poslu, ili pak muškarca koji preuzimaju ulogu žene u obitelji jer je žena uspješnija u svojem poslu, da iskreno ogovore koliko su zadovoljni svojim odnosom, uvjereni sam da bi ukoliko su iskreni, rijetki odgovorili kako im je materijalna sigurnost ili priznatost u društvu važnija od zajedno provedenoga vremena.

Tako zapravo dolazimo do činjenice da je feministički pokret, osim što ju je oslobodio predrasuda i okova „muške moći“, modernoj ženi također nametnuo mnoštvo obveza koje ona nije u stanju ispuniti. Ili ako ih ispuni, uvijek jedan dio ostaje duboko neispunjen. Rijetke su one koje uspijevaju biti uspješne na tri-četiri polja istodobno. Teško je ispratiti radno vrijeme (čak iz uz satisfakciju u obliku visoke plaće i društvene afirmacije) od deset i više sati, i biti dobra majka i supruga...

A o tomu da suvremeni muškarac i žena s obzirom na nametnuto tempo nemaju vremena jedno za drugo, ovoga puta nećemo ni govoriti. Dobro je to u svojem radu ustvrdila **Dragana Šušak** koja ističe: *‘Rat’ spolova, izravno ili neizravno, svjesno ili nesvjesno, vodi se još od prve podjele rada. Podjela rada značila je potvrđivanje čovjeka kao socijalnog bića, kao zoon politikona (prema Aristotelu), ali i neminovno razvijanje razlika među pripadnicima ljudske zajednice. Od tada, po prvi put u ljudskoj povijesti cijela grupa ljudi se brine i prehranjuje svoju zajednicu. Fizičke značajke određuju muškarca kao lovca, a ženu kao sakupljača bobica i plodova. Kroz povijest je njena uloga oscilirala – od predmeta obožavanja kao žene majke do najpodređenijeg položaja. Tako je i rat spolova, kao svaki rat, često doživljavao prevrate da bi kulminirao danas u našoj tzv. narcističkoj eri obilježenoj intenzivnim načinom života, sebičnošću i geslom ‘Vrijeme je novac.’ Danas se traže talenti bez obzira na spol što nerijetko rezultira zamjenom uloga muškaraca i žena. Međutim, plaća je prevelika i ogleda se u posljedicama kao što su: pojačana nervoza, prebrz i nezdrav tempo života, alternativni životni stilovi.*

Davor Topolčić s Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“ iz Zagreba, u svojem znanstvenom radu piše sljedeće: *Ekonomske prednosti proizašle iz zaposlenja supruge mogu biti praćene smanjenim radom u kućanstvu, povećanim sukobom uloga, stresom u odnosima i smanjenom interakcijom supružnika te konfliktom supružnika (Godwin i sur., 1991.). Posljedice neravnopravne podjele*

rada snose ponajprije žene, ali i muškarci u narušenoj kvaliteti braka i obiteljskog života.

Uloga žene u Crkvi

U pastoralnoj konstituciji „Gaudium et spes“ Crkva ispovijeda i prihvaća zadaću da će sve poduzeti kako bi svaka vrsta diskriminacije u društvenim i kulturno-ljudskim pravima radi spola osobe nestala i kako bi ženama bilo omogućeno prihvatiti onu ulogu koja odgovara njihovu ženskom biću, njihovoj vlastitosti kao čovjeku-ženi. Koncil naglašava isto dostojanstvo muškarca i žene pred Bogom, u društvu i u Crkvi. Muškarci i žene pripadaju zajedno jednom narodu Božjem i zajedno

imaju udjela u poslanju Crkve, u evangelizaciji svijeta. Tu načelnu poziciju Crkva je konkretizirala u novom crkvenom pravu (CIC, 1983) gdje se ističe da svaka žena ima udjela u svećeničkom, proročkom i kraljevskom poslanju Krista na svojstven način. Žene imaju pravo i dužnost u oblikovanju liturgije, u naviještanju Evanđelja i u vodstvu Crkve obnašati crkvene službe (officia) prema sposobnosti i podobnosti, one mogu imati različite zadaće (munera) u upravljanju Crkvom. Kanonski zakonik predviđa mogućnosti da vjernice obavljaju službu suca, preslušatelja, izvjestitelja, voditelja javnog vjerničkog društva, ekonoma biskupije, upravitelja crkvenih dobara, kancelara ili bilježnika, ali je činjenica da se u nas mali broj žena nalazi na tim službama.

Međutim, unatoč crkvenim dokumentima koji govore o ulozi žene u Crkvi, čini da je ono često samo izvanjski nametnuta problematika koju nameću pojedine rubne skupine, pokušavajući na taj način stvoriti umjetno konfliktnu situaciju u kojoj imamo s jedne strane „optužene“ (Crkvu koja diskriminira žene), a s druge strane sljedbe

nike feminističkoga pokreta. Nedvojbeno, uloga žene u Crkvi, kroz povijest je bila marginalizirana, u nekim razdobljima čak izrazito negativna (inkvizicija). No, u svojoj znamenitoj propovijedi na prvu korizmenu nedjelju godine Velikog jubileja kršćanstva Ivan Pavao II. je u ime cijele Crkve javno zamolio u Boga oprostnje za sve grijeha i prijestupe koje su članovi Božjega naroda počinili tijekom dva tisućljeća povijesti kršćanstva. Među nabrojenim slabostima i nevjernostima nalazi se i krivnja kršćana u odnosu na nedovoljno poštivanje dostojanstva žene. Za žene u Crkvi značajno je i Apostolsko pismo pape Ivana Pavla II. o posebnom dostojanstvu i poslanju žena *Mulieris dignitatem*, objavljeno 1988. godine. Koliko je ono zaživjelo i živi u Crkvi, pitanje je za neka naredna promišljanja. Slušajući pristaše „katoličkoga feminizma“ koji zastupaju mogućnost ređena žena, stječe se dojam da spomenuti zapravo problematiziraju pitanje autoriteta. No, kao što je navedeno u jednom od članaka na ovu temu, *područje autoriteta ne smijemo miješati s duhovnom snagom, vjerskom djelotvornošću ili pobožnosti uopće. Svaka žena potencijalno može biti jača od muškarca u navedenim vrijednostima. Stvarnost često svjedoči tome u prilog. Odgovornost muškarca je prihvaćanje uloge koja mu je dodijeljena u braku i crkvenom vodstvu. Ne preuzme li je, tada žena može doći u napast da počne činiti muškarčevu dužnost, a to nikad nije dobro. Naime, to što je muškarac svećenik, ne stavlja ga u superiorniji položaj nego što je to žena. Oboje su u službi istoga Krista, samo što imaju različite „poslove“. Svećenik donosi Krista, a žena mu je pomoćnica u tome. Oni zajedno donose Krista.*

Katolička spisateljica i predsjednica međunarodne udruge za vjersku slobodu u Republici Hrvatskoj **mr. Ljiljana Matković-Vlašić**, ističe *kako su žene kao laikinke danas vrlo aktivne u mnogim djelatnostima, poput ekumenskog i karitativnog rada. Također, žene danas sve više studiraju teologiju, i u svijetu i kod nas, te zauzimaju važne položaje na teološkim fakultetima i drugim institucijama Crkve.*

Sociolog **Ivan Markešić** ističe pak kako su nažalost i *feministički pokreti, kao i feministička teologija, cijeli problem položaja žene u društvu i Crkvi svele u najvećem dijelu na „spol“.* Mnogi kritički nastrojeni neprestano prigovaraju Katoličkoj crkvi nemogućnosti ređenja

žena i sl., međutim, Markešić se ne slaže s tezom da je položaj žena u zapadnoj Europi nešto bolji nego kod nas. *Istina, u protestantskim crkvama žene imaju mogućnost stjecati sve crkvene titule, ali to nije konačno rješenje problema neravnopravnosti žena u suvremenom zapadnoeuropskom društvu. Smatram da bi o promjeni sadašnjega položaja žena u Crkvi i društvu općenito trebale govoriti ponajprije žene, kršćanke, katolkinje, koje će svojim javnim angažiranjem pridonijeti smanjenju već općeprihvaćene neravnopravnosti žena u Crkvi i društvu kao „normalne“, zaključuje Markešić.*

Umjesto zaključka

Preobrazba uloge žene u društvu od prvobitne uloge kućanice do one koja je obrazovana, emancipirana i uposlana, dakako je pozitivna. Društvo u cjelini, i odgovorne institucije, trebale bi pak prepoznati malignitet ženama prisilno nametnutih uloga, tražeći obrasce koji bi uravnotežili njihovu nepomirljivost, budući da iz borbe obiteljsoposao žene još uvijek ne izlaze kao pobjednice.

Kad je pak riječ o angažmanu u Crkvi, žene bi se, kao u društvenom i kulturnom pa i političkom životu, svojim javnim djelovanjem i intelektualnim potencijalom trebale „nametnuti“ suvremenom društvu, stvarajući na taj način jednu novu struju „feminizma u Crkvi“, onu koja nasuprot radikalnim strujama feminizma, svojom afirmirajućom i pokretačkom snagom obnavlja Crkvu iznutra.

Žene u Vatikanu

Među 572 državljana Vatikana samo su 32 žene, a 540 je muškaraca, navodi se u novim statističkim podacima koje je objavio Vatikan.

Državljanke Vatikana čini 306 diplomata, 86 čuvara iz švicarske garde, 73 kardinala, jedna časna sestra i 31 osoba koje nemaju položaj u Katoličkoj crkvi. Od svih ovih ljudi, samo 223 osobe žive u Vatikanu.

Svećenički marijanski pokret

Već nekoliko godina u Apatinskom dekanatu, osobito u Apatinu i Kupusini, djeluje Svećenički marijanski pokret. Inače, ovaj pokret već duže vrijeme djeluje u Zrenjaninskoj biskupiji, najviše na mađarskom jezičnom području, i tako se proširio do nas te se već nekoliko godina održava i na hrvatskom jeziku kako u Apatinu tako i u Tavankutu.

Susreti koje Svećenički marijanski pokret (SMP) organizira nazivaju se „Cenakul“ i odvijaju se po točnim pravilima, a izvor, hrana i snaga, osim Evanđelja i molitve krunice, je takozvana „Plava knjiga“. Svjetski duhovni vođa ovoga pokreta je **don Stefano Gobbi**, svećenik u Italiji. Odgovoran za ovaj pokret u Srbiji, a za sada i u Mađarskoj je otac **János Sóti DI**, župnik u Novom Bečeju.

I ove godine imali smo posebno organizirane Cenakule, u Apatinu 7. svibnja i u Tavankutu 21. svibnja. Sudjelovali su vjernici i pripadnici ovoga pokreta iz Apatina, Kupusine, Tavankuta, Novog Bečeja i Bikova. Od svećenika, sudjelovali su o. János Sóti, vlč. **Jenő Varga**, vlč. **Franjo Ivanković** i vlč. **Jakob Pfeifer**.

„Početkom“ ovoga pokreta se smatra 8. svibnja 1972. kada je don Stefano Gobbi sudjelovao u jednom hodočašću u Fatimi i u Kapelici ukazanja molio za svećenike koji ne samo što osobno kane iznevjeriti svoje zvanje, nego se pokušaju okupiti u udruge koje su nepokorne Crkvenoj vlasti. Neka nutarnja sila goni ga na pouzdanje u Marijinu ljubav. Služeći se njime, don Stefanom, Gospa će sakupiti sve te svećenike i oni će prihvatiti poziv da se posvete njezinu Bezgrješnom Srcu, da se čvrsto združe s Papom i s Crkvom i vode vjernike pod okrilje njezina majčinskoga srca.

Svećenički marijanski pokret predlaže tri obveze za život: posvetu svećenika Bezgrješnom Srcu Marijinu, jedinstvo s Papom i biskupima koji su s njim sjedinjeni te ponudu vjernicima da žive duhovno iskustvo posvete Gospi.

Poruke koje je don Stefano dobijao od Majke Božje zapisane su u Plavoj knjizi „Svećenicima Marijinim predragim sinovima“ (na hrvatskom je izašlo već 9. izdanje).

Slijedi dio iz Marijine poruke od 7. kolovoza 1976., Prva subota u mjesecu:

Morate doista biti Isus danas ljudima svog vremena. Isus koji govori, a govorit ćete samo Istinu. Istinu sadržanu samo u Evanđelju, i zajamčenu Učiteljstvom Crkve.

Danas, dok se tama spušta na sve, i dok se zabluda sve više širi u Crkvi, vi morate sve usmjeriti prema izvoru iz kojega Isus daje da izviru njegove riječi istine: prema Evanđelju koje je povjerenjeno hijerarhijskoj Crkvi, tj. Papi i biskupima koji su s njime sjedinjeni.

Ne pojedinim svećenicima, niti pojedinim biskupima, nego samo svećenicima i biskupima koji su sjedinjeni s Papom.

Danas veoma ranjava i ožalošćuje moje Srce Majke Crkve također sablazan biskupa koji ne slušaju Namjesnika moga Sina, te odvlače veliki broj moje jadne djece na put zablude.

Zato danas vi morate svojom riječju svima objavljivati da je Isus samo Petra postavio kao temelj svoje Crkve i za nepogrešivog čuvara Istine.

Tko danas nije s Papom, neće više moći ostati u Istini.

Zavođenja Zloduha postala su tako podmukla i opasna da mogu svakoga prevariti.

Tu mogu pasti i oni koji su dobri.

Tu mogu pasti i učitelji i učenjaci.

Tu mogu pasti svećenici, a i biskupi.

Nikad neće pasti oni koji su uvijek s Papom.

Jakob P.

Prva pričest u crkvi sv. Marije u Subotici

U crkvi sv. Marije u Subotici, 15. svibnja u nazočnosti mnogobrojnih vjernika, četrnaestero prvopričesnika primilo je prvi put sakrament Euharistije. Tijekom cijele godine marljivo su se i savjesno pripremali da bi znali duboko proživjeti prvi susret sa svojim dragim Isusom u Presvetom Oltarskom sakramentu.

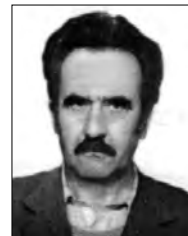

Prije toga su se i pomirili s Isusom i sa svojim bližnjima u svojoj obavljenoj svetoj ispovijedi. Sveta misa je postala još svečanija i od toga što su prvopričesnici čitali čitanja, molitvu vjernika, obnovili su krsni zavjet, i u recitaciji su zahvalili Isusu što su Ga mogli primiti. Recitacijom i buketom zahvalili su i svom župniku vlč. **Károlyu Szungyiju** za trud i brigu kojom ih vodi k dragome Bogu. A njih su pak pozdravili prošlogodišnji prvopričesnici prigodnom recitacijom. Prvopričesnici su Boga slavili i svojim pjevanjem tijekom cijele svete mise što je kantor **Sándor Tamás** pratio na sintisajzeru.

Nakon svečanosti na kojoj su pristupili k stolu Isusove žrtve, u vjeronaučnoj dvorani su skupa i blagovali. Želimo im da u svagdašnjem životu nastave suživot s Isusom, koji su sad započeli u primanju Euharistije.

s. M. Hermina Kovács

† Lazo Kujudžić (1941.-2011.)

S bolom i tugom u srcu oprostili smo se od našeg supruga, oca, svekra i dide Laze Kujundžića, kojeg je Gospodin 8. lipnja 2011. pozvao k sebi. Uvijek vjeran Bogu i Crkvi, pokojnik je dugo, kao član Pastoralnog vijeća, predano pridonosio životu zajednice župe sv. Roka u Subotici. Neka mu Gospodin dade vječni pokoj i život vječni.

Njegovi najmiliji: supruga Julijana, sinovi Zdravko i Darko, snaha Livija, unuka Anja, snaha Anica s obitelji, brat Tome, obitelj pokojnog brata Miška, brat Bela sa suprugom Marijom i obitelji, sestra Jaga s obitelji, brat Želimir sa suprugom Lozikom i obitelji, kao i ostala rodbina, prijatelji i susjedi.

Prva pričest u Plavni

Peta uskrсна nedjelja, 22. svibnja, bila je i Dan Prve pričesti u župnoj crkvi sv. Jakova u Plavni. Prvi su puta primili Isusa u svoju dušu: Nataša Nikolin, Antonio Danilovac, Goran Marijanov, Josip Nikolin i Nedeljko Ni-

kolin, a svečano misno slavlje i podjelu Prve sv. Pričesti predvodio je vlč. Josip Štefković.

Euharistijskom slavlju Svete pričesti, u lijepo uređenoj i ukrašenoj crkvi, nazočili su brojni župljani i gosti, kojima je ovo bio doista radostan događaj. Djeca i prvopričesnici su lijepo pripremili čitanja, recitacije i molitvu vjernika, a vjerski je zanos još više podignut riječima iz evanđelja: *Tko vjeruje u mene, činit će djela koja ja činim; i veća će od njih činiti jer ja odlazim Ocu* (Iv 14, 12). U svojoj propovijedi vlč. Josip je govorio o Sv. pričesti kao hrani za vječnost, a prvopričesnicima je poželio da ne napuštaju crkvu, nego da nastave svoj kršćanski život i nakon svih sakramenata koje će u ovoj crkvi primiti.

Veliku zahvalu i zasluge za ovogodišnje prvopričesnike, osim vlč. Josipa, zaslužuju njihovi roditelji koji su im podarili vjeru i pratili ih do ovoga dana njihove Prve svete pričesti. Neka ih prate svojim molitvama i poticajima i dalje, jer ovim činom ne prestaje njihova roditeljska briga, uloga i značaj. Također hvala i njihovoj školi, učiteljima i učiteljicama koji su im davali prva znanja.

Na završetku sv. mise vlč. Josip je upoznao župljane o skromnom početku oslikavanja crkve i pokazao im skice za ovaj važan posao, kojim će se završiti cjelovita obnova za njezinu dvjestotu obljetnicu. /Zvonimir Pelajić/

Otkrivene dvije stare slike u župnoj crkvi sv. Jakova u Plavni

Završetak ovogodišnjeg uskrsnog vremena u Plavni ostat će zapamćen po nesvakidašnjem događaju, koji se zbilo uoči svetkovine Duhova. Pripremajući podlogu za oslikavanje župne crkve majstori su, skidajući naslage

sa zidova, slučajno pronašli jednu, a potom još jednu svetačku sliku s obiju strana u središtu crkve.

Stariji se župljani sjećaju da je na zidovima ove crkve nekada bilo više slika, ali su one preličene i nitko više nije ni slutio da će se ponovno pojaviti. Na blagdan Duhova, 12. lipnja, svečano je misno slavlje u župnoj crkvi sv. Jakova bilo u znaku ovog neočekivanog otkrića, a vjernici su, iznenađeni događajem, željeli što prije saznati o čemu se zapravo radi.

Vlč. Josip Štefković i članovi Pastoralnoga vijeća još ne žele komentirati ovo otkriće, dok se ne utvrde precizni detalji o pronađenim slikama, njihovu autoru, vremenu nastanka i razlogu preličavanja ovih radova. U svakom slučaju, slike su u relativno dobrom stanju, a za sada se može zaključiti, prema simbolici na slikama, da se radi o sv. Apoloniji, djevici i mučenici iz III. stoljeća i sv. Stjepanu, prvom Isusovu učeniku koji je bio okrunjen mučeničkom krunom.

O autoru ovih radova **Andriji Latkoviću**, kao i o vremenu nastanka slika i drugim pojedinostima javnost će biti u najskorije vrijeme upoznata. Do tada će se u ovoj crkvi nastaviti radovi na oslikavanju zidova i pripremanju njezine dvjestote obljetnice, sukladno župnikovim riječima: *Samo onaj koji s Bogom gradi, može uspjeti.* /Z. P./

Mr. sc. Ivan Skenderović – 35 godina svećenik Od Hrvatskog Majura do Amerike

Prijatelj i dobročinitelj *Zvonika*, preč. **mr. sc. Ivan Skenderović**, 10. srpnja 2011. godine obilježava 35. obljetnicu svog svećeničkog života i služenja. Slavljeniku od srca čestitamo i zahvaljujemo mu na svoj podršci i pomoći i želimo mu i dalje puno radosti u radu na njivi Gospodnjoj u dalekoj Americi.

Uredništvo

Ivan Skenderović rodio se u Subotici 20. 02. 1946. godine, kršten je u župi sv. Roka, svoju Prvu sv. pričest primio je u Maloj Bosni, a krizman je 21. 05. 1961. u subotičkoj katedrali.

Prvih pet razreda osnovne škole završio je na Hrvatskom Majuru, a ostale u Subotici u tzv. „Golubovoj“ školi

(Matko Vuković). Zatim odlazi u sjemenište na „Šalatu“ u Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju, gdje završava prvi razred. Sljedeće godine vraća se u Suboticu u novootvoreno sjemenište „Paulinum“, gdje je i maturirao 1965. godine u generaciji prvih maturanata. Teologiju je studirao u Đakovu tri godine a potom jednu godinu u Rijeci. U jesen 1969. godine sa Šandorom Mihalyom prelazi u Italiju a 3. 06. 1970. godine u USA. Zadržava se u državi New York, u gradu Buffalo gdje dvije godine radi i usavršava jezik. Godine 1972. nastavlja studij teologije na univerzitetu sv. Bonaventure gdje je i diplomirao u sjemeništu Krista Kralja 1976. za biskupiju Buffalo. Za svećenika je zaređen 10. 07. 1976. u crkvi Majke Božje Bistričke u Lackawanni, a Mladu misu je slavio dan kasnije u Buffalo. Po završetku teologije upisuje francuski jezik i na „Niagara University“ dobiva bakalaureat. Poslije toga upisuje postdiplomski studij na univerzitetu u Buffalo gdje 1989. godine postiže magisterij iz francuskog jezika. Od svećeničkog ređenja pa do danas službovao je u više župa buffalske biskupije.

Proštenje u Gradini

Žitelji salaškog naselja Gradina kraj Sombora, svečanom svetom misom u kapelici koja nosi ime sveca kojega štuju, svetoga Antuna, 12. lipnja obilježili su dvije svetkovine, Duhove i spomendan sv. Antuna.

Zbog blagdana Svetoga Trojstva, rođendana crkve koji se obilježava 19. lipnja, dan prije spomendana sv. Antuna, slavljen je sveta misa kojoj je nazočilo dvjestotinjak vjernika ovoga mjesta i njihovih gostiju iz Somora i okoline. Misno slavlje predvodio je župnik iz Somora, vlč. **Josip Pekanović**, a u svojoj propovijedi govorio je o imenu i djelu štovanog i uzoritog sveca koji je uspio za vrijeme svog kratkog života ostaviti duboki trag na vjernike koji su željeli ići Isusovim putem.

Sveti Antun, rođeni Portugalac iz Lisabona, rano se otisnuo u svijet, točnije u Italiju, i u Padovi gdje je službovao dobiva uz svoje ime i naslov „padovanski“, a upamćen je kao veliki borac i kao zaštitnik djece i bolesnih. Umro je u 36. godini, a po njegovoj želji, njegovi posmrtni ostaci nalaze se u bazilici u Padovi. Samo godinu dana nakon njegove smrti, papa Grgur IX. proglasio ga je svecem, kojega podjednako štuju i vjernici drugih vjeroispovijesti u svijetu.

V. Janković

Četrdeseta obljetnica braka Vece i Ljubice Rudić

Obitelj Vece i Ljubice Rudić (r. Ostrogonac), proslavila je 22. svibnja u župnoj crkvi u Tavankutu pod velikom misom 40. obljetnicu svojega braka.

S njima su se radovala njihova djeca: kćerka **Svetlana**, zet **Ante** i njihova djeca: **Martin**, **Dominik** i **Josip**, sin **Branko** i snaha **Marina** s djecom: **Ivanom** i **Antonijom**, sin **Ivan** i snaha **Slavica** s djecom **Brunom** i **Katarinom**, te kćerka **Marina** i zet **Marinko** s kćerima **Marijom** i **Anom**. Svečanost je bila uvečana slavljem Prve sv. Pričesti unučadi slavljenika: **Dominika** i **Katarine**. Od srca zahvaljujemo dragom Bogu na svim primljenim milostima, te dalje molimo blagoslov pomoć i zdravlje od dragog Boga. /LJ. R. O./

Konferencija „Religija i mladi“

„Religija i mladi“ bila je tema jednodnevne konferencije koja je u organizaciji Fondacije Konrad Adenauer Stiftung (Beograd) i Hrišćanskog kulturnog centra održana 11. lipnja u Kostolcu.

Četrdesetak predstavnika različitih religija, u crkvi sv. Maksima Ispovjednika u Kostolcu, pozdravio je vladika **dr. Ignatije Midić**, episkop požarevačko-braničevski. Nakon toga uslijedio je radni dio, a uvodničari koji su, svaki iz perspektive religije kojoj pripadaju govorili o odnosu religije i mladih, bili su: **o. Vukašin Miličević**, Srpska pravoslavna crkva, **Željka Zelić**, Rimokatolička crkva, **Dario Atijas**, Židovska zajednica, BiH te **Eldin Aščerić** iz Islamske zajednice, Beograd. Uslijedila je potom i rasprava u kojoj je među ostalim zaključeno kako je mladima potrebno dati više mjesta u Crkvi, ali je isto tako potrebno educiranje mladeži kako bi bolje upoznali pripadnike drugih religija i na taj način spriječili međusobne sukobe i fundamentalne struje unutar različitih religija koje su uvijek rezultat nepoznavanja i neznanja.

U poslijepodnevним satima, sudionici konferencije posjetili su Viminacium, ostatke rimskoga grada i vojnoga logora, nakon čega je predavanje na temu „Kulturno i vjersko naslijeđe i identitet“ održao **dr. Davor Džalto** iz „Hrišćanskog kulturnog centra“. Nakon toga posjetili su vladličanski dvor u Požarevcu gdje su u sabornoj crkvi sv. Arkanđela Mihaela i Gabrijela nazočili večernjem bdijenju uoči blagdana Duhova. /Ž. Z./

Krizmanje u katedrali

Na svetkovinu Duhova u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske pečatom dara Duha Svetoga subotički biskup mons. **Ivan Pénzes** obilježio je sto sedamdeset i devet krizmanika.

Svečana misa, u okviru koje je biskup krizmanicima podijelio sakrament sv. Potvrde, slavljen je na hrvatskom jeziku u 10,30, a na mađarskom u 8,30 sati. Na misama su sudjelovali župnici više gradskih župa, koji su s katehisticama doveli svoje krizmanike. Na obje mise biskup je u svojoj propovijedi krizmanicima progovorio o značenju i djelovanju sakramenta kojemu pristupaju. U svom obraćanju krizmanicima biskup ih je pozvao da se u svojim molitvama za zagovor utječu bl. Ivanu Pavlu II., čiji lik i djelo im je ukratko predstavio. Na kraju mise biskup je zahvalio svima koji su pridonijeli ljepoti slavlja, kao i roditeljima i kumovima na suradnji oko pripreme krizmanika, pozvavši ih pri tome da ih odgovorno prate svojim molitvama i primjerom. /Zv/

Studenti i mladi radnici zajedno u Petrovaradinu

U Biskupijskom pastoralnom centru Srijemske biskupije u Petrovaradinu, 18. svibnja održan je još jedan u nizu susreta mladih studenata i radničke mladeži u ovom semestru. Na susret su se odazvali mladi u velikom broju sa željom da se nađu zajedno, da se što bolje upoznaju i da se u razgovoru i predavanjima obogate iskustvima sviju nazočnih.

Na početku susreta nazočnima se obratio biskup Srijemske biskupije **mons. Đuro Gašparović** kao domaćin susreta. Izrazio je zadovoljstvo što se studenti i mladi radnici redovito rado sastaju svake srijede u ovom centru i što broj sudionika sve više raste. Potaknuo ih je da nastoje iskoristiti ovo zajedništvo na slavu Božju i dobro svakoga čovjeka, poglavito mladih studenata i radnika. Zahvalio je voditelju ovih susreta **Ivici Damjanoviću** i nazočnim njegovim suradnicima **vlač.**

Dušanu Milekiću, vlač. Marijanu Vukovu, vlač. Ivanu Rajkoviću i fra Filipu Karadži kao i onima koji nisu mogli doći. U svom pozdravu svim nazočnima biskup je predstavio gosta predavača **mons. dr. sc. Vladimira Dugalića**, prodekana i profesora moralne teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku.

Tema susreta bila je *Kontracepcija u sadašnjici i nauk Katoličke crkve*. Predavanje je bilo posvećeno upoznavanju mladih sa svim problemima i posljedicama korištenja raznih oblika kontracepcije, razotkrivanju istina i zabluda koje su se gotovo ukorijenile u društvu te utjecaju kontracepcije na psihofizičko zdravlje i odnos između bračnih drugova. Zbog svoje suvremenosti i konkretnosti tema je potaknula nazočne studente i mlade radnike na razmišljanje. Dokaz tomu su bila brojna pitanja koja su mladi postavljali predavaču **Dugaliću**.

Ivan Rajković

Podjela Svete potvrde u Surčinu

U župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Surčinu, 29. svibnja tridesetpetorici krizmanika podijeljen je sakrament Svete potvrde kojim se kršteni obogaćuju darom Duha Svetoga i savršenije povezuju s Crkvom.

Sakrament Potvrde, kandidatima je podijelio **msgr. Đuro Gašparović**, biskup srijemski, kojega je na početku misnog slavlja s posebnom zahvalnošću pozdravio župnik **preč. Marko Kljajić**. Za tu svečanu prigodu misno slavljem predvodio je biskup u koncelebraciji sa svećenicima zemunskog dekanata, **preč. Josipom Dusparom**, dekanom i župnikom zemunskim, **preč. Stipom Klajićem** župnikom indijskim i **vlač. Duškom Milekićem**, župnikom novobanovackim. Liturgijskom slavljem nazočio je i protojerej **Dragan Gvozdenović**, paroh iz Boljevaca. Obraćajući se krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima te ostalim vjernicima, biskup ih je u propovijedi pozvao da hrabro i s povjerenjem odgovore na poziv Božje ljubavi te da sve u svome životu ravnaju prema Kristu uskrslom. Krizmanici su izrazili svoju veliku radost pristupajući sakramentu Svete potvrde kroz aktivno sudjelovanje u Euharistiji, kako u liturgijskim čitanjima tako i u molitvama

vjernika koje su bile kratke, ali s dubokom duhovnom porukom. Uz dinamične zvuke gitare, **Josipa Crljena, Danijela Kopilovića i Mirolava Pendelja** te pratnju na sintisajzeru, orguljašice **Zoje Gojani**, krizmanici su izveli pjesmu *Svi slavimo*. Neposredno prije samog pristupa podjeli sv. Krizme pozornost su plijenili ministranti koji su iz ukrašenih korpi dijelili crvene pupoljke ruža krizmanicima.

Na kraju mise župnik je posebno zahvalio **Nadi Ivošević**, voditeljici vjeronauka, pjevačima i svima koji su na bilo koji način sudjelovali u pripremama za ovaj veliki događaj. Krizmanici su biskupu zahvalili darovavši mu među ostalim sliku njihove župne crkve, urađenu uljem na platnu, čiju su posvetu na poleđini slike potpisali svi krizmanici.

N. Ivošević/M. Kljajić

Zahvala na redovitom susretu studenata i mladih radnika

U Biskupijskom pastoralnom centru Srijemske biskupije u Petrovaradinu, 26. svibnja održan je redoviti tjedni susret studenata i mladih radnika naših nad/biskupija i apostolskog egzarhata za vjernike bizantskog obreda u Srbiji i Crnoj Gori. Specifičnost ovog susreta jest u tome što je ovo zajednički susret kao završetak okupljanja u ovome semestru.

Početak susreta bio je u župnoj crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu gdje je svetu misu zahvalnicu za konac školske-aka-

demske godine 2010./2011. predslavio biskup srijemski **mons. Đuro Gašparović** u koncelebraciji s **Ivicom Damjanovićem, Ivanom Rajkovićem i Mirkom Štefkovićem**, a mlade su ispovijedali **Božidar Lusavec i Marijan Vukov**. Mladima je biskup poručio da sada u okviru euharistije zahvale za darove primljene od Gospodina ali i da mole za blagoslovljen rad i studij što im sada predstoji u ispitnom razdoblju. Na koncu misnoga slavlja povjerenik za mlade Međunarodne biskupske konferencije sv. Cirila i Metoda i koordinatorka i voditelj Biskupijskog pastoralnog centra **Damjanović**, poručio je mladima da čuvaju ove susrete i pozovu i druge kako bi međusobno uz druženje i prisustvo Krista svjedočili drugima svoju vjeru. Osobito je pozdravio one studente koji se nakon ovoga semestra, nakon završetka svoga školovanja, vraćaju svojim župama te da ne zaborave nositi Isusa Krista ma gdje se nalazili.

Nakon euharistijskog slavlja druženje je nastavljeno u Biskupijskom pastoralnom centru uz razgovor o temama protekle akademske godine te uz pjesmu kao i domjenak.

Marijan Vukov

Postvazmeno razdoblje u Irigu

Lijepo je započeti mjesec svibanj Drugom vazmenom nedjeljom, u narodu poznatoj kao „Mladi Uskrs“, nedjeljom Božanskoga milosrđa, spomendanom sv. Josipa Radnika, kao i proglašenjem blaženim pape Ivana Pavla II. Na tri mješta naše župe molili smo molitvu za blagoslov usjeva i vinograda, slaveći mise uz poruku kršćanske perspektive: *Treba živjeti! U nadi u Boga živimo kršćanski život: na jednoj strani radost, a na drugoj rane, a u sredini: mir vama!* Uz dva domaća pravoslavna svećenika, istoga dana župnik **Blaž Zmaić** nazočio je ukopu **Milovana Čosića** (76), pravoslavne vjere, čiji sin je tijekom zime vozio župnika na filijale. Zatim je bio gost obitelji **Josipa Škoberne**, čiju smo sretnu operaciju u Njemačkoj pratili molitvom. Uz zahvalnost Bogu obavljen je blagoslov doma i obitelji.

Župnik je 5. svibnja uz pravoslavne svećenike nazočio ukopu **Ljubice Asurdić** (61), da bi 12. svibnja nazočio zemaljskom oproštaju od **Mirjane Uzičanin** (72).

Na 3. vazmenu nedjelju posebno je lijepo bilo u Vrdniku na misi za pokojne **Katu** i **Nikolu Zeljko** s porukom: *Uskrsnuće uzrokuje temeljitu promjenu života. Uskrs otvara oči i pali srce.* I ovdje smo molili za blagoslov usjeva i vinograda.

U subotu, 14. svibnja, slavljena je sveta misa za pokojne iz obitelji **Madi**, prilikom čega postavljamo pitanje i dajemo odgovor: *Od kojih se osjećaja damo određivati i voditi: od Boga smo pozvani, u Krista smo kršteni. I danas smo k njemu došli reći zašto zapravo ostajemo kod njega?* Misu je prikazala obitelj **Četojević**, u čijem smo domu poslije bili svi ugošćeni.

Župnik je 19. svibnja sudjelovao na mjesечноj duhovnoj obnovi srijemskih svećenika u Petrovaradinu, koju je vodio **dr. Vladimir Dugalić**, prof. KBF, glavni i odgovorni urednik Vjesnika iz Đakova, a poslije podne na sprovodu **Milene Prokić** (86), čiji sin je stao u obranu župnika u „teškim godinama“. Župnik je 20. svibnja bio na ukopu **Koste Čupića** (80). U subotu, 21. svibnja, okupili smo se prikazati sv. misu za pokojne iz obitelji **Daraz**. Na 5. vazmenu nedjelju, župnik okupljenima na misi u Irigu i Vrdniku poručuje: *Bog ljubi ovaj svijet... tražimo nove putove života. Taj put ne moramo ići sami. Isus Krist je na našoj strani. Isplati se biti na tom putu. Ostanimo.*

Na 6. vazmenu nedjelju krštena je u Šatrinčima **Mihaela Gemer** (10) i u Dobrodolu: **Julija Magoš** (10), uz radosnu poruku o uskrsnuću koja daruje ljudima radost i nadu, također i zdravlje i život, poručio je župnik. Navečer istoga dana župnik je nazočio proslavi „mature osmaša“ (4 polaznika vjeronauka) OŠ u Vrdniku. Mjesec završismo molitvom krunice.

f. f.

Blagoslov obnovljene crkve u Novoj Crnji

Potpuno obnovljena crkva sv. Agate u Novoj Crnji, blagoslovljena je 14. svibnja, a središnjem slavlju prethodila je trodnevna pobožnost.

U svojoj propovijedi, zrenjaninski biskup **dr. Ladislav Német**, rekao je među ostalim kako crkva usred sela ukazuje na to da su naši preci doista znali gdje se treba sastati, kada je krštenje, ispovijedanje, radovanje, krizmanje, vjenčanje, ili posljednji ispraćaj najmilijih. *Ova crkvena zgrada dosta predstavlja Božju nazočnost i pokazuje da je Bog uvijek s nama. Zvonik, koji kraljuje nad okolnim zgradama, već izdaleka poziva u selo dolazeće i u selu živuće. Naša radost nad obnovljenom crkvom će biti savršenija, ako će nas današnji blagdan poticati na to, da ćemo Boga još više ljubiti a bližnje, ljude, još više poštivati i međusobno si pomagati,* rekao biskup Német.

Među pozvanim gostima bio je apostolski nuncij u R. Srbiji **Orlando Antonini**, temišvarski biskup **Martin Roos** koji je na ovaj značajni dan predstavljao starodrevnu Čanadsku biskupiju, a uz novocrnjanske vjernike bili su i domaći svećenici kao i duhovni pastiri iz susjednih biskupija. Proslavi su nazočile i osobe iz javnoga života: **Oszkár Nikovitz**, zatim **István Pásztor**, direktor pokrajinskog Fonda za kapitalna ulaganja **Momčilo Milović** i njegov zamjenik **Imre Kern** te predsjednik općine **Pera Milankov**, kao i predstavnik mađarske vlade iz Budimpešte **András Kiss** i brojni drugi gosti.

Obraćajući se nazočnima, apostolski nuncij Antonini izrazio je radost što se nalazi u obnovljenoj crkvi svete Agate, napomenuvši da ga uz tu svetu mučenicu i djevicu vežu uspomene iz rane mladosti i da će stoga svake godine biti posebno povezan s vjernicima na njen imendan u molitvama.

Nazočnima se na kraju obratio novocrnjanski župnik i dekan **Tibor Koncz**, kako je crkvu u čast svetoj Agati dao sagraditi grof **Ivan Nepomuk Csekonics** između 1841. i 1844. godine. Od tada je crkva bila obnovljena godine 1959. i 1979. Godine 2007., tadašnji župnik **Sándor Hajdú** započeo je pripremu za temeljitu obnovu, a nastavio ju je sadašnji župnik. Tako je crkva lijepo obnovljena izvana i iznutra. Najveći dio troškova je pokrio je pokrajinski Fond za kapitalna ulaganja, Zrenjaninska biskupija i Kirche in Not, a obnovu su pomogli i domaći vjernici te vjernici porijeklom iz Nove Crnje.

Na misnom slavlju pjevao je zrenjaninski crkveni komorni zbor Emanuel, pod vodstvom **Emme Konrád** a uz pratnju na orguljama profesorice **Márte Rontó**. U proslavi su sudjelovale i pripadnice Društva za njezovanje starih običaja kao i domaća mladež.

Na kraju slavlja, procesiju s uglednim gostima ispratila je limena glazba vatrogasaca, budući da je slavlje nastavljeno u prostorijama Vatrogasnog doma.

Janez Jelen

Sjednica Povjerenstva za mlade nad/biskupija u Srbiji

U Biskupijskom pastoralnom centru Srijemske biskupije u Petrovaradinu, u srijedu 18. svibnja, održana je sjednica povjerenika za pastoral mladih nad/biskupija u Srbiji.

Sjednicu je molitvom i pozdravom započeo srijemski biskup msgr. Đuro Gašparović zajedno s povjerenikom vlč. Ivicom Damjanovićem koji pri Međunarodnoj biskupskoj konferenciji svetih Ćirila i Metoda predstavljaju i vode Ured za pastoral mladih. Na sjednici su uz njih nazočili i sudjelovali iz Subotičke biskupije vlč. Róbert Utcai, vlč. Árpád Verebélyi, vlč. Marijan Vukov te Petar Gaković, iz Zrenjaninske biskupije don Stojan Kalapiš, iz Beogradske nadbiskupije Branko Simonović te o. Mihajlo Malacko i Ivan Harđi iz Apostolskog Egzarhata za vjernike grkokatolike bizant-

skog obreda u Srbiji i Crnoj Gori.

Na sjednici je bilo riječi o završetku semestra ove akademske godine, potom je učinjena valorizacija rada proteklih mjeseci, točnije što je sve učinjeno od posljednje sjednice povjerenika. Glavna tema sjednice je bila hodočašće mladih i susret sa Svetim Ocem Benediktom XVI. u Madridu na Svjetskom danu mladih 2011. godine. Radi se, naime, o završetku organizacijskog posla. Vrijedno je spomenuti da će iz biskupija u Srbiji poći put Madrida 160 hodočasnika sa svoja tri svećenika, bogoslovom i časnom sestrom, a hodočašće će voditi biskup srijemski Gašparović. Sjednica je protekla u bratskom zajedništvu i koordiniranom radu koji stvaraju dobre preduvjete da se sve ono što je planirano i ostvari.

Marijan Vukov

Godišnja skupština svećenika Srijemske biskupije

U privremenoj rezidenciji srijemskoga biskupa i biskupskog ordinarijata u Petrovaradinu, 28. svibnja održana je skupština svećenika Srijemske biskupije. Na ovom redovitom godišnjem susretu sudjelovali su svi svećenici koji djeluju na teritoriju Srijemske biskupije.

Na sjednici, prigodom osnivanja skupštine, srijemski Đuro Gašparović je naglasio da je ona nastavak prijašnjih pastoralnih sastanaka svećenika u Srijemu. Uz postojeća okupljanja prezbitera te vjernika laika uspostavlja se i Svećenička skupština koja predstavlja ambijent susreta i dijaloga čitava biskupijskog prezbiterija o pitanjima koja se tiču života i službe svećenika. Koordinator i voditelj biskupijskog pastoralnog centra Srijemske biskupije Ivica Damjanović iznio je neke prijedloge i ideje s obzirom na pastoralni rad svećenika u župama i naglasio posebne aktivnosti u tom pastoralnom radu, kao što je rad s obiteljima, mladima, ministrantima, ljudima s posebnim potrebama, bolesnima i drugima. Svoj doprinos u pastoralnom radu s obiteljima dao je povjerenik za pastoral s obiteljima u biskupiji mag. Marko Lončar koji je pozvao župnike da budu otvoreni na suradnju s ovim povjerenstvom na dobro naših obitelji. Razgovor je nastavljen iznošenjem iskustava pojedinih župnika u pastoralnom radu u povjerenim im župama. Naglasak je stavljen na koordinacijski pastoralni rad na župnoj, dekanatskoj i biskupijskoj razini. Ekonomsko i financijsko poslovanje u župama bilo je posebno naglašeno s obzirom na poteškoće siromaštva i ekonomske kriza na ovim područjima. U predmetu povrata crkvene imovine, sudionici na sjednici traže od ovlaštenih da surađuju sa župama koje imaju pravo da im se vrati nepravedno oduzeta crkvena imovina i da im pomognu u ostvarenju toga prava. Zakonski, vijećnici svećeničke skupštine zahtijevaju da se vrate oduzete matične knjige krštenih, vjenčanih, umrlih i drugi dokumenti svim župama kojima su nepravedno oduzeti.

Postavlja se pitanje zdravstvenog osiguranja svećenika rimokatolika. Ima li neke pravičnosti u svezi s ovim pitanjem između katoličkih i pravoslavnih svećeni-

nika, pitamo se mi katolici i traži se odgovor od ovlaštenih državnih institucija. Sjednica je završila uz niz smjernica i prijedloga za daljnji pastoralni rad u našim župama, dekanatima i biskupiji.

Marko Loš

Blagdan Marije Pomoćnice u Mužlji

Spomendan Marije Pomoćnice kršćana, proslavljen je u Mužlji 24. svibnja misnim slavljem kojega je predslavio salezijanac Zoltán Varga, koji je poticao domaće vjernike i hodočasnike iz Bijeloga Blata na pobožnost prema Mariji Pomoćnici.

Na misi je osim domaćih vjernika sudjelovalo i nekoliko učenika iz internata Emaus, koji su u procesiji nosili kip Marije Pomoćnice kršćana. Neka nam ona isprosi mira, razumijevanja i milosti, koje su nam potrebne za dušu i tijelo, kao i novih duhovnih zvanja. Naime, kršćanski narod je tijekom povijesti mnogo puta iskustio učinkoviti zagovor Djevice Marije. Naziv Pomoćnice svjedoči o Marijinom posebnom posredovanju u našem osobnom životu, u životu Crkve i u najtežim kušnjama cijeloga čovječanstva.

Janez Jelen

Vatikan objavio statističke podatke o Crkvi u Hrvatskoj

U povodu apostolskog pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj 4. i 5. lipnja, Sveta Stolica je objavila statističke podatke o Katoličkoj Crkvi u Hrvatskoj.

Podatci su dobiveni iz Središnjeg crkvenog ureda za statistiku, a objavljeni su, po običaju, uoči svakog Papina pohoda, 17. svibnja. U podacima se navodi kako Hrvatska ima 4.429.000 stanovnika od čega su 3.981.000 ili 89.88% katolika. U Hrvatskoj postoji 17 biskupija i 1.598 župa te 15 ostalih pastoralnih središta. Prema istim podacima, zaključno s 30. travnja ove godine, u Crkvi u Hrvatskoj ima 25 biskupa te 2343 svećenika, od čega 1.540 dijecezanskih a 803 redovničkih. U Hrvatskoj je, nadalje, 11 stalnih đakona, 175 redovnika nesvećenika i 3536 redovnica te 1.912 katehista. Sjemeništarača je 149 a bogoslova 438.

Što se tiče obrazovnih središta koja su u vlasništvu ili kojima upravljaju biskupije ili redovničke zajednice, od jaslica i vrtića do fakulteta, u Hrvatskoj ih je ukupno 41. Pohađa ih ukupno 13.362 učenika i studenata. Biskupije i redovničke zajednice vode jednu bolnicu, 30 domova za starije osobe i nemoćne, 53 sirotišta, jaslica i vrtića, 14 obiteljskih savjetova lišta i drugih centara za zaštitu života, 16 specijaliziranih centara za socijalni odgoj i preodgoj te 6 ostalih institucija. /IKA/

Papa razgovarao s članovima Međunarodne svemirske postaje

Prvi puta u povijesti dogodilo se da je jedan papa stupio u izravnu video vezu s članovima posade Međunarodne svemirske postaje.

Papa Benedikt XVI. je 21. svibnja gotovo 20 minuta izravno razgovarao s dvanaest članova međunarodne svemirske posade. Među njima posebno se obratio dvojici europskih astronauta talijanske narodnosti, Paolu Nespoliju i Robertu Vittoriju. U samom uvodu, komandant svemirske postaje Rus Dimitrij Kondradijev i Amerikanac predstavnik NASE Ron Garn, predstavili su Svetome Ocu članove posade i zaželjeli dobrodošlicu.

Papa je astronautima izrazio neizmjernu zahvalnost zbog te izvanredne prilike u kojoj im se može osobno obratiti i za-

hvaliti za sve što čine za čovječanstvo. Spominjući da su oni naši predstavnici koji otkrivaju nova prostranstva i nepoznаницe svemira, rekao je da se svi divimo teškoj obuci koju su trebali proći da bi obavljali u svemiru zahtjevne zadatke, jer sva otkrića bit će na korist i na dobro ljudi.

Papa je astronautima na kraju kratkog, ali jedinstvenog povijesnog susreta, uputio apostolski blagoslov i iskreno zahvalio na tom, za njega, izvanrednom iskustvu. /IKA/

Otvorena prva katolička bolnica u Hrvatskoj

Na Strmcu pokraj Nove Gradiške 29. svibnja otvorena je i blagoslovljena Bolnica sv. Rafaela koju je izgradio Bolnički red sv. Ivana od Boga.

Na svečanosti su bili nazočni predsjednica Vlade Jadranka Kosor, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Mario Roberto Cassari, požeški biskup Antun Škvorčević, redovnici Bolničkog reda sv. Ivana od Boga na čelu sa svojim generalnim priorom fra Donatusom Forkanom, saborski zastupnici, župani, predstavnici izvođača radova, projektanti, vjernici i drugi.

Pozdravljajući nazočne, biskup je rekao: „Ovo je radostan, znakovit i značajan dan za Katoličku Crkvu u Hrvatskoj, posebno za Požešku biskupiju! Otvaramo na Strmcu Bolnicu sv. Rafaela za psihički bolesne osobe, prvu katoličku bolnicu u slobodnoj, demokratskoj Republici Hrvatskoj. Katolička Crkva i kroz ovu ustanovu, namijenjenu psihički bolesnim osobama, po služenju Milosrdne braće svjedoči na tlu mlade Požeške biskupije evanđeoski pristup čovjeku, pridonosi njegovu dostojanstvu“.

Radost zbog povratka Reda u Hrvatsku posvjedočio je njegov generalni prior fra Donatus Forkan, rekavši: „Ovaj dan označuje povratak Bolničkog reda svetog Ivana od Boga u Hrvatsku. Ovo je uistinu divan dan, koji nas ispunja posebnim osjećajima zahvale Bogu na ovom iznimnom daru“.

Nakon što je nuncij izrekao blagoslovnu molitvu, predsjednica Vlade zajedno s priorom Reda presjekla je vrpču i na taj način otvorila prvu katoličku bolnicu koja će, kako se predviđa, prve pacijente primiti početkom srpnja ove godine. /IKA, KTA/

Milijarda ljudi diljem svijeta živi s invaliditetom

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) i Svjetska banka u svom najnovijem izvješću objavili su statističke podatke o broju osoba s invaliditetom, kojih je, prema njihovim podacima, diljem svijeta jedna milijarda.

Riječ je o oko 15% ukupnoga svjetskog stanovništva, dok je prema dosadašnjoj evidenciji taj broj obuhvaćao 10% ljudi. Najviše su pogođeni ljudi u siromašnim zemljama i to posebno žene. Udio osoba s invaliditetom u bogatim zemljama je 6,5%, dok je u siromašnim zemljama 20% ili više. Potrebno je poduzimanje hitnih

mjera kako bi se invalidnim osobama omogućila zdravstvena zaštita, obrazovanje, kao i zapošljavanje. To zahtijeva pružanje razvojne pomoći drugima, ali i donošenje političkih mjera u Austriji, istaknuo je ravnatelj austrijske udruge „Svijetlo za svijet“.

U izvješću se prikazuje invaliditet u odnosu na siromaštvo, razlike u spolovima, kao i nejednakosti. U Africi su primjerice 6,4% sve djece invalidi, dok je broj djece s invaliditetom u razvijenim zemljama s visokim standardom 2,8%. Globalni prosjek djece s invaliditetom je 5,1%. Izvješće također pokazuje da je invaliditet na visokoj razini među ženama. Invaliditetom je u svijetu pogođeno oko 12% muškaraca i 19% žena. /IKA/

Smrt dvojice 92-godišnjih franjevaca blizanaca privukla pozornost na franjevačko i zajedništvo

Američki franjevci Julian i Adrian Riester, najstariji blizanci, preminuli su 1. lipnja u gradu St. Petersburg na Floridi.

Fra Julian preminuo je ujutro, a fra Adrian uvečer, oboje od zatajenja srca. Braća su rođena 27. ožujka 1919. u Buffalu, a u franjevački su red stupili zajedno, prije 65 godina. Živjeli su franjevački mirno i samozatajno, i sve su radili zajedno. Velik dio života proveli su radeći na Sveučilištu sv. Bonaventure, gdje su obavljali stolarske radove, brinuli se za vrt i prevozili posjetitelje. „Bilo ih je lijepo vidjeti zajedno, tako tihe, blage duše“, izjavila je njihova bivša suradnica Yvonne Peace. Glasnogovornik Sveučilišta Tom Missel prisjetio se anegdote koju mu je jednom ispričao fra Adrian. „Otac je bio liječnik, imao je već pet kćeri i molio je Boga da mu dade sina. Gospodin ga je prevario i poslao mu dvojicu“. Premda nikad nisu nikome rekli koji od njih je rođen prvi, brat Julian je ipak posjedovao određeni autoritet. Brat Adrian je pak bio vedriji i razgovorniji, prisjeća se Peace.

Premda je njihovu pogrebu nazočilo svega pedesetak ljudi, priča o njima proširila se svijetom iznenađujućom brzinom. „Mislim da bi se braća, kad bi znala da im se posvećuje toliko pozornosti, vjerojatno sakrila pod stol“, rekao je O. Dominic Monti, vikar franjevačke provincije Presvetog Imena.

Ugodno ga je iznenadilo što većina vijesti nije posvećena tek tome što su rođeni i umrli na isti dan, nego zajedništvu i franjevačkom duhu u kojem su živjeli. /IKA/

„Vrhovna zapovijed“ i za crkvene medije: Ne dosađuj!

Vrhovna zapovijed svakog medija je: „Ne smijem dosađivati svojim slušateljima/čitateljima/korisnicima“, istaknuo je 25. svibnja novi glasnogovornik Bečke nadbiskupije Michael Prüller.

Prema riječima sada odgovornoga za sve medije u toj austrijskoj nadbiskupiji, dosađivati publici je potpuno beskorisno, jer poruka ostaje bez učinka. Fraze, uniformna mišljenja, birokratski govor, sve to podsjeća na Politbiro i neizdrživo je dosadno. Smatra da su neophodne i duhovne rasprave, poneko razilaženje u mišljenjima, naravno uz puno poštovanje crkvenoga nauka. Važno je ne pisati odnosno emitirati protivno duhu vjere i Crkve, napominje Prüller, dodajući da bi ionako katoličke medije u temelju trebala prožimati svojevrsna radost i suradnja u naviještanju. /IKA/

Italija: Nema crkvenih pokopa za mafijaše

Napuljski nadbiskup kardinal Crescenzo Sepe pojačao je zabranu vjerskih pokopa za članove mafije.

U dopisu svećenicima svoje nadbiskupije kardinal piše da članovi mafije također ne mogu biti kumovi na krštenju ili potvrdi, te ne mogu biti svjedoci kod sklapanja crkvenog braka. Mafijaši moraju znati da nakon svoje smrti idu izravno na groblje, a ne u crkvu, piše katolički dnevni list „L'Avvenire“, citirajući nadbiskupa. Pripadnici organiziranog kriminala ne samo da se trebaju zamisliti nad tim, nego će ih to također izolirati u kulturnoj sredini u kojoj ih se najčešće smatra „dobrim kršćanima“, navodi se u komentaru. /IKA/

IZDANJA

Velika rastava. Fantastična pripovijest o raju i paklu

Knjiga C. S. Lewisa, u izdanju Verbuma.

Dogma i navještaj

Papina knjiga u izdanju Kršćanske sadašnjosti.

Misli o obitelji – Benedikt XVI.

Papina knjiga u izdanju Verbuma.

Katehetska i religijskopedagoška promišljanja u suvremenom kontekstu.

Knjiga s. Ane Thee Filipović u nakladi Glasa Koncila.

Blaženi Heinrich od Bolzana

(* oko 1250. + 10. lipnja 1315.)

- Dijete siromašnih roditelja ● nadničar ● čovjek duboke molitve ● marljivi radnik ● veliki pokornik ●
- nepismen ● rimski hodočasnik ● drvosječa ● čudotvorac ● zaštitnik drvosječa ● zaštitnik nadničara ●

Blaženi Heinrich je rođen u siromašnoj ali vrlo pobožnoj obitelji oko 1250. godine u gradu Bolzano u nekadašnjoj austrijskoj pokrajini Južni Tirol (danas Italija), a umro je u gradu Treviso 10. lipnja 1315. godine. Od najranijeg djetinjstva ostao je uvijek iskreno odan molitvi i radu. Heinrich je svoj život proživio kao pobožni radnik, a proslavio se velikim odricanjem i pokorom. Kad je ponarastao, postao je vrijedan i pouzdan nadničar. Svojim je radom zasluživao što mu je potrebno za život, a izdržavao je i svoju obitelj. U školu nikada nije išao, pa je ostao nepismen. Unatoč svoga siromaštva, uživao je veliki ugled pred građanima Trevisa. Marljivo je pohađao svetu misu i slušao propovijedi, ali je rado danomice odlazio u sve crkve i kapele, pa je i tako u molitvi i razmatranju sve više produbljavao svoju vjeru. Priča se da je sa svojom obitelji hodočastio u Rim. Kad se obitelj vratila iz Rima, Heinrich je ostao sve do svoje smrti u okolici Trevisa sa svojom ženom i sinom.

Ekkart Sauser u XIV. svesku *Biographisch – bibliographisches Kirchenlexikon*a iz 1998. godine piše u stupcu 1080-1082. o blaženiku, da se istom poslije ženine smrti preselio u Treviso. O blaženikovu tamošnjem životu bilježi Anselm Sparber: Između gradova Trevisa i Bolzana vodila se razgrnata trgovina. U to je vrijeme tamo radio i Heinrich kao drvar. U Trevisu mu je jedan bogati bilježnik dao malenu, mračnu sobicu, gdje je skromno i povučeno živio. U Trevisu je bilo puno crkava, koje je Heinrich marljivo pohađao. Ipak je najradije boravio u katedrali. U crkvu je odlazio uvijek u najranijim jutarnjim satima, pa je svaki dan mogao pribivati na više svetih misa. Kad je ostario i onemoćao, pa više nije mogao obavljati svoje težak posao, živio je od milostinje. Premda je cijeli život bio veliki pokornik, pod starost je činio još veću pokoru nego u doba kad je mogao raditi. Spavao je na tvrdom ležaju, nosio je odijelo od grubog sukna, dugo je noću ostajao budan radi molitve i često je postio.

Često su ga vidjeli kako se zavukao u koji kutak crkve gdje je tiho molio kronicu. Kad bi koju crkvu našao još zatvorenu, žarko je molio pred zaključanom crkvom. Cijeli je grad znao za Heinricha. Građani su ga držali za živog sveca. Pod starost je hodao uz pomoć štapa. Građani su mu rado davali milostinju. Kad je iznenada preminuo u svojoj sobici, cijeli se grad digao na noge. Sav grad je govorio da je umro svetac. Kod njegovoga pogreba, a i kasnije su se događala mnoga čudesa, pa su vjernici tražili njegov zagovor. Pogrebni obredi blaženoga Heinricha su bili u katedrali u Trevisu. Jedan uzeti se dotaknuo njegova mrtvog tijela, pa je smjesta ozdravio. Taj je događaj jako uzбудio narod, koji nije htio dopustiti da se Heinrichovi posmrtni ostaci sahrane. Zato je biskup naredio da se njegovo tijelo sahrani u duboku raku, čiji je otvor bio osiguran snažnom rešetkom, tako da je narod mogao vidjeti njegovo tijelo. I dalje su se događala brojna ozdravljenja na njegovu grobu. Kad je Heinrich nakon osam dana sahranjen u sredini katedrale, krenule su mase hodo-

Katedrala svetog Petra u Trevisu

časnika u Treviso. Tijekom jedne godine na blaženikovu grobu je bilo i do 30.000 hodočasnika. Na zazivanje blaženoga Heinricha su se događala i mnoga obraćenja. Biskupovo povjerenstvo za provjeru čuda je na osnovu očevidaca registriralo 349 čudesa. Pierdomenico di Baone je sastavio prvi životopis blaženika. O blaženiku je lijepo svjedočanstvo zapisao talijanski pjesnik Boccaccio u svom djelu *Decamerone*: „Nedavno je u Trevisu živio jedan siromašan Nijemac imenom Heinrich, koji je svoj kruh zarađivao noseći teret. Živio je izuzetno pobožnim i kreposnim životom. To je možda razlog zašto su u času njegove smrti zvona katedrale zazvonila sama od sebe, kako kažu građani Trevisa. Tu zvonjavu su svi držali za čudo, kao što su Heinricha smatrali svecem. Narod se strčao oko kuće gdje je on živio, pa su njegovo mrtvo tijelo trijumfalno prenijeli u katedralu. Tada su na njegov grob donosili uzete, slijepce i sve moguće bolesnike u nadi da će samo dotaknuvši pokojnikovo tijelo ozdraviti.“ Godine 1381. je otvoren njegov grob, te su pokazane blaženikove relikvije. To se ponovilo i 1712. godine, kad je blaženikov tijelo preneseno u glavni oltar. Tijelo mu je sada izloženo na jednom sporednom oltaru. Glas o blaženiku se pronio daleko preko granica njegovog zavičaja. Zato je papa Benedikt XIV. 1750. godine dopustio njegovo štovanje. Od 1759. godine se u posebnom moćniku štiju dva blaženikova rebra u katedrali u Bolzanu. Karl Theodor Hoeniger ovako opisuje prijenos blaženikovih moći: „Pred moćima je jahalo 130 konjanika, za njima je išlo pet četveroprega i više od tisuću svećano odjevenih predstavnika građanskih udruga. Šest svećenika je nosilo moćnik.“ Konačno je 1859. godine u jednoj gradskoj četvrti Bolzana podignuta i posebna crkva u čast blaženom Heinrichu, koji se i danas štuje kao zaštitnik nadničara, drvosječa i šumskih radnika.

Govori nam Sluga Božji, o. Gerard Tomo Stantić

Sveto pismo: „ljekarnica duše“

Piše: o. Ante Stantić, OCD

Sluga Božji o. Gerard bio je zadužen držati misije. Tvrdi, u prvom obraćanju vjernicima za vrijeme misija, da propovijeda misije, jamačno u karmelskoj crkvi u Somboru, po odredbi poglavara. Stoga je datum držanja misija mogao biti između 1924. i 1929. godine jer u tom vremenskom razdoblju nije bio poglavar somborskog karmelskog samostana. Po svojoj prilici, propovijedao je misije za vrijeme Svete godine 1925.

Opća tema misija nosi naslov *Lijek potreban bolesnoj duši*. Precizira da se lijek nalazi u učenju Svetoga pisma i u kršćanskoj nauki. Ljekarna za dušu su *Sveto pismo i kršćanski nauk*¹.

Po Svetome pismu, na koje u ovom prikazu obraćamo pažnju, prema o. Gerardu, treba stjecati uvjerenje da je *neiskazana bolest kad netko izgubi vjeru jer gubljenje vjere je najteža bolest, jer je vjera temelj blaženstva... Kršćanin će samo onda biti slobodan kad vjeruje... Slaba vjera je isto što i slabi temelj jedne zgrade*². *Kad pak izgubi bogoslovnju nadu, nema snage nadjačati nevolje života... Bez nade bit će nesretniji duhovni vojnici od onoga vojnika, koji je u ratu bez sablje. Bez bogoslovne kreposti ljubavi neće imati snage podnijeti protivštine života*³.

Kršćanin će stoga odnijeti pobjedu i sve te plodove u svome životu postići, po bogoslovnim krepostima: *ako živi snagom tih kreposti*⁴.

Bez svijetla vjere vjernik nema dostatnog svjetla ni snage da osmisli ispravno svoj život i da se odupre poteškoćama života jer *Bez svjetlosti vjere čovjek je biće ograničeno i nema gluposti što ne bi učinio kako možemo dokazati kroz mnogo toga što su zastupali filozofi kroz povijest jer nisu imali vjere. Stoga bez vjere život je strašna tamnica u kojoj čovjek provodi svoj vijek, gladan, žedan, u kojoj ga razne mračne sile napastuju, grizu*⁵. *Tko vjeruje, tome vjera postaje zemaljski raj, blaženo kraljevstvo u kojem kraljuje svemoćni Kralj. Kralj neizmjerne ljubavi gdje svega ima, gdje cvjeta najljepše cvijeće vrlina*⁶.

Konkretna operacionalizacija programa vjere, ufanja i ljubavi se ostvaruje kada vjernik, snagom proučavanja Svetoga pisma, neprestano drži pred očima Isusa Krista: *Tko vjeruje, nada se i ljubi, neprestano motri Isusa. Motrenje pak Isusa nije ništa drugo nego: Mi-*

*lovanje Isusa... jer duša pjeva po melodiji vjere, a ljubav gori i uništava čovjekovo sebeljublje... Pazenje (motrenje) Isusa, snagom bogoslovnih kreposti osnažuje opreznost protiv vuka sebičnosti*⁷, jer se tada *Ljubav udiše i izdiše*⁸. To udišanje i izdišanje pridonosi: *Stjecanju slobode jer, (po bogoslovnim krepostima), otreša sebičnost s krila duše*⁹.

Istražujući izvore po kojima naš sluga Božji komentira Sveto pismo, usredotočujući se na značenje bogoslovnih kreposti vjere, ufanja i ljubavi, u kršćanskom životu otkrivamo da on to čini kroz učenje sv. Ivana od Križa¹⁰. Time, on zapravo želi poučiti vjernike, kao i sv. Ivan od Križa, da su same ljudske snage i čisto ljudski programi nedostatni za ostvarenje ljudskoga i kršćanskog života. Stoga podcrtava, zajedno s učiteljem Crve, s Ivanom od Križa, da kršćanin nalazi svoju slobodu, svoju puninu u Bogočovjeku, Isusu Kristu, ako snagama vjere, ufanja i ljubavlju, o kojima govori Sveto pismo, ravna, usmjeruje svoj život. Da tada liječi nedostatke, što su u čovjekovoj duši kao posljedica ostali, a to je sebeljublje iako je po krštenju izbrisani istočni grijeh. Zapravo, kao i Ivan od Križa, on želi pokazati vjernicima, u pojednostavljenom obliku, da je samo Bog, kroz svoga utjelovljenoga Sina, Isusa Krista, kroz njegovo Evanđelje, kroz vjeru, ufanje i ljubav, kreposti ulivene u dušu zajedno s krsnom milošću, onaj koji ostvaruje čovjekovo duhovno oslobođenje. Da stoga vjerom, ufanjem i ljubavlju treba čistiti naravne sposobnosti, od ovoga – svjetovnog iskustva koje je, primjerice danas, prožeto religijom kapitalizma i materijalizma. Vjerom, ufanjem i ljubavlju treba čistiti naravne sposobnosti, liječiti od lažnih ispunjenja i otvoriti se božanskome svijetu u punini. *Vjera je raj zemaljski, blaženo kraljevstvo u kojem kraljuje svemoguća Kralj, Kralj neizmjerne ljubavi, gdje svega ima i gdje cvjeta najljepše cvijeće*¹¹. Stoga, *nedostatnost življenja u tropletu bogoslovnih kreposti skriva u sebi iskonski znak i poticaj na ljubavnu ovisnost o objavljenom Bogu koji jedini, po svome Jedinorođencu razjašnjava misterij ljudske ograničenosti, grijeha, i koji, kao jedini Dostatni, po svome Sinu Isusu Kristu, stupa ususret čovjeku iscjeljujući ga, blagoslivlja ga i ispunjava*¹².

¹ Misijska propovijed, 007950.² Ondje, 007959.³ Ondje, 007959.⁴ Ondje, 007964.⁵ Th. pastoralis, 002967.⁶ Ondje, 002965.⁷ Th. pastoralis, 002676. 003435; Biser mišljenja, 002676.⁸ Th. pastoralis, 003182.⁹ Biser mišljenja, 004599.¹⁰ Ondje, 004845.¹¹ Th. pastoralis, 002965.¹² Dražen Vargašević, *Čovjekova nedostatnost pred Bogom blagoslov ili prokletstvo*, Zagreb 2004., str. 57.

ČUVAR DUŠA

Na salašu na Đurđinu, među zlatnim klasovim' rodio se Tomo Stantić Otac Gerard prozvani.

Životu se radovao i u vjeri predan bio ljude rado saslušao Božju riječ je sijao.

On je bio čuvar duša pastir našeg roda, živio je, radio je za Isusa da život da.

Ništa bez Isusa moga sve za njime i za njega, vodio je narod Božji da ga tako Bogu preda.

Pod skutom je majke Božje, Boga on je tiho molio za bolesnike, obitelji i sve grešnike pri tom.

I onda ga je jednog dana posjetila „smrt sestra“, molimo se, utječimo da blaženik bude nama.

Vedrana Cvijin

Božja Riječ – temelj vjere u liturgiji

(nastavak)

Piše: dr. Andrija Kopilović

U našoj rubrici upoznavanja liturgijskih znakova nastavljamo razmišljanje o temeljnom znaku za svaku komunikaciju, a to je riječ. Post-sinodalni dokument „Riječ Gospodnja“ se pojavio i na hrvatskom jeziku. Papa redovito, nakon zasjedanja Sinode biskupa, svojim autoritetom objedinjuje temu, objavljuje dokument, koji nije enciklika, ali je po važnosti vrlo blizak poruci enciklike, jer se radi o vrhovnoj učiteljskoj službi u Crkvi. Već nekoliko brojeva razmišljamo o ulozi Riječi Božje u liturgiji. Pred nama je sada jedan vrlo konkretan zadatak, da kod pojedinih sakramenata razmišljamo o ulozi Božje riječi. Podsjećam da je liturgijska reforma II. vaticanskog sabora već u utemeljenim dokumentima istaknula važnost Božje riječi kao temelja razumijevanja Božje poruke i drugog sakramentalnog znaka, koji iz te poruke slijedi. Tako je svaki sakrament, pa i blagoslovina, nakon II. vaticanskog sabora povezana s Božjom riječju. Kada se radi o sakramentu **krštenja**, redoviti način podjele tog sakramenta je najsvečaniji unutar svete mise. No, taj način se ne preporuča češće, nego jednom mjesečno, kako bi u njemu sudjelovala cijela župna zajednica. Tada je očito da je bogatstvo Božje riječi, koje se nudi u nedjeljnoj liturgiji (podsjetimo se da je nedjelja spomen Kristova uskrsnuća), temelj daljnjih znakova kojima se krštenje dijeli, kao što je bitni znak vode, a onda i predaja ostalih krsnih simbola. Međutim, ako se krštenje dijeli izvan mise, onda je vrlo važno upozoriti da je podjela sakramenta krštenja bitno povezana s navještajem Božje riječi. Nakon uvodnih obreda, davanja imena i znamenovanja križem, čita se i navješćuje Božja riječ. Koja? Ponuda je obilna, jer je u Novom zavjetu to temeljni sakrament. O njemu je najviše u poslanicama pisao apostol Pavao, a onda je evanđelje posve jasno, jer taj sakrament, kao i ostale, ustanovljuje Isus Krist. Najprikladnije je, dakle, navijestiti Riječ Božju o novom rođenju i samu uspostavu sakramenta, kako ju je gospodin Isus naredio. Postoji potreba da

se Božja riječ i protumači. Suočavamo se, baš kod krštenja, s činjenicom da se to otajstvo temeljnog sakramenta ne poznaje dovoljno. U novije vrijeme se javlja opasnost da se motivi za krštenje naglo udaljavaju od onih pravih razloga, a to je sudjelovanje u novom rođenju i baštinenje života vječnoga, te se krštenje traži iz tradicije i čak iz nekih magijskih razloga. Stoga kod ovoga sakramenta Crkva predviđa i prije obreda susret s obitelji novokrštenika i temeljitu katehetsku pouku, kao i liturgijsku, kako bi se obitelj novokrštenika uistinu pripravila za taj, tako značajni sakrament. Svakomu je jasno da je to nemoguće bez obilne „hrane Božje riječi“. Ako suočimo našu današnju praksu pravoj potrebi koju Crkva čak i zahtijeva, onda primjećujemo koliki je raskorak prakse sa željom Crkve. Dakle, trebat će dublje i temeljitije promišljati ovu pastoralnu zadaću da krštenje ne bude obred, običaj, nego uistinu događaj i novo rođenje. Kod sakramenta **potvrde** je skoro isti liturgijski način podjele sakramenta kao i kod krštenja. Razlika je što je navještaj Božje riječi na samom početku. Ponuda bogatstva Riječi je još veća nego kod krštenja. Naime, Stari zavjet obiluje tekstovima o Duhu i preporođenju po Duhu. Sjetimo se samo Ezekielia, a i drugih proroka, pa i mudrosnih knjiga. Novi zavjet je u Ivanovom evanđelju obilna ponuda Isusova govora o Duhu Svetome. I apostol Pavao ima puno tekstova o tom preporođenju po Duhu. Kao kod krštenja, tako je i ovdje potrebno tumačenje. Ovaj sakrament se redovito dijeli u misi. Djelitelj je redovito biskup i to na svečanoj službi Božjoj. Ta je okolnost još zahtjevnija. Svečanost je privilegij, ali i opasnost. Stoga se, po pastoralu Crkve, pretpostavlja obilno „hranjenje“ Božjom riječju tijekom priprave. Stoga se ovaj sakrament ne može podijeliti bez temeljite pripreme onoga koji sakrament prima. Jasno da je kod pojedinih sakramenata, pozvana sudjelovati, kako u pripravi, tako i u slavlju cijela crkvena zajednica.

❖ 26. 06. 2011.

13. nedjelja kroz godinu

2 Kr 4,8-11. 14-16a; Ps 89,2-3. 16-17. 18-19
Rim 6,3-4. 8-11; Mt 10,37-42

Tko ne uzme svoga križa i ne pođe za mnom, nije mene dostojan.

❖ 3. 07. 2011.

14. nedjelja kroz godinu

Zah 9,9-10; Ps 145,1-2. 8-9. 10-11. 13-14
Rim 8,9. 11-13; Mt 11,25-30

Dođite k meni svi koji ste izmoredeni i opterećeni i ja ću vas odmoriti.

❖ 10. 07. 2011.

15. nedjelja kroz godinu

Iz 55,10-11; Ps 65,10. 11. 12-13. 14
Rim 8,18-23; Mt 13,1-23

Tko ima uši, neka čuje!

❖ 17. 07. 2011.

16. nedjelja kroz godinu

Mudr 12,13. 16-19; Ps 86,5-6. 9-10. 15-16
Rim 8,26-27; Mt 13,24-43

I ništa im nije zborio bez prisposoba – da se ispuni što je rečeno po proroku: Otvorit ću u prisposobama usta svoja, iznijet ću što je sakriveno od postanka svijeta.

❖ 24. 07. 2011.

17. nedjelja kroz godinu

1 Kr 3,5. 7-12
Ps 119,57.72. 76-77. 127-128. 129-130
Rim 8,28-30; Mt 13,44-52

Kraljevstvo je nebesko kao kad je blago skriveno na njivi: čovjek ga pronade, sakrije, sav radostan ode, proda sve što ima i kupi tu njivu.

❖ 31. 07. 2011.

18. nedjelja kroz godinu

Iz 55,1-3; Ps 145,8-9. 15-16. 17-18
Rim 8,35. 37-39; Mt 14,13-21

A Isus im reče: „Ne treba da idu, dajte im vi jesti“.

❖ 7. 08. 2011.

19. nedjelja kroz godinu

1 Kr 19,9a. 11-13a; Ps 85,9a.10. 11-12. 13-14
Rim 9,1-5; Mt 14,22-33

Kad udoše u lađu, utihnu vjetar. A oni na lađi poklone mu se ničice govoreći: „Uistinu, ti si Sin Božji!“

❖ 14. 08. 2011.

20. nedjelja kroz godinu

Iz 56,1. 6-7; Ps 67,2-3. 5. 6.8
Rim 11,13-15. 29-32; Mt 15,21-28

O ženo! Velika je vjera tvoja! Neka ti bude kako želiš.

Papa Benedikt XVI. u Hrvatskoj

Drage obitelji, ne bojte se!

Privedila: Katarina Čeliković

Papa Benedikt XVI. boravio je 4. i 5. lipnja u dvodnevnom državničkom i pastoralnom posjetu Hrvatskoj pod geslom „Zajedno u Kristu“. Bio je to njegov prvi pohod Hrvatskoj od kada je stupio na papinsku dužnost. Tijekom dva dana Papa se susreo s predstavnicima civilnog i političkog života, kulture, znanosti, poduzetništva te članova diplomatskog zbora, bio je s mladima na nezaboravnom bdijenju na središnjem zagrebačkom Trgu bana Jelačića. U nedjelju je na hipodromu predvodio svečano euharistijsko slavlje, u povodu Nacionalnog dana hrvatskih katoličkih obitelji. U zagrebačkoj katedrali Papa je predvodio Večernju te se pomolio na grobu blaženog Alojzija Stepinca, a potom je posjetio Nadbiskupski dvor.

Papin posjet je u hrvatskoj javnosti ocijenjen kao izniman i povijesni događaj za Hrvatsku.

Oko 300 hodočasnika Subotičke biskupije puni su dojmova i zahvalni na ovom jedinstvenom susretu.

Jedinstveno ozračje tijekom posjeta Kristova namjesnika Hrvatskoj

Tko bi želio u jednoj rečenici opisati sve ono što je pratio posjet Svetoga Oca Hrvatskoj, mogao bi reći kako je njegov posjet stvorio jedinstveno ozračje u kojem su se čule aktualne poruke koje mijenjaju čovjeka.

Pokušat ćemo ukratko predstaviti program posjeta, ukratko zapisati poruke koje je Papa uputio Crkvi u Hrvata i dojmove hodočasnika iz Bačke.

Papu su na Plesu dočekali predsjednik **Ivo Josipović**, premijerka **Jadranka Kosor**, predsjednik HBK nadbiskup **Marin Srakić**, kardinal **Josip Bozanić** te najviši državni i vjerski dužnosnici.

Otpočevši svoj posjet Hrvatskoj, papa Benedikt XVI. je u pozdravnom govoru rekao: *S velikom radošću dolazim među vas kao hodočasnik u ime Isusa Krista. Srdačno pozdravljam ljubljenu hrvatsku zemlju i, kao nasljednik apostola Petra, velikim zagrljajem grlim sve njezine stanovnike.*

Papa se prisjetio i triju pastoralnih posjeta blaženoga Ivana Pavla II. Hrvatskoj te zahvalio Gospodinu za dugu povijest vjernosti koja povezuje Hrvatsku sa Svetom Stolicom.

Od samih početaka, vaš narod pripada Europi te joj, na poseban način, daje doprinos u duhovnim i moralnim vrijednostima, koje su kroz stoljeća oblikovale svakodnevni život kao i osobni i nacionalni identitet njezine djece. Izazovi suvremene kulture, prožete društvenim raslojavanjem i nestabilnošću, te obilježene individualizmom koji pogoduje shvaćanju života bez obveza u neprestanom traženju „prostora privatnosti“, zahtijevaju uvjerenost i svjedočanstvo i smiono zauzimanje u promicanju temeljnih moralnih vrijednosti, ukorijenjenih u društvenom životu i identitetu staroga kontinenta, istaknuo je Papa.

Dobro došli u Hrvatsku! Hrvatska je počašćena i raduje se Vašem dolasku. Iznimna mi je čast da Vam mogu biti domaćinom u Vašem državnom posjetu, a kao Predsjednik Republike dijelim i radost milijuna hrvatskih vjernika katolika koji Vas

dan danas dočekuju kao Svetog Oca u pastirskom pohodu, rekao je predsjednik Republike dr. Ivo Josipović u pozdravu dobrodošlice Benediktu XVI. u subotu 4. lipnja u zagrebačkoj zračnoj luci.

Nakon svečanoga dočeka u zagrebačkoj zračnoj luci, papa Benedikt XVI. uputio se u Ured predsjednika RH na Pantovčaku gdje ga je dočeka hrvatski predsjednik dr. Ivo Josipović. Potom se uputio se u Nuncijaturu na Ksaveru gdje se susreo s predsjednicom Vlade RH Jadrankom Kosor.

Papa u Hrvatskom narodnom kazalištu

Papa Benedikt XVI. susreo se 4. lipnja u Hrvatskome narodnom kazalištu (HNK) s osobama iz javnog života, kulture, znanosti, politike, gospodarstva i sporta, s predstavnicima vjerskih zajednica te s članovima diplomatskog zbora. On je u svom govoru rekao da je HNK znakovito mjesto koje izražava *nacionalni i kulturni identitet. Moći susresti vas ovdje, zajedno okupljene, još je jedan razlog duhovne radosti, jer Crkva je otajstvo zajedništva i uvijek se raduje zajedništvu u bogatstvu različitosti. Sudjelovanje predstavnika drugih Crkvi i kršćanskih zajednica, kao i židovske i muslimanske religije, potvrđuje da religija nije neka zasebna stvarnost u odnosu na društvo, nego njegova prirodna sastavnica, koja trajno priziva okomitu dimenziju, to jest, slušanje Boga kao uvjet traganja za općim dobrom, pravednosti i pomirenja u istini.*

Bdijenje s mladima

Prije molitvenog bdjenja s Papom u subotu 4. lipnja mladi su započeli bogat i raznolik program na Zrinjčevcu i na Trgu bana Josipa Jelačića. Poseban zabavni program nosio je naziv „Festival mladih“ (opširnije na str. 42).

U predprogramu na Trgu bana Josipa Jelačića radost zajedništva u Kristu svojom su pjesmom „Mreža ribara“ posvjedočili mladi iz Slavonije i Subotice.

Reportaža

Ne popuštajte kušnjama da se potpuno pouzdate u posjedovanje, u materijalne stvari, odričući se slijediti istinu koja seže dalje, poput visoke zvijezde na nebu, kamo vas Krist želi povesti. Dopusnite da vas povede u Božje visine, rekao je Papa u svom nagovoru mladima na bdjenju na Trgu bana Jelačića. Mladima je Sveti Otac na tome putu stavio za uzore brojne Gospodinove učenike, svece koji su svoje vrijeme živjeli noseći u srcu novost Evanđelja, osobito „sjajnog mladića“ blaženoga Ivana Merza.

U poruci mladima Papa je istaknuo kako je mladost vrijeme koje Gospodin daruje *da biste mogli otkriti značenje postojanja*, vrijeme velikih obzora, snažno življenih osjećaja, ali i strahova zbog zahtjevnih i trajnih odluka, teškoća u učenju i radu, pitanja o otajstvu boli i trpljenja. Ali i više od toga, to divno vrijeme života u sebi nosi duboku čežnju, koja ne ponštava sve ostalo, nego ga uzdiže kako bi mu dala puninu.

Poručivši mladima kako će samo ukorijenjeni u Kristu moći u punini živjeti ono što jesu, Papa je rekao: *Rastući u prijateljstvu s Gospodinom, kroz Njegovu Riječ, Euharistiju i pripadnost Crkvi, uz pomoć vaših svećenika, moći ćete svima svjedočiti radost susreta s Njim koji vas uvijek prati, i zove vas živjeti u pouzdanju i nadi. Gospodin Isus nije Učitelj koji zavarava svoje učenike; On jasno kaže da hod s Njime zahtijeva zalaganje i osobnu žrtvu, ali se isplati!*

Nakon homilije pape Benedikta XVI. na Trgu bana Jelačića na bdjenju s mladima bila je molitva vjernika, nakon koje je slijedilo klanjanje i euharistijski blagoslov.

Mladi su darovali Svetom Ocu tradicionalno hrvatsko glazbalo tamburicu koju je izradio **Andrija Franić**.

Posveta hrvatskih obitelji Svetoj obitelji

Prije misnoga slavlja s papom Benediktom XVI. u nedjelju 5. lipnja na hipodromu je održan predprogram naslovljen „Obitelj – Zajedno u Kristu“. Pretprogram je bio ispunjen molitvom, pjesmama, svjedočanstvima obitelji, a upriličen je i poetsko-glazbeni recital „Adame, gdje si?“. Završni molitveni dio predvodio je predsjednik Vijeća HBK za obitelj krčki biskup **Valter Župan**, a tijekom tog dijela upriličena je obnova bračne privole i zahvala za bračnu plodnost i djecu te posveta hrvatskih obitelji Svetoj obitelji.

Nakon neprospavane noći u autobusu, od Subotice do Zagreba, brzo smo se našli na hipodromu, na mjestu predviđenom za Subotičku biskupiju. Iako smo bili umorni, odmah smo bili poneseni susretom s poglavarom Katoličke crkve i to je bilo dovoljno. U ovom susretu koji je imao i znakovito ime „Zajedno u Kristu“ mogli smo osjetiti onu snagu sveopće Katoličke crkve, naročito u Papinoj molitvi: „Ovoga se trenutka sjedinjujemo u molitvi i sa svima onima koji u katedrali u Burgo de Osma, u Španjolskoj, slave proglašenje blaženim Ivana de Palafoxa y Mendoze, svijetli lik biskupa iz 17. stoljeća u Meksiku i Španjolskoj...“.

Onaj Apostolski blagoslov koji smo primili od Petrovog nasljednika s ponosom osjećamo supruga i ja. I sada odjeci susreta i blagoslov Duha Svetoga lebde nad nama i taj isti blagoslov pronosimo svim ljudima dobre volje.

Silvester i Marija B.

Misa na zagrebačkom Hipodromu

Središnji događaj pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj bila je velebna misa na hipodromu, u prigodi proslave Prvog susreta hrvatskih katoličkih obitelji. Papa je na hipodrom došao u papamobilu, a radosno ga je pozdravljalo oko 400.000 vjernika, mašući vatikanskim i hrvatskim zastavama. Uz Papu su koncelebrirala četiri kardinala, sedamdesetak biskupa iz Hrvatske i inozemstva i više od tisuću svećenika. Nakon ulazne pjesme Papu je pozdravio zagrebački nadbiskup i metropolit kardinal **Josip Bozanić**.

Sveti Oče, dolazite nam da nas učvrstite u vjeri. I mi Vas s vjerom primamo. Hvala Vam na ovom pohodu, kojim ste uslišali naše ponavljane molbe i na taj način iskazali svoju pastirsku brigu prema Crkvi u Hrvatskoj. Zahvaljujemo Vam za sve što za nas činite, za ljubav koju nam očitujete. Vama je poznat ovaj narod hrvatski, njegov mukotrpan hod tijekom povijesti, njegovi kršćanski korijeni i plodovi. Uvijek ste pokazivali koliko cijenite hrvatske vjernike. Susretali ste ih na životnim putovima na kojima su svjedočili o privrženosti Crkvi, Majci Božjoj i Petrovim nasljednicima, rekao je u pozdravu dobrodošlice kardinal Bozanić.

U propovijedi, Papa je među ostalim rekao:

Danas sam ovdje da vas učvrstim u vjeri; i to je taj dar koji vam nosim: Petrovu vjeru, vjeru Crkve! Ali istodobno, vi darujete meni tu istu vjeru, obogaćenu svojim iskustvom, radostima i trpljenjima. Napose mi darujete svoju vjeru življenu u obitelji, da bih je očuvao u baštini sveopće Crkve, rekao je papa Benedikt XVI. u nagovoru uz molitvu Kraljice neba na kraju mise prigodom prvoga Nacionalnog dana hrvatskih katoličkih obitelji na zagrebačkom hipodromu, 5. lipnja. *Znam da u Mariji, Kristovoj Majci i našoj Majci, nalazite veliku snagu. Stoga se ovoga trenutka obraćamo njoj, duhovno upravljani prema Svetištu Marije Bistrice, te joj povjeravamo sve hrvatske obitelji: roditelje, djecu, djedove i bake; put bračnih drugova, odgojnu zauzetost, profesionalni i kućni posao. Zazivamo također njezin zagovor da bi javne ustanove uvijek podupirale obitelj, tu osnovnu stanicu društvenoga tijela,* rekao je Papa podsjetivši kako će se za godinu dana u Milanu proslaviti 7. Svjetski susret obitelji te je povjerio Mariji pripremu *tog iznimnog crkvenog događaja*.

Drage obitelji, ne bojte se! Gospodin ljubi obitelj i blizu vam je, rekao je Papa u zaključku svoga govora a zatim zajedno s oko četiristo tisuća vjernika na hipodromu izmolio molitvu Kraljice neba.

Papa je na kraju obraćanja uputio pozdrave hodočasničkim skupinama na slovenskom, srpskom, makedonskom, mađarskom, albanskom i njemačkom jeziku.

Apostolskim blagoslovom i pjesmom „Ljiljane bijeli“ završila je svečana misa na hipodromu.

Večernja u katedrali u Zagrebu

U zagrebačkoj katedrali održano je Slavlje druge večernje koju je predvodio papa Benedikt XVI. u zajedništvu s hrvatskim biskupima, svećenstvom i redovništvom, a bili su tu bogoslovi, sjemeništari te redovnički kandidati i kandidatice iz republika Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Nakon današnjega euharistijskog slavlja, koje nas je svojim otajstvom prigrlilo u zajedništvo, došli smo u ovu crkvu-majku Zagrebačke nadbiskupije, gdje se na poseban način spajaju prošlost, sadašnjost i budućnost hrvatskoga naroda, ljepota kulture i svjedočanstvo vjere, istaknuo je papi Benediktu XVI. u pozdravnom govoru zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić.

Ljubljena Crkvo u Hrvata, preuzmi ponizno i smjelo zadaću da budeš moralna savjest društva, „sol zemlje“ i „svjetlo svijeta“ bila je poruka pape Benedikta XVI. Središnji dio nagovora Papi je posvetio blaženom Alojziju Stepinču, istaknuvši kako njegovo mučeništvo označava vrhunac nasilja usmjerenih protiv Crkve tijekom užasnoga razdoblja komunističkoga progona.

Večernja je završena zaključnom molitvom. Na kraju Večernje Papa se uputio prema mjestu na kojem se čuvaju ostaci tijela blaženoga Alojzija Stepinca te se ondje, kleknuvši, zadržao u molitvi.

Susret Hrvata Srijema, Bačke i Banata u Rugvici nakon susreta s Papom

Nakon duhovne okrijepe na svetoj misi, oko 300 vojvođanskih hodočasnika doživjelo je nezaboravni i dirljiv susret. Naime, Zavičajni klub Hrtkovčana „Gomolava“, pod pokroviteljstvom Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, organizirao je povodom posjeta Svetoga Oca Hrvatskoj zajednički besplatni ručak na koji su pozvani svi hodočasnici iz Srijema, Bačke i Banata, iz Bosne i Hercegovine, i drugih susjernih zemalja. Nakon svete mise, u mjestu Rugvici nedaleko Zagreba, u lijepom restoranu „AMC Čurak“ skupilo se više od tisuću hodočasnika, a pridružio im se i gradonačelnik Zagreba **Milan Bandić**. Za glazbu su bila zadužena dva tamburaška sastava, a nezaboravno druženje suzavičajnika trajalo je do kasnih sati.

Hodočasnici Subotičke biskupije najsrdačnije zahvaljuju ljudima širokog srca koji su prvi puta okupili sve vojvođanske hodočasnike: **Anti Pliveliću**, predsjedniku Zavičajnog

Čovjek postaje drukčijim nakon susreta sa Svetim Ocem. Njegova živa vjera i ljubav osvajaju i mijenjaju čovjeka. Poželiš učiniti nešto lijepo za Boga i za svoga bližnjega. Nekoliko stotina tisuća ljudi sjedinili su se pjesmama i molitvama, dok su uz Svetog Oca slavili i hvalili Krista. Divno je biti dio toga. Vidjeti tako velikoga čovjeka, a opet tako jednostavnog, bilo je dirljivo i nadasve poticajno iskustvo. Kad On već u podmaklim godinama može toliko putovati noseći Kristove riječi i svjedočiti vjeru, zar ga i mi mladi ne bismo mogli u tome slijediti?

Tonka Šimić, Plavna

Posjet Nadbiskupskom dvoru i oproštaj

Za susreta s papom Benediktom XVI. u Nadbiskupskome dvoru u Zagrebu 5. lipnja nakon molitve Večernje u katedrali, kardinal Josip Bozanić darovao je Papi jedan primjerak Misala Zagrebačke Crkve iz 1511. Nakon posjeta Nadbiskupskome dvoru u Zagrebu i fotografiranja s bogoslovima i njihovim poglavarima, papa Benedikt XVI. uputio se prema Zračnoj luci.

Zbog olujnog nevremena koje je zahvatilo područje Zračne luke Pleso otkazan je svečani protokol oproštaja s papom Benediktom XVI. Sveti Otac kratko se oprostio na odlasku iz Hrvatske s visokim državnim dužnosnicima i crkvenim poglavarima.

kluba Hrtkovčana „Gomolava“; **Mati Juriću**, predsjedniku Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, kao i članovima Glavnog odbora, **Zlatku Žužiću**, tajniku Zajednice, **Goranu Roksandiću** i voditelju mnogobrojnih sličnih susreta **Martinu Vukoviću**. Bog Vas blagoslovi!

Složnim radom, *Zvonik* je mogao rasti i dorasti do 200. broja!

Razgovarao: mons. mr. *Andrija Anišić*

Mirko Štefković, rođio se 24. rujna 1977. u Gornjem Tavan kutu od oca pok. Ivana i Dominike rođ. Ivanković. Nakon osnovne škole, završio je Biskupijsku klasičnu gimnaziju „Paulinum“. Nakon odsluženog vojnog roka, pošao je u bogosloviju, a bogoslovne studije pohađao je u Rimu od 1997. do 2006. godine. U međuvremenu, nakon đakonskog ređenja, godinu dana proveo je u pastoralu na župi u Horgošu. Za svećenika je zaređen na Petrovo 2004. godine. Po okončanju poslijediplomskih studija iz područja Fundamentalne teologije, imenovan je biskupovim tajnikom. Mirko ima dvojicu braće. Josip, stariji brat, svećenik, župnik je u Baču, a i majka je kod njega na župi. Mlađi brat, Nikola, oženjen je za suprugu Tajanu. Oni žive u Subotici i imaju dvije kćerke Anđelu i Marinu.

Zv.: Pred čitateljima je 200. broj *Zvonika*. Pedeseti je broj kojega Vi uređujete. Kao bivši urednik *Zvonika* radosno ističem da je *Zvonik* sada sadržajem bogatiji i raznolikiji, a tehnički ljepše i bolje uređen. Koje su bile glavne misli vodilje uređivanja *Zvonika* otkada ste mu Vi na čelu?

□ Da, evo izlazi i pedeseti broj *Zvonika* otkako mi je povjerena služba urednika. Za ne povjerovati je kako je vrijeme proletjelo. No, kad malo bolje razmislim, to je gotovo 2500 stranica, što je ipak impozantni broj. Da sam se za svaku od tih stranica osobno morao pobrinuti, vjerujem da bi mnoge od njih ostale prazne. No, sve one su bile ispunjene, neke čak i pretrpane. Puno toga je objavljeno u ovih posljednjih pedeset brojeva *Zvonika*.

Ovim sam već nešto rekao i o samom uređivanju. Naime, najvažnije mi je bilo da naša uređivačka ekipa bude na okupu, da se lijepo slažemo i surađujemo. To je po mojem mišljenju osnovni preduvjet dobrog uređivanja *Zvonika*. Tek tako, našim složnim radom, *Zvonik* je evo mogao rasti i dorasti do 200. broja.

Nekoliko misli vodilja mi je posluzilo za smjernice u mojem angažmanu kao urednika *Zvonika*. Najprije sam uvijek želio imati pred sobom naše čitatelje, te posvjesticivati i sebi i ostalim suradnicima da mi to zapravo ne pišemo tek tako u zrak, nego pišemo nekome. Budući da je čitateljstvo raznoliko, zato su i sadržaji raznoliki. Svakome od njih trebamo nešto ponuditi, svatko od njih treba naći ponešto za sebe i to u svakom broju. To mi je također bila jedna od važnih smjernica. Zbog toga sam se, skupa s cijelom ekipom, trudio da teme budu što konkretnije, životnije. Zbog

toga smo uveli i neke nove rubrike i povećali broj stranica. Konačno, ono što je možda na prvom mjestu, *Zvonik* je katolički vjerski list, te mu je osnovna zadaća naviještati radosnu vijest spasenja. Tako mi je uvijek bilo važno imati na umu da *Zvonik* naviješta evanđelje, pa sukladno tomu treba biti vedar i privlačan, ali istodobno i zahtjevan.

*** *Zvonik* je katolički vjerski list, te mu je osnovna zadaća naviještati radosnu vijest spasenja**

Zv.: Vrijeme koje živimo izrazito je vrijeme elektroničkih medija. Kako u „okupaciji“ medija kao što su TV, radio, internet – facebook, vidite ulogu *Zvonika* kao mjesnog pisanog medija? Ima li uopće još nade za navještaj Božje riječi putem pisanih medija?

□ Uvjeren sam da ima nade za navještaj Božje riječi i putem tiska. Ni u kom slučaju ovdje ne želim podcjenjivati mogućnosti koje nude moderna sredstva komunikacije, ali uzeti knjigu, časopis, novine u ruke i čitati, iskustvo je koje virtualni mediji ipak ne mogu dati. Zato mislim da *Zvonik*, kao naš mjesni tiskani medij, ima budućnosti. Istina, u posljednjih par godina značajno smo smanjili nakladu, ali to za mene ne znači da on nema budućnosti. S jedne strane to je donijela teška materijalna situacija, a ne smijemo zanemariti niti društvene promjene koje nam tako vješto odvlače pozornost i usmjeravaju interese na tisuće drugih strana.

Zvonik je jedini naš katolički list na hrvatskom jeziku, te se za njega moramo nastaviti boriti, kako bi opstao i razvijao se. On je u sebi već jedna vrsta tradicije u našoj biskupiji, pa i šire. Mi-

slim da trebamo biti vrlo realni, kad gledamo u budućnost, ali isto tako i zauzeti kako bi *Zvonik* zbilja nastavio vršiti svoje poslanje i dalje. Ovdje prije svega mislim na skrb oko osiguravanja materijalnih uvjeta za nesmetano izlaženje *Zvonika* i njegovu profesionalniju pripremu. Jedna takva potpora osigurala bi više suradnika s raznih župa, te bi *Zvonik* odmah dobio na popularizaciji. Uvjeren sam da je takvo što ipak izvedivo. Trebamo zato kucati na još puno vrata, a dragi Bog će već učiniti da naše molitve i nastojanja budu blagoslovljeni dobrim plodovima.

Zv.: Na kakve ste sve poteškoće nailazili u svom radu u proteklom periodu?

□ Poteškoća je bilo raznoraznih, većih i manjih, onih koje smo mogli otkloniti i lakše raditi, ali i onih koje smo morali prihvatiti pa tako nastaviti. Naime, kad sam preuzeo „uredničku palicu“, bio sam uvjeren da ćemo puno toga uspjeti postići. Najprije sam se nadao da ćemo uspjeti obnoviti zastarjelu registraciju, te tako imati pristupa raznim natječajima. Bez obzira na postojeći Zakon o crkvama i vjerskim zajednicama koji predviđa mogućnost crkvenih glasila, i pored najboljih nastojanja, status *Zvonika* pred ovdašnjim zakonodavstvom ostao je poput onoga kojeg je „uživala“ sveta Obitelj u Nazaretu. Sreća je što ne moramo bježati u Egipat. No, ipak smo i unatoč tomu u više navrata uspjeli dobiti potporu od pokrajinskih i republičkih vlasti. Jedna od velikih nada s početka mog uređivanja bila je da ćemo imati svoje prostorije za uredništvo, te tamo pripremati i voditi list. Nadao sam se da ćemo tako uspjeti proširiti tim bliskih suradnika. Nažalost, ni to nismo uspjeli ostvariti. No, *Zvonik* zato i dalje nesmetano izlazi. U početku mi je bilo teško probdjeti par noći zaredom kod gospode Čelikovića, dok je Ervin ulagao i zadnje napore snage da sve bude pripravljeno na vrijeme. To smo djelomice uspjeli promijeniti malo boljom podjelom uloga. Također mi je tih „kritičnih dana“ zaključivanja lista uvijek nedostajalo vremena, ali su mi kolege u biskupijskom uredu izlazile ususret, te sam mogao biti odsutan i raditi *Zvonik*. Kao po ne-

Intervju

kom nepisanom pravilu, redovito sam tijekom zaključivanja skoro svakog broja imao koje putovanje s biskupom. Ipak, sve se to nekako ukomponiralo.

Zv.: Je li bilo i radosnih trenutaka?

□ Radosnih trenutaka je bilo jako puno. Zaključak svakog broja bio je razlogom za novu radost. Tomu je pridonijelo i dobro ozračje u uređivačkom timu. *Zvonik* nas je sve zbližio, tako da smo se susretali i izvan „uredništva“, te skupa provodili i lijepe trenutke opuštanja. Svakako da me obradovao i svaki pozitivni komentar o sadržajima koje smo objavili. Bilo je lijepo gostovati na raznim župama, gdje smo iz prve ruke iskusili da se *Zvonik* čita i prati. Obradovale su me i pohvale na račun *Zvonika* od strane pojedinih biskupa u Hrvatskoj, osobito biskupa Štambuka.

*** Zvonik je jedini naš katolički list na hrvatskom jeziku, te se za njega moramo nastaviti boriti, kako bi opstao i razvijao se. On je u sebi već jedna vrsta tradicije u našoj biskupiji, pa i šire.**

Zv.: Poznato je da s 200. brojem namjeravate završiti svoje uređivanje Zvonika. Koji su glavni razlozi Vašeg odstupanja? Imate li nasljednika?

□ Da, već sam najavljavao kako želim predati službu urednika drugome, tko bi se više i bolje mogao angažirati u uređivanju lista. Nažalost, pored obveza koje imam kao tajnik u biskupiji, nisam u mogućnosti kvalitetno uraditi sve ono što bih trebao raditi za *Zvonik*. Istina je i to da je uređivački tim već toliko dobro uigran da i bez mene odradi sve, ali smatram da je to zbilja dovoljan razlog da mjesto urednika prepustim nekom drugom, tj. onom koji će to stvarno i raditi. U posljednjih par godina sam se često našao u nezahvalnoj situaciji da, pored toga što u *Zvoniku* ne stignem na vrijeme i kvalitetno odraditi što bih trebao, tako bude i s poslom u biskupiji. Odnedavno sam dobio službu i u tajništvu naše Biskupske konferencije, a otvaraju nam se i nove mogućnosti suradnje s dobrotvornim institucijama u Njemačkoj, na čemu trebam postojanije raditi. Ovdje se radi o poslovima za koje u biskupijskom uredu ne mogu naći zamjenu, a iziskuju vrlo ažuran i opsežni administrativni rad. Zbog toga sam smatrao da bi bilo dobro predati „uredničku palicu“ drugome. O tome sam već dulje vremena razmišljao i razgovarao s više kolega, pa se tako otkrio i nasljednik. To je vlč. Dragan Muharem,

prefekt u našem malom sjemeništu.

Zv.: Što je ono što mislite da će novi urednik moći bolje raditi od Vas? Jeste li mu pripremili neke savjete i upute?

□ Prije svega, mislim da će on moći biti postojaniji. Vrlo lijepo radi sve ono što mu je povjereno, poznajemo ga kao dobrog propovjednika, pa će, uvjeren sam, biti i jako dobar urednik. Poznato mi je da dosta čita, čime će sigurno obogatiti sadržaj lista. Uostalom, svoj studij završio je na hrvatskom jeziku, tako da se sigurno bolje izražava od mene. Pored toga u Đakovu je bio suradnik tamošnjeg *Vjesnika*, što je sigurno jedno dragocjeno iskustvo koje može podijeliti s „uređivačkim timom“, te tako osvežiti i poboljšati organizaciju rada. Uvjeren sam da ima puno dobrih ideja. Osim toga, više je pastoralno angažiran od mene, tako da će vjerujem i to moći prenijeti na *Zvonik*.

Potrudio sam se detaljno mu predstaviti sve ono što sa sobom nosi uređivanje *Zvonika*. Posavjetovao sam ga da bude ažurniji u sazivanju Uredničkog vijeća, te da po mogućnosti odredi tematske okvire za cijelu godinu, kako bi se izbjegle vječite strke s rokovima. Uputio sam ga u par tehničkih pojedinosti, koje će mu poslužiti da što lakše započne svoj rad. Uvjeren sam da će se vlč. Dragan jako brzo i dobro snaći, te će svojim dolaskom dati novi polet našem *Zvoniku*.

Zv.: Namjeravate li i dalje ostati u uredništvu Zvonika? Koji će biti Vaš doprinos u radu novog uredništva?

□ Svakako namjeravam i dalje ostati u Uredništvu. Sve ovo što sam tijekom ovih godina naučio želim razvijati te i dalje stavljati na raspolaganje čitateljima putem priloga i suradnje u izdavanju lista. Ono čime želim pridonijeti u novom sastavu uredništva jesu ažurnije vijesti vezane uz događanja u Biskupskom ordinarijatu, te osobno uz biskupa.

Kao što je najavljeno, u planu je osnutak katoličke informativne agencije, čiji zadatak bi bio ažurno pratiti događanja u našoj Crkvi i sve ono što je vezano za nju. Potrudit ću se u taj projekt uložiti što je moguće više truda, kako bi on bio potporom *Zvoniku*, osobito u pripravi i skupljanju vijesti s terena.

Uvjeren sam da ćemo i dalje ostati dobar tim, čak bogatiji za jednog člana.

Osobno želim dati svoj kvalitetni doprinos, koliko mi to vrijeme bude dopuštalo, a svakako da ću iskoristiti prilike da nastavim s traženjem potrebnih sredstava za što lakše i nesmetano izlaženje *Zvonika*.

*** Uvjeren sam da ćemo i dalje ostati dobar tim, čak bogatiji za jednog člana.**

Zv.: I na kraju neizostavna poruka čitateljima Zvonika.

□ Našim dragim čitateljima bih poručio da ostanu vjerni *Zvoniku*, da ga vole, te da i sami pridonese da on bude još bolji. Uvjeren sam da mnogi mogu svojim prilozima s velikim brojem naših čitatelja podijeliti svoja lijepa iskustva vjere, pa čak i ona u kojima su osjetili težinu kušnje, ali su izdržali i donijeli dobre duhovne plodove. Podijeljena radost je dupla radost. Neka *Zvonik* zbilja posluži tomu, da druge obradujemo onim što nam je sam Gospodin darovao.

I još jedna poruka, manje vezana za sam list. Naime, kad sam preuzimao službu urednika, sjećam se čudnih pitanja pojedinaca, kojima se tražio krivac. Ta primopredaja je zacijelo bila za primjer mnogima, da su predaje dužnosti normalna stvar, pa se tako treba dogoditi i sada. Čini mi se da je jedna lijepa primopredaja službe, u kojoj se tim ne osipa i ne cijepa, nego raste i razvija, zbilja svjedočanstvo koje potiče na ispravno razumijevanje nas samih i svega onoga što radimo: nitko od nas nije nezamjenjiv, jer smo svi hodočasnici na putu za nebo. Na to nas svojim mjesečnim zvonom uvijek iznova podsjeća i naš *Zvonik*.

Zv.: Zahvaljujemo na razgovoru a još više na dosadašnjem radu. Radili ste doista u otežanim uvjetima i stoga je Vaš doprinos kao glavnog urednika Zvonika doista dragocjen u proteklih pedeset brojeva. Uzvratilo Vam Gospodin milostima koje su Vam za budućnost najpotrebnije.

Kako do sretnog braka?!

Piše: mr. Andrija Anišić

Otkad uređujem ovu rubriku još nisam dobio pismenih upita ili prijedloga za nju. Bilo je samo nekoliko usmenih sugestija. Nedavno sam, međutim, dobio pismo koje prenosim u cijelosti, u kojem od mene traže da izložim moralno stajalište Crkve glede izbora bračnog druga i to gledom na obrazovanje budućih supružnika. U drugom dijelu ove moje rubrike pokušat ću u svjetlu Bože riječi i crkvenih dokumenata odgovoriti na postavljena pitanja i obraditi izloženu problematiku. No, navedenu problematiku proširit ću na cjelovitu pripremu za brak, odnosno pokušati izložiti kršćanska načela koja trebaju voditi mlade u izboru budućeg bračnog druga. Evo sadržaja spomenutog pisma:

Uskoro bih trebala sklopiti brak, naravno i crkveni. Riječ je o osobi s kojom mogu sebe zamisliti kao ženu, majku, domaćicu... Međutim, u posljednje vrijeme počinju me proganjati misli, može li ovaj zanos koji sada osjećam potrajati, tj. biti dovoljno jak da pomiri postojeće razlike koje bi s godinama mogle postati izraženije.

Radi se o tome da ja imam završen fakultet i stalni posao koji je dobro plaćen, a planiram i stručno usavršavanje, a moj budući suprug osim što ima završenu srednju školu, ne pokazuje veliku zainteresiranost za napredovanjem, nezadovoljan je onim što radi... Svjesna sam da se diplomom ne stječe inteligencija i opća kultura, ali moj budući suprug i ne pokazuje veliko interesiranje za istu. Ja volim knjige, on ih je pročitao tek nekoliko... No, s druge strane dobar je, pažljiv, strpljiv, ne brani mi napredovanje, čak što više podržava me, i možda upravo zato naša veza opstaje... Naš odnos nije konfliktan, čak što više... No, progoni me strah, što ako jednog dana kada dođu djeca i kada „tjelesno oslabi“, ne budem mogla s njim razgovarati o onom što u nekim drugim „intelektualnim krugovima“ mogu ili što je još gore, da s njim nemam o čemu razgovarati i da u tom smislu u okviru svojeg doma budem neispunjena žena...

Kao kršćanki jasno mi je da ovakve razlike ne bi trebale biti razlogom promišljanja i da su možda čak znaci oholosti, ali onda se sjetim riječi biskupa Ivana Antunovića, a kojega vi tako često spominjete, koji je rekao da supružnici osim po vjeri, nacionalnosti i nazorima trebaju biti sličnog ili istog stupnja obrazovanja. Hoće li se moj budući suprug jednoga dana moći osjećati dobro u krugu inte-

lektualaca u kojem se krećem i hoće li se i on do kraja moći u našem braku ostvariti kao muškarac? Pokušajte mi razriješiti dvojbe s moralnoga stajališta. (D. N.)

Iz izloženog je, dakle, jasno da se radi o pripravi za brak i o izboru bračnog druga. Veza već postoji. Mladić i djevojka imaju neke zajedničke stavove, ali postoje i razlike u stavovima, a glavni problem predstavlja razlika u stupnju obrazovanja. Prepoznali su ipak jedno u drugom vrednote koje su puno važnije od samog obrazovanja. Ova pitanja potakla su me da malo pobliže pogledam postoje li u nauku Crkve neki određeni stavovi glede izbora bračnog druga.

Božja riječ o izboru bračnog druga

Sveto pismo ne nabraja u pojedinstima na što treba paziti u izboru budućega bračnog druga. No, iz onoga što možemo o tom pronaći u Božjoj riječi, možemo izdvojiti neke važne upute.

Kad je Abraham svom najstarijem sluzi naložio da potraži njegovom sinu Izaku ženu tražio je da mu se zakune da mu neće naći ženu tuđinku nego će poći u njegov rodni kraj i ondje „dobaviti ženu“ njegovu sinu Izaku (usp. Post 24,3-4). Sluga je bio na mucu zato je molio Gospodina da mu dade znak kako bi izabrao pravu osobu (usp. Post 24,11-14). I Bog mu je uslišao molitvu, Rebeka – Djevojka „krasna, djevojka koju muškarac nije dirnuo“ (Post 24,16) bijaše žena koju mu je Bog označio. Mogli bismo reći da je on tako izmolio od Gospodina ženu Abrahamovom sinu Izaku. Zanimljivo je u tom izvješću da je Rebekin otac prepustio njoj samoj odluku hoće li poći za Izaka ili neće: „Dozovu Rebeku pa je upitaju: ‘Hoćeš li poći s ovim čovjekom?’ Ona odgovori: ‘Hoću’“ (Post 24,58). Dakle, iako je otac bio onaj koji je na neki način odlučivao o udaji svoje kćeri, ipak se tražio i njezin slobodni pristanak.

U ovom tekstu dakle prepoznajemo

dva načela: Molitva za odabir prave osobe. Izabrana djevojka je krasna, djevojica ali i dobra – spremna pomoći drugima.

U Bibliji, čini se, govori se više koje bi karakteristike trebale resiti djevojke, buduće supruge i majke. No, naišao sam i na sljedeću uputu djevojkama u Knjizi brojeva: „Ovo naređuje Jahve za Selofhadove kćeri: Neka se one udaju za onoga koji im se učini dobar, samo neka se udaju u rod svoga očinskoga plemena“ (Br 36,6). Dakle, važna je dobrotu budućega muža i da bude iz istoga roda.

Iz pjesme „o vrsnoj ženi“ koju je spjevao mudri Sirah možemo zaključiti koje bi to osobine trebale resiti ženu i majku (usp. Sir 31). Iz cijeloga poglavlja prenosim samo par stihova: Siromahu dlan svoj otvara, ruke pruža nevoljnicima. Odjevena je snagom i dostojanstvom, pa se smije danu budućem. Svoja usta mudro otvara i pobožan joj je nauk na jeziku. Na vladanje pazi ukućana i ne jede kruha besposlice. Lažna je ljupkost, tašta je ljepota: žena sa strahom Gospodnjim zaslužuje hvalu. (Usp. Sir 31,19-30)

U tim stihovima možemo prepoznati mnoge kreposti koje bi trebale resiti ženu – buduću suprugu i majku.

U Novom zavjetu sv. Petar daje upute već udatim ženama: „Žene, pokoravajte se svojim muževima: ako su neki od njih možda neposlušni Riječi, da i bez riječi budu pridobiveni življenjem vas žena, pošto promotre vaše bogoljubno i čisto življenje. Vaš nakit neka ne bude izvanjski – pletenje kose, kićenje zlatom ili oblačenje haljina. Nego: čovjek skrovita srca, neprolazne ljepote, blaga i smirena duha. To je pred Bogom dragocjeno“. On također daje i važne upute muževima: Tako i vi, muževi, obazrivo živite sa svojim ženama, kao sa slabijim spolom, te im iskazujte čast kao subaštincima milosti Života da ne spriječite svojih molitava“ (usp. 1 Pt 3,1-7). Sličnu uputu daje i sv. Pavao: „Muževi, ljubite svoje žene i ne budite osorni prema njima“ (Kol 3,19).

Izbor u svjetlu Božje riječi i nauka Crkve

U „Pismu obiteljima“ pape Ivana Pavla II. istaknut je upravo značaj obitelji u pripravi za brak: „Poznati su napori i pothvati što ih Crkva poduzima glede pripreme za brak. Sve je to vrijedno i potrebno. No, ne smije se zaboraviti da je priprema za budući život u dvoje prije svega zadatak obitelji... Djecu treba tako

odgojiti da, kad odrastu, mogu s punom sviješću i odgovornošću izabrati svoje životno zvanje, bilo da se radi o ženidbi ili pozivu na celibat. Obitelji iz kojih potječu budući zaručnici svojim življenjem bračnog života te razboritim savjetima su istinski uzori mladima pri osnivanju vlastite obitelji“.

A po nauku konstitucije „Gaudium et spes“ (Radost i nada) roditelji se ipak moraju čuvati da svoju djecu ni izravno ni neizravno „ne prisiljavaju bilo na sklapanje ženidbe bilo na izbor određenog bračnoga druga“ (GS 52).

Naravno da bi i škole i druge odgojne ustanove trebale odgajati djecu i mlade za prave vrednote braka i obitelji.

A sada konkretno

„Zato neka onaj koji se vječno veže ispita da li se srce našlo uz srce! Zabluda je kratka, kajanje dugo“ (Schiller). Te misli lijepo izražavaju važnost pravoga izbora kad se radi o budućem bračnom drugu.

Biskup Antunović, koji se spominje u pismu, doista je izložio detaljno načela kojima se mladić i djevojke trebaju ravnati pri izboru budućeg bračnog druga. Mnoga od tih načela vrijede i danas. No, ipak bi se u ovom izlaganju okrenuo jednom novijem autoru. U knjizi J. Heinzmanna: „Tvoj je poziv ljubiti. Priprava za brak i bračni savjetnik“ u poglavlju „Izbor partnera“ pronašao sam čitav niz načela na koja valja paziti pri izboru partnera koji treba postati budući bračni drug. No prije nabiranja tih načela on ističe kako je prije samog izbora potrebno da se „dvoje nađu“. Često znamo za neki mladi par reći da su se baš pronašli. Kao da su stvoreni jedno za drugo. Puno je toga što mlade privlači osobi suprotnoga spola. To mogu biti vanjske osobine: ljepota, oblik tijela, snaga, vedrina, itd., ili njegova neka osobita djela: pobjeda, stručno znanje, glas... ili neki zajednički doživljaji: glazbena večer, ples, šetnja... No, u konačnici teško je puno puta i objasniti što je ono što nas je konkretno privuklo određenoj osobi.

Slobodan čovjek treba i smije sam sebi izabrati životnoga suputnika. Na njemu je da otvori oči i da se upita: „Tko je za mene, tko mi zapravo pristaje?“ Brak nije nikakva lutrija. Izbor bračnoga druga mora biti odgovoran ali je ujedno uvijek i pustolovina i zahtjeva svojevrсни rizik, jer tko može biti potpuno siguran da će s određenom osobom biti istinski sretan?

Idealni partner

Mladić i djevojka koje je „nešto“ jedno drugom privuklo moraju u razdoblju upoznavanja koje se krivo naziva

„zabavljanje“ ili „hodanje“ uložiti puno truda i vremena da se upoznaju i otkriju jedno u drugome one osobine zbog kojih će biti spremni obećati jedno drugom vjernost do groba i koji će ostati vjerni tom obećanju i u dobru i u zlu, u zdravlju i bolesti u sve dane života svojega.

Evo pitanja koja spomenuti priručnik nalaže da si mladić i djevojka postavie prije izbora budućeg bračnog druga i da na ta pitanja potraže adekvatne odgovore.

1. *Kakav je karakter toga čovjeka?* – Bračni drug nije lik iz snova, nego konkretna osoba s određenim vrlinama i manama. Stoga valja upoznati karakter partnera i dogovoriti si na pitanje: jesam li spreman uz takvoga čovjeka izdržati do kraja života.

2. *Kako je sa životnim navikama?* – Na pr. netko rano liježe, a netko je noćna ptica. Neki hirovi, smiješne životne navike mogu dosta opteretiti zajednički život. Valja upoznati partnerove navike i svojstva i promisliti hoće li moći uz takvu osobu biti cio život.

3. *Kako je sa zdravljem?* – Brak nije ni bolnica ni psihijatrijska klinika. U brak se ne stupa u nadi da će u njemu ozdraviti. Potrebno je prije životne odluke da zaručnici odu na detaljan liječnički pregled. Sve je više neplodnih bračnih parova, važno je prije vjenčanja načiniti i test plodnosti, kako neplodnost u braku ne bi bila razlogom svađa, napetosti pa i rastave. Mislim da nije ni potrebno isticati da spolno nemoćne osobe ne smiju stupiti u brak. Spolna nemoć je ženidbena zapreka koja i vjenčanje u crkvi čini nevaljanim.

4. *Kako je s obrazovanjem?* – Klasne su razlike sada u velikoj mjeri srušene. Sada je kao temelj za sretan brak važnije obrazovanje nego isto porijeklo. Suvise različito obrazovanje može otežati harmoničan bračni život. A dobro čine roditelji koji oprezno iznose prigovore protiv neprikladnih zetova ili snaha. No, ipak, zabrinutost zbog zvanja i razlika u obrazovanju ne smiju u beskraj dramatizirati.

5. *Kako je s dobnom razlikom?* – Suvise velika dobna razlika može sigurno donijeti poteškoća za partnerstvo i za odgoj djece. Ali i ovdje je bilo kakva pretjerana uznemirenost neumjesna, osobito ako se partneri slažu u ostalim pojednostinama.

6. *Kako je sa zajedničkim interesima?* – Slični interesi mogu ljude zbližiti i povezati jedno uz drugo. Upravo hobiji i smisao za umjetnost (glazba, kazalište, filmovi), kao i osobni ukus (s obzirom na putovanja, zabavu, lekturu, daljnje obrazovanje, televizijske emisije, itd.) odlučuju na kraju krajeva kako će bračni drugovi provoditi svoje zajedni-

čko slobodno vrijeme. Možda je u ovoj točki dobro razgovarati i o stavu prema spolnosti i bračnom činu. Naime, različiti pogled na spolnosti koji već po naravi postoji kod muškarca i žene može dovesti do nesklada u bračnom životu. Zato je važno da budući supružnici budu svjesni da tjelesna ljubav u braku s jedne strane dužnost a s druge strane mora biti nesebično darivanje koje vodi k istinskom užitku koji usređuje, oslobađa i opušta partnera.

7. *Kako je sa stavom prema religiji ili Crkvi?* – Nikada nećemo dovoljno naglasiti kakvu ulogu u kršćanskoj obitelji igra vjerski život i stav prema Crkvi. Kršćanstvo je način života i zato može biti od presudne važnosti biti iste vjere i živjeti svoju vjeru zajedno.

8. *Kako je s „unutarnjim vrednotama“?* – Pri izboru partnera ne smiješ se dati zabljesnuti položajem, činom, titulama, uniformom, ljepotom tijela, bogatstvom i svim mogućim vanjštinama. Važnije je unutarnje držanje, temeljni stavovi, ponašanje. Tko će na pr. s alkoholičarom ili s ovisnikom o drogama moći trajno voditi sretan bračni život? Nitko ne smije na početku poznanstva položiti zavjet sljepila ili uz vjenčani oltar zavjet mučeništva. Takvi su zavjeti isto toliko nekršćanski i opasni.

9. *A djeca?* – Pri izboru partnera ne smiješ izgubiti iz vida ni djecu. Moraš se upitati: smijem li svojoj djeci odgovorno darovati toga čovjeka kao majku odnosno kao oca? Neka djevojka može biti lijepa i ugodna, ali je li prikladna za odgojiteljicu? Neki prijatelj može biti divan kao zaljubljenik, ali hoće li on biti dobar otac? Važno je razgovarati i o broju djece i o načinu odgoja buduće djece i u tom postići suglasnost.

Neposredna priprava

Kad mladić i djevojka „shvate“ da su jedno za drugo, sve svoje sile trebaju usmjeriti neposrednoj pripravi za brak. Osim nužnih tehničkih stvari koje moraju obaviti prije vjenčanja, važno je da kao zaručnici imaju već zajednički duhovni život. Važno je moliti za svoj budući bračni i obiteljski život i svakako izbjegavati grijeh jer se na grijehu ne može graditi buduća sreća. Oni koji kao zaručnici mole zajedno i idu zajedno na misu i na sakramente, s manje napetosti i puno mirnije i radosnije se spremaju za vjenčanje.

Bog je ljubav! Dobro je dopustiti Bogu da nam u svima trenucima našega života bude blizu – i u izboru bračnog druga, i u pripremi za vjenčanje, i u bračnom i obiteljskom životu, jer je u svemu tome najvažnija ljubav a gdje je Bog ondje je i ljubav.

GoToVa jOš jEdNa šKoLsKa gOdInA

Sa sjetom na licu, nostalgijom u srcu i suzom u oku dočekali smo kraj ove školske godine... Ha-ha-ha, skoro smo vas prevarili ☺. Ima li veće radosti za jednog učenika nego uspješno priveden kraj škole?! Radujemo se ljetnom ferju, ali nismo od onih koji bi rado uzvikivali „zbogom školo, nisam te ni vol'o“. Volimo mi školu (ok, u umjerenim količinama, nećemo pretjerivati), ali sad nam baš pašu 3 mjeseca odmora. Nakon (više-manje) naporna rada tijekom godine, dobro će doći malo opuštanja. U zajedništvu s poglavarima, profesorima, roditeljima i djelatnicima škole, svečanom svetom misom, 7. lipnja, zahvalili smo Bogu za proteklu godinu. Uručene su i nagrade dvojici najboljih učenika, to su **László Hajdu**, III. razred i **Tomislav Vojnić**, I. razred. Ovih dana najstariji učenici naše gimnazije polažu ispit zrelosti, maturu. Ovo su njihovi zadnji trenuci boravka u Paulinumu. Želimo im uspješno polaganje, i sretnu budućnost. Neka ih prati Božji blagoslov! Hvala im za lijepe dane provedene s nama! Svim čitateljima naše stranice želimo ugodan odmor i vidimo se u rujnu ☺.

Posjet drevnom gradu Iloku

Stari kraljevski grad Ilok, smješten uz obalu Dunava, na samom istoku Hrvatske, bio je cilj našeg jednodnevnog posjeta, u srijedu 1. lipnja. U prijepodnevnim satima stigli smo u Ilok, i prvo što nam je bilo u planu posjetiti, bio je, naravno, velebitni franjevački samostan i crkva sv. Ivana Kapistrana. Najprije smo slavili svetu misu, koju je predvodio naš rektor, a zatim smo u pratnji domaćina, **fra Oktavijana**, pogledali samostan i bili upoznati s likom sv. Ivana Kapistrana i poviješću Iloka. Nakon toga „preuzela“ nas je gospođa **Blaženka Gazafi**, iz Gradskog poglavarstva, koja nas je povela u gradski muzej. Imali smo tamo prigodu pratiti povijest grada od antičkih vremena pa sve do suvremenog doba. Biti u Iloku, a ne otići u vinske podrume, skoro je kao da niste ni bili tamo. Tako smo zavirili u ogromne podzemne, hladne prostorije s velikim bačvama za vino. Nakon ručka obišli smo vidikovac na Principovcu i prošetali obalom Dunava. U povratku smo zastali u Šidu, gdje nas je primio i ugostio grkokatolički župnik **vč. Mihajlo Režak**, čiji je sjemeništarac maturant Paulinuma. Okrjepljeni večerom, zahvalili smo domaćinima i pošli natrag za Suboticu. Put je doduše bio malo dulji, zbog blokade putova, ali smo ipak sretno stigli, umorni, ali puni dojmova.

Natječaj

za Biskupijsko sjemenište „Paulinum“

Postupak za primanje u Biskupijsko sjemenište „Paulinum“

Tko može biti primljen u Sjemenište?

a) Kandidati koji su završili osnovno obrazovanje i stekli svjedodžbu o završenom osnovnom obrazovanju.

b) Mladići koji su započeli neku srednju školu, a čiji je program kompatibilan s programom naše Biskupijske klasične gimnazije.

c) Posjeduju dispozicije koje se traže za svećeništvo, ili za neku crkvenu službu, a navedene su u crkvenim dokumentima.

Zamolbe za primanje u Sjemenište treba dostaviti najkasnije do 31. kolovoza tekuće godine.

Župnik šalje sljedeće dokumente na adresu Biskupskog ordinarijata ili škole, ili ih osobno, što je preporučljivo, donosi uz pratnju kandidata: zamolba kandidata vlastoručno napisana na arku papira, izvadak iz matice krštenih, svjedodžba o završenoj osnovnoj školi ili svjedodžba završenog zadnjeg razreda neke srednje škole, *curriculum vitae* – životopis kandidata vlastoručno napisan, izvadak iz matične knjige rođenih, liječničko uvjerenje, izjava roditelja ili skrbnika o pristanku da kandidat nastavi svoje školovanje u Paulinumu, preporuka župnika i fotografija kandidata.

Više informacija pogledajte na www.paulinum.edu.rs

Kreativna kateheza

Drage katehete! U prošlom broju govorile su vjeroučnice – srednjoškolke, a sada pročitajte kako razmišljaju naši mladići o svome zvanju u jednoj srednjoj strukovnoj školi. Također vam darujemo lijepi dječji crtež – kako vjeroučenici vide svoje roditelje i obitelj. Često se govori kako je obiteljski dom prvo mjesto za svaki i naravno vjerski odgoj, pa svim obiteljima – u ovoj Godini obitelji, a duhu brojnih poticaja i riječi podrške našeg pape Benedikta XVI. – predlažemo jednu zanimljivu aktivnost, koju često primjenjujemo na satovima vjeronauka: „Načinimo obiteljski grb“! Rado ćemo objaviti sliku grba Vaše obitelji, dragi čitatelji, a Vaše djelo će najbolje izgledati na zidu Vaše trpezarije, kuhinje ili na samom ulasku u Vaš dom. Svim vjeroučiteljima i katehetama preporučamo izvrsne kateheze na temu obitelji (podijeljene u tri uzrasne skupine) na internetskoj stranici www.zg-nadbiskupija.hr i želimo ugodan odmor do početka nove školske i vjeronaučne godine!

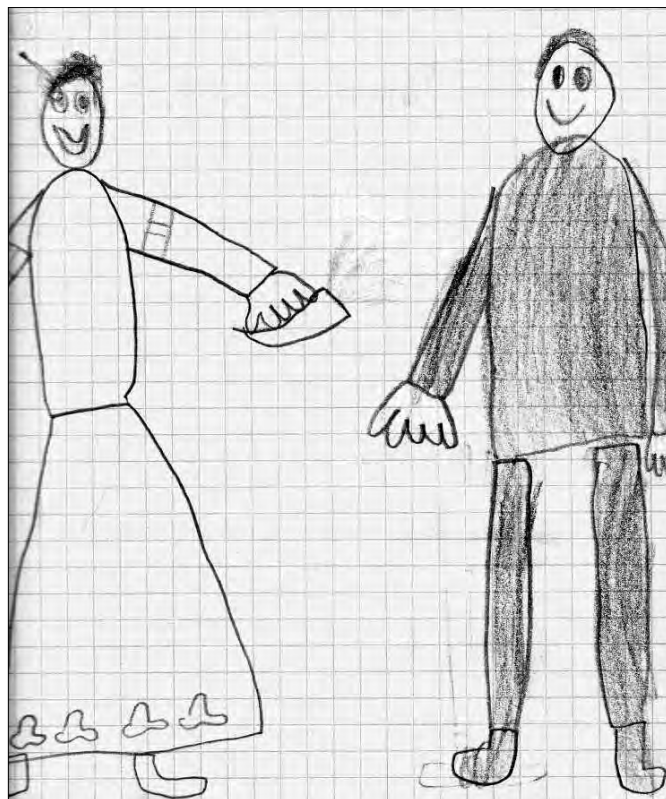
Moje zvanje – otac ili svećenik?

✿ Iskreno, mislim da još nisam otkrio što je moje pravo zvanje. Ja ponekad ne razlikujem zvanje i zanimanje. Znam da to nije isto, ali ih ipak ponekad ne razlikujem. Mi smo svi imenom pozvani od Boga. Zvanje može biti roditeljsko i duhovno. Pretpostavljam da je moje zvanje roditeljsko, jer nemam neke pretjerane ambicije da budem župnik. Želim osnovati obitelj, imati djecu, sve u svemu biti roditelj. **(M. P.)**

✿ Odavno sam čvrsto odlučio da želim biti otac i nastojat ću biti što bolji tata svojoj djeci, kako u materijalnom tako i duhovnom pogledu. Zbog toga ja za svoj zadatak od Boga prihvaćam roditeljsko zvanje. **(T. R.)**

✿ Moje zvanje najviše vuče prema tzv. roditeljskom zvanju. Roditeljsko zvanje nosi velike obveze isto kao i duhovno zvanje. Ja nisam razmišljao o duhovnom zvanju jer nije bilo nekoga da mi to zvanje saopći. Ja u ovom trenutku ispred sebe zamišljam ženu i djecu. To bi bio moj kratak zaključak o mom zvanju. **(N. S.)**

✿ Još od malih nogu odlučio sam da želim imati obitelj i da želim biti otac. Želim da moja obitelj živi duhovnim životom i

Dario Lakatoš, 2c razred - OŠ „Ivan Milutinović“

da imaju poštovanja prema Bogu. Nadam se da ću uspjeti u tome i uspješno primiti roditeljsko zvanje od Boga. Ovo zvanje sam odabrao da bih ja kao primjer pokazao da se droga, alkohol i drugi poroci mogu izbaciti, tj. ni ne primiti u obitelj, jer u svijetu ima strašno puno ljudi i djece koja pate zato što njihovi roditelji imaju problem s pićem i onda se bez razmišljanja hladnokrvno izivljavaju na svojoj djeci. To isto važi za drogu kod koje posljedice mogu biti mnogo veće. **(M. S.)**

✿ Bog od mene želi da budem dobar i ljubazan čovjek, da budem dobar muž i dobar tata, da izdržavam svoju obitelj i da budem pošten. Bog od mene traži da ispunim svoje kršćanske dužnosti i da redovito idem u crkvu i na ispovijed sa svojom obitelji. Bog ovim meni želi dobro. **(S. R.)**

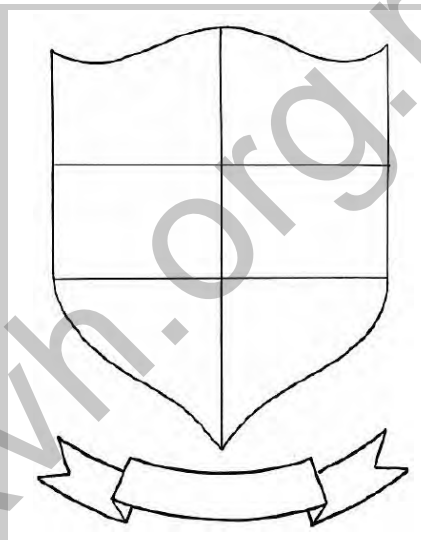
Napravite svoj obiteljski grb

Nađite svi skupa u obitelji malo vremena, sjednite za stol i nacrtajte svi skupa obiteljski grb. Tu se mogu naći simboli svakoga člana obitelji, npr. njegov hobi, posao ili neka ljubav prema nečemu i sl. Ispod grba napišite geslo ili neko značenje svoje obitelji.

Nije važno da taj grb izgleda naročito lijepo, ono što je važno u ovome zadatku je da se okupite kao obitelj za stol i popričate o nekim svojim interesima i onda to nacrtate!

To neka bude poput obiteljske molitve! Učinite to svi onako opušteno, mirno i svi ćete na kraju biti zadovoljni. Možda ćete otkriti nešto novo o nekom članu obitelji, možda će netko sam uz razgovor otkriti neku svoju novu zanimaciju. Nije važno što će vam biti tema i otkriće, važno je samo da se okupite kao obitelj – u kojoj je prisutan dragi Bog!

(www.zupa-sv-barbare-draz.hr)

Duhovnost kršćanskih laika (5)

Piše: *mr. o. Mato Miloš, O.C.D.*

Svaki vjernik mora rado slušati Božju riječ i vršiti njegovu volju uz pomoć njegove milosti, često primati sakramente, osobito Euharistiju, često sudjelovati u svetim činima, postojano se posvećivati molitvi, samozataji, djelotvornoj služni braći i vježbanju u svim krepostima (LG, 42).

Duhovni odgoj kršćanskih vjernika laika (I)

U životu svakog čovjeka, koji je bez zapreka pozvan rasti u prijateljstvu s Isusom Kristom, u skladu s voljom Očevom, u odanosti braći ljudima po djelotvornoj ljubavi i pravdi, potreban je duhovni odgoj. „Taj se život intimnog sjedinjenja s Kristom u Crkvi hrani duhovnim pomoćima, koje su zajedničke svim vjernicima, osobito aktivnim sudjelovanjem u sve-toj liturgiji. Te će pomoći laici tako upotrebljavati da sjedinjenje s Kristom ne odijele od svoga života, dok u redovitim okolnostima života ispravno obavljaju same svjetovne poslove, nego da, vršeći svoj posao prema Božjoj volji, u samom sjedinjenju rastu“ (AA, 4).

Odmah na početku ovog izlaganja recimo da duhovnost kršćanskih vjernika laika nije monaško redovnička niti samostanska. No, budući da su monasi i redovnici, poput sv. Benedikta, sv. Franje Asiškoga i mnogi drugi osnivači monaštva i redovništva bili laici, oni nam mogu biti od dragocjene pomoći za naš kršćanski duhovni život u svijetu. Benediktova lozinka: Moli i radi, itekako je primjenjiva vjernicima laicima. Ona znači: moli tako da tvoja molitva bude rad, i radi tako da tvoj rad bude molitva. Odnosno, ono što radim, radim s Bogom, u njegovoj nazočnosti, njemu, a ne sebi na slavu, služeći, a ne gospodareći, zajedno s Njim prihvaćajući nerazumijevanja, padove i neuspjehe. Takvim zalaga-

njem u radu i molitvi, uistinu posvećujemo rad kao novo stvaranje i takav rad posvećuje i nas. Zlatno pravilo kršćansko vjerničke laičke duhovnosti postaje na neki način lakmus papir: koliko se i kako posvećujem molitvi, toliko ću se posvećivati i radu. Koliko se posvećujem radu, toliko se i tako posvećujem molitvi. Da bi nam rad odgovarao ovom zlatnom pravilu, potrebno je moliti.¹

Kršćanska obitelj škola molitve

Kršćanska molitva nije samo sredstvo, pomagalo duhovnoga života. Molitva je sam duhovni život. Prije svega, osobna molitva. Zatim zajednička molitva u obitelji, kao i liturgijska molitva Crkve – Euharistija. Kada govorimo o osobnoj molitvi, onda mislimo na slušanje Božje riječi u Bibliji. Naši nas svakodnevni poslovi ne bi smjeli odvući od svakodnevne osobne molitve, da barem desetak minuta posvetimo čitanju kojeg odlomka Biblije. Ne možemo raditi za Boga, a nemati vremena za Boga. Raspad u obitelji i svakoj ljudskoj zajednici dolazi kada ljudi rade jedni za druge, a nemaju vremena biti jedni s drugima. Naše kršćanske zajednice, osobito obiteljske, trebale bi biti vjetrodostojne „škole molitve“.² Prva zadaća kršćanskih roditelja trebala bi biti naučiti svoju djecu moliti. No, nećemo moći naučiti svoju djecu moliti ako mi sami kao roditelji ne molimo i ne dajemo primjer molitelja. U jednoj katoličkoj obitelji bio sam pozvan na večeru. Sjelo se za stol, ali se nije molilo. Mala djevojčica koja još nije išla u školu glasno poviče: „A molitva? Nismo valjda prašćići koji trče na valov“? Pomislih: „U ustima djece i dojenčadi, hvalu si pripremio Gospodine“, po riječima Psalmiste. Naš život, sakramenti, naše djelovanje, čini su susreta s Bogom. Svaka naša molitva istovremeno je osobni susret s

Bogom i među ljudima, kako nam to pokazuje najljepša molitva koju nas je naučio Isus moliti: *Oče naš*.

Molitva, duhovnost, trebaju biti ukorijenjeni u naše radno vrijeme. Vrijeme posvećeno molitvi, duhovnosti, nikada nije izgubljeno. Ono je uvijek dobiveno vrijeme, jer nas dovodi do osobnoga susreta s Kristom, što je cilj svake kršćanske molitve i duhovnosti našega rada. Donositi Krista svojoj obitelji, svojoj djeci, može samo onaj tko je sam iskusio što znači biti s njim u osobnoj molitvi. Imati vremena za Boga, stajati osobno i intimno pred njim u meditativnom čitanju Svetoga pisma, trebao bi biti prioritet vrijednosti nad svih drugim prednostima. Tu se ne radi o nekakvom dodatnom poslu, nego, kako kaže naš sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, „o disanju duše“, bez čega ostajemo bez duha, bez dolaženja k sebi i traženja unutarnjeg lica Božjega, što nam uvijek vraća Božju radost. Biti s Gospodinom i imati vremena za molitvu, posvećuje naš rad i zalaganje, naše obitelji i naše međuljudske odnose. Vrijeme je da ponovno vratimo vrijednost molitve u naše obitelji i u nas osobno. Ne trebaju to biti duge monaške molitve. Već jednostavne molitve poput: znaka križa, Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu, apostolsko vjerovanje, molitva prije i poslije jela. Anđeosko pozdravljenje. Kada smo više zajedno u obitelji, možda navečer, opušteni, moliti krunicu, ili barem koju deseticu krunice. Pročitati zajednički koji odlomak Svetoga pisma. U sljedećem broju nastaviti ćemo produbljivati bogatstvo kršćanske molitve u životu vjernika laika.

(nastavlja se)

¹ Usp. Milan Špehar, *Nekorisni sluge*, Zagreb 2011., str. 44-45.

² Ivan Pavao II., *Ulaskom u novo tisućljeće*, br. 33.

Kako čitati Bibliju – da mi ona nešto znači

Priručio: Mirko Štefković

„Poznato mi je“, „To sam već čuo“, – česte su reakcije kada čujemo koji biblijski ulomak. Ali kad te priče, izreke, prispodobе trebamo objasniti, reći o njima koju riječ drugima da im ona nešto znači, onda se događa da ostanemo bez teksta. Zato veli Isus: „Pažite *kako* slušate. Doista, onomu tko ima dat će se, a onomu tko nema, oduzet će se i ono što misli da ima“ (Lk 8,18). Ove se Isusove riječi odnose upravo na razumijevanje Svetog pisma.

Kako slušati riječ Božju da mi ona nešto znači? Za one koji su to postigli veli Isus: „To su oni koji u plemenitu i dobru srcu slušaju Riječ, zadrže je i donose rod u ustrajnosti“ (Lk 8,15). Srce označava dubinu razumijevanja. Ono, naime, što čovjek srcem voli oko toga se više i trudi, pa to bolje i prihvaća i ponajne.

Razmotrimo četiri raspoloženja srca koja ga čine plemenitim i dobrim terenom za prijam Božje riječi, i koja nas uvode u dublje razumijevanje onoga što smo čuli ili pročitali u Bibliji.

Poniznost

Same intelektualne sposobnosti nisu dostatne da bismo „ušli“ u biblijski tekst. Pa čak ni sv. Augustinu. U intelektualne sposobnosti jednog od najvećih svjetskih pisaca i govornika zaista nitko ne može sumnjati, ali u vrijeme prije obraćenja, sam priznaje da mu nisu dostajale za dublje razumijevanje: *Stoga sam se odlučio usmjeriti na proučavanje Svetog pisma, da vidim kakvo je. I evo što vidim: to je nešto što nije shvatljivo oholima, a nije jasno ni djeci. Zdanje je to s niskim ulazom, no unutra je visoko i ovijeno otajstvima. A ja nisam bio takav da sam mogao ući u nj sagnuvši šiju da se prilagodim takvu hodu... Moja je naime nadutost bježala od njezine skromnosti, a moja oštromnost nije prodirala u njezine dubine. Ona je bila takva da je rasla s maleanima, no meni je bilo ispod časti da budem malen* (Ispovijesti III, 5,9).

Ulazak u Bibliju, ulazak je u prostor Božje prisutnosti i susreta s Onim od koga je sve i za koga je sve, Onoga koji je potpuno drugačiji, i kojemu dugujemo sve. Prignuti glavu pred njim, znači priznati njegovo gospodstvo i čast i vlast, i priznati svoju istinu – da nismo bogovi, nego samo njegova stvorenja

kojima je povjerio brigu za svijet koji je on stvorio. U tom smislu poniznost je temeljni stav, kojim pred Bogom zauzimamo mjesto koje nam stvarno po istini pripada.

Obraćenje - askeza

Askeza odnosno duhovno vježanje u kršćanskom smislu nema smisla ukoliko ne odgaja za obraćenje, za čistoću srca. Tko ne nastoji živjeti prvenstvo Božje u vlastitom životu – *Ne moja, nego tvoja volja neka bude* – taj će bježati od njegove riječi, ili će ju banalizirati, ili će ju tako uzvisiti da ona postane nedostupnom – *To je samo za svece* – na ovaj ili na onaj način, dobro će se čuvati da ga ona ne zahvati.

Tko želi upoznati Pisma ne treba trošiti svoje snage na čitanje tumačenja, nego ponajviše usmjeriti aktivnosti svoga duha i pozornost svoga srca na čišćenje od grešnih navika. Kad su one otjerane, odmah nestaje prepreka i oči prirodno motre otajstva Pisma... Nema više potrebe od tumačenja, poput tjelesnih očiju koje ne treba nitko podučavati kako će gledati. (Kasijan, Cenobitske ustanove V,34)

Razumijevanje Biblije usko je povezano s time koliko živimo ono na što nas ona potiče. Da naš osobni život utječe na razumijevanje Biblije, i sv. Augustin slikovito potvrđuje: *Srca bezumnih još ju nisu u stanju prihvatiti (Riječ Božju), jer im je teret grijeha zapreka da ju vide. Neke takvi ne misle da nema svjetla, samo zato što ga oni ne uspijevaju vidjeti. Ako su u tami, to je zbog grijeha... Zamislite, braćo, slijepca pod suncem: sunce je njemu prisutno, ali on nije suncu. Tako je s bezumnima, pokvarenima i onima koji zlo čine: njihovo je srce slijepo; mudrost je tamo prisutna, ali u susretu sa slijepcem, u njegovim je očima kao da je nema...* (Komentar na Ivanovo evanđelje 1,19).

Molitva

Zadatak trajnog obraćenja i života u skladu s Božjom riječju nije moguć ukoliko se oslonimo samo na našu dobru volju i vlastite snage. *Srce koje vidi Boga je srce čisto, iz kojega ne proizlaze opake misli, ni ubojstva, ni preljubi, ni bludništva, ni krađe, ni lažna svjedočanstva, ni ogovaranja, ni ružni pogledi, niti ikakva druga zloća. Nije dostatna*

naša volja da bi nam srce bilo potpuno čisto: potrebno nam je jedno novo stvaranje s Božje strane. Tko je shvatio ovu istinu, moli ovako: 'Srce čisto, stvori mi, Bože.' (Origen, Protiv Celsa 7,33)

Zato je stara izreka: Pomoli se da bi shvatio. *Kad čitaš riječi božanskih Pisama, najprije se pomoli da Bog otvori tvoje srce, da se ne zadovoljiš samo ponavljanjem onoga što si pročitao, nego da to provedeš u život.* (Ivan Zlatousti)

Ljubav

Ljubav je po svojoj naravi takva da čezne upoznati onoga koga ljubi. Za razumijevanje Božje riječi, ljubav je potrebna kao raspoloženje kojim joj pristupamo. Jer sam Bog je ljubav (1 Iv 4,16), i njegova riječ je riječ ljubavi upućena čovjeku. Sjetimo se Isusovih riječi: *Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim. To je najveća i prva zapovijed. Druga, ovoj slična: Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga. O tim dvjema zapovijedima visi sav Zakon i Proroci.* (Mt 22,36-40)

Svako ispravno razumijevanje Svetog pisma vodi k povećanju ljubavi prema Bogu i bližnjemu: *Tko vjeruje da je shvatio božanska pisma, pa makar i neki najmanji njihov dio, a s tim shvaćanjem ne izgrađuje ljubav prema Bogu i bližnjemu, koja je jedna i neodvojiva, još ništa nije shvatio od Pisama.* (Sv. Augustin) Naime, može se reći da je Biblija kuća velikih osjećaja, a jedini jezik koji se u njoj govori je jezik ljubavi.

Zaključak

Biblija nije monolog, nego dijalog. Dijalog koji za nas postaje to izazovniji i zahtjevniji – ali i nadahnjujući – što se više upuštamo u njega. Taj dijalog nije toliko arheološki o vremenima koja su prošla, koliko egzistencijalni, za naš život i vrijeme u kojem živimo. U Bibliji Bog i danas govori, i očekuje naš odgovor na svoju riječ. Naš odgovor je naš život. Posljednje stranice Biblije nisu one Knjige otkrivenja, nego one ispisane našim vlastitim životom.

Stoga, pazimo kako slušamo, kako živimo Božju riječ, jer možda budemo jedina Biblija koju će neki ljudi ikada pročitati.

www.katolici.org

Kompleks niže vrijednosti

Piše: Antonija Vaci

Mirko ima 25 godina i završio je ekonomski fakultet. Danas mu je prvi dan na poslu. Ulazi u prostoriju u kojoj se nalaze njegove nove kolege i osjeća se drugačije. Kao da ne pripada ovdje. Kao da je niža vrsta ljudskog bića od njih. Možda je u pitanju nervoza zbog prvog dana, jednostavno nikog ne poznaje. Možda osjeća da je neprimjerno odjeven – majka ga je tog dana nagovorila da stavi kravatu, dok svi nose obične majice. Možda je zaista potpuno drugačiji od drugih u toj prostoriji. A možda jednostavno proživljava kompleks niže vrijednosti.

U psihologiji postoji mišljenje da ne postoji osoba na svijetu koja nije doživjela kompleks niže vrijednosti ili koja se nije osjećala inferiorno. Taj osjećaj inferiornosti se najbolje opisuje kao osjećaj da osoba nije vrijedna kao ljudi oko nje. Kada se osjećate inferiorno, mislite da su svi ljudi jednostavno bolji od vas.

U nekim slučajevima osjećaj niže vrijednosti je potpuno normalna stvar. To je nešto što nas gura k perfekcionizmu, tjera nas da budemo bolji i kad postignemo neki sebi zadani standard, na trenutak se osjećamo mirno i sigurno. Potom sve kreće ispočetka: novi ciljevi, novi osjećaj da je neko bolji u nečemu, novo natjecanje. Naravno, u nekim slučajevima, ovaj osjećaj i nije normalan. U nekim slučajevima, on ne prestaje, prožima osobu i ne pomaže da ona bude bolja nego je vuče unatrag.

Neki ljudi kažu da je kompleks niže vrijednosti samo stanje svijesti – treba odlučiti i natjerati sebe da se jednostavno tako ne osjećate. Da je to toliko jednostavno, oni ljudi se ne bi osjećali infe-

riorno. Kompleks niže vrijednosti je veliki problem u današnjem društvu.

Dovoljno je sjetiti se situacije u kojoj ste se osjećali loše da bi shvatili kako česti savjet „mislite pozitivno“ zaista ne pomaže. Isus je dao lijepo objašnjenje problema koje pozitivno mišljenje nosi sa sobom: *Nitko ne prišiva krpe od sirova sukna na staro odijelo. Inače nova zakrpa vuče sa starog odijela pa nastane još veća rupa. I nitko ne ulijeva novo vino u stare mješine. Inače će vino podeirati mješine pa propade i vino i mješine. Nego – novo vino u nove mješine!* (Mt 2,21-22).

Pozitivno mišljenje u prisposobi je zakrpa za odijelo i novo vino – dok je čovjek s kompleksom niže vrijednosti staro odijelo i stara mješina za vino. Novo vino i nova zakrpa će na trenutak pomoći, ali će čitava težina starog brzo povući tu novinu na svoje – odijelo će i dalje biti staro, vino i dalje loše. Drugim riječima, pozitivno mišljenje će na kratko poboljšati situaciju, ali ćemo brzo izgubiti volju, jer pozitivno mišljenje zahtijeva ogroman napor i vratiti se na staro.

Ono što određuje da li će se netko često osjećati inferiorno ili ne, jest stav osobe prema kritikama i neuspjehu. Svakom se dogodi da u nečemu pogriješi ili ne uspije – ali veću inferiornost će osjećati osoba koja poistovjeti sebe sa svojim neuspjehom ili dobivenom kritikom.

Recimo da Mirko dobije otkaz na svom prvom radnom mjestu – može to prihvatiti kao lošu stvar koja se dogodila i tražiti posao dalje, a može si reći: *Ja više nisam Mirko, nesposoban sam, loša i glupa osoba koja je dobila otkaz.*

Pravi lijek za kompleks niže vrijednosti je u načinu gledanja na problem. Neuspjeh i kritike dio su svakodnevnog života. Od osobe ovisi hoće li tu kritiku uzeti kao „dio sebe“ i povući se, ili će je uzeti kao nešto što se moglo dogoditi bilo kome, te se više truditi sljedeći put.

Kompleks manje vrijednosti ne mora proizaći isključivo iz neuspjeha i kritika. Ponekad je vezan i za jednostavne tjelesne karakteristike čovjeka ili njegov socijalni status. U psihologiji postoji termin „Napoleonov kompleks“ koji označava kompleks osobe zbog niskog rasta. Ljudi s „Napoleonovim kompleksom“ pokušavaju „smiriti“ svoj osjećaj manje vrijednosti tako što se često agresivno ponašaju prema visokim osobama.

Kompleksi su, nažalost, neizbježni. Bilo bi dobro biti iskren prema sebi i dobro promatrati što mi to kritiziramo kod drugih osoba, jer se u tim kritikama često nalazi i naša vlastita nesigurnost, a za osobno sreću potrebno je naučiti prihvaćati se sa svim nedostacima i manama.

Novi broj glasila „Otac Gerard“

Objavljen je novi broj Glasila Vicepostulature za upoznavanje Sluge Božjega karmelićanina o. Gerarda Tome Stantića „Otac Gerard“. Ovaj broj donosi promišljanja teologa o. Jakova Mamića (OCD) o razlozima kauze za proglašenje blaženim oca Gerarda, članak o. Vjenceslava Miheteca (OCD) o odnosu oca Gerarda prema molitvi, biblijska i mariološka promišljanja, pobožne nagovore, kao i stranice posvećene obitelji i obiteljskom životu. Glasilo donosi i veliki članak o duhovnim zvanjima pod naslovom „Posvećeni život – dar Crkvi“, kao i obavijesti o događanjima u Duhovnom centru oca Gerarda, te duhovne pjesme i priloge koje su poslali čitatelji, uključivši i slike, fotografije i pjesme onih najmlađih. Glasilo izdaje Hrvatska karmelska provincija Svetog oca Josipa.

Poželjna načela pri osnutku i radu znanstvenog časopisa

(nastavak)

Piše: Tomislav Žigmanov

Nakon navođenja nekih od važnijih razloga za pokretanje teološkoga znanstvenog časopisa katolika u Vojvodini i ukaza na činjenicu da on mora biti *interdisciplinaran* po svojem karakteru u prošlom broju *Zvonika*, valja nam u ovome napisu ukratko iznijeti i pojasniti moguća načela za ustrojavanje i narav rada u jednom takvom časopisu. To činimo uz svijest da oni nisu niti konačni niti, pak, cjelovito obrazloženi, no zacijelo jesu, vjerujemo, plodonosni za moguće rasprave. Dobro bi, naime, bilo da se češće služimo promišljanjem, dijalogom i raspravama u donošenju važnih odluka koje se tiču nas samih.

U tom smislu, prvo ćemo istaknuti kako znanstveni teološki časopis, iz više razloga a među njima je glavni neposjedovanje institucionalnih iskustava i znanja o tako nečem među katolicima u Vojvodini, ne bi trebao u početku imati velike ni znanstvene ni religijske pretenzije – važno ga je tek smisleno pokrenuti i ozbiljno ustrojiti! Tako je ustalom i u svih drugih početaka – značaj čina osnutka ne smije prekriti koprena tek moguće važnosti u budućnosti.

Međutim, valja mu u startu osigurati uračunatu perspektivu – da mu trajanje ne bude, u vremenskom smislu, kratko. On može, recimo, startati kao godišnjak, u kojem će svoje radove objavljivati kako teološki obrazovani klerici, tako i laici, i to poglavito s područja Vojvodine. Naravno, svojim sadržajem – znanstvenim radnjama i recenzijama – časopis bi se morao uvelike razlikovati od postojećih ovdašnjih godišnjaka (npr. *Subotičke Danice*).

S druge strane, u početku bi, a zbog naznačenih kadrovskih deficita, trebalo insistirati na formalnom časopisnom minimalizmu. Konkretno, ne bi odmah morala postojati praksa objavljivanja samo recenziranih radova, budući da ne postoji dovoljno resursa za tako što. Kvalificiranih recenzentata znanstvenih radova u Katoličkoj crkvi za teologiju, recimo, postoji tek nekolicina! Pa ipak, to ne znači da ne bi trebalo osigurati mehanizme za objavu, u znanstvenom smislu, kvalitetnih radnji. Naprotiv!

To bi možda mogla biti zadaća članova uredništva časopisa. Njega bi, pak, trebali činiti ovdašnji klerici i laici s najvećim znanstvenim postignućima, koje bi imenovali mjesni biskupi. Od ključne je važnosti u tom smislu sama osoba glavnog urednika – osim nesumnjivog znanstvenog autoriteta kojega mora posjedovati, njega trebaju krasiti i osobine graditelja: on mora imati viziju, umijeće privlačiti, okupljati, usmjeravati, odgajati te moći hrabriti, poticati, snažiti...

Budući da nema puno ljudi s iskustvom o vođenju i uređivanju znanstvenih časopisa, napose ne teoloških, trebalo bi vidjeti ima li ljudskih resursa za tako što u onih katolika koji su podrijetlom iz Vojvodine, a danas žive i rade u drugim državama. Ukoliko i njih nema u dovoljnome broju, valjalo bi vidjeti tko bi se od teologa i drugih znanstvenika sa strane, prije svega iz Hrvatske i Mađarske, htio angažirati na planu osnivanja i ustrojavanja rada u jednom teološkom časopisu u Vojvodini. Njihova, pak, primarna zadaća bi bila da uvede i odgajaju mlađe ljude za obavljanje takvih poslova, a ne da ovdje eventualno demonstiraju vlastito znanstveno velesilje. U poslovima kadrovske ekipiranja uredništva, ono što bi se ipak moralo jest izbjegavanje onih koji su do sada višekratno očitovali nesposobnost kada su u pitanju zahtjevnije stvari u području znanosti.

Posebnu pozornost treba posvetiti uvođenju mlađih teologa u rad. Konkretno, na primjer, Subotička biskupija ima već 10-ak doktora i magistara koji imaju završene studije u inozemstvu, poglavito u Rimu, što predstavlja odlični kadrovski potencijal za razvoj teologije. Isto tako, ni mladi laici koji se bave znanostima ne bi smjeli biti isključeni iz ovakve inicijative. S njima bi se skupa trebalo sustavno raditi glede postupnoga uvođenja u svijet znanosti – od objavljivanja recenzija knjiga preko prijevoda teološke literature pa do pisanja vlastitih znanstvenih uradaka.

Glede jezika, u početku mogao bi biti dvojezičan: hrvatsko-mađarski. Na taj način bi se demonstiralo jedinstvo

Katoličke crkve u Vojvodini, koje gdje kad danas izostaje. Kasnije bi se već dalo vidjeti – ako se časopis bude dobro razvijao, onda se vremenom možda mogu i odvojiti po kriteriju jezika te postojati posebni teološki časopisi i na mađarskom i na hrvatskom jeziku.

Možda bi trebalo razmisliti i o tome da se napravi otklon od Subotice kao sjedišta uredništva – Zrenjanin sa svojim novim biskupom i u znanstvenom životu i više nego priznatim teologom jednostavno se samo od sebe nameće kao mjesto za pokretanje jedne ovakve inicijative. Bio bi to značajan prinos procesu decentralizacije unutar Crkve. Beograd bi, pak, trebalo izbjeći po svaku cijenu, iz jednostavnog razloga što on, čini se sigurnim, za mjesni katolicitet nema niti će u budućnosti imati veći značaj.

Naravno, ovakav časopis ne bi smio biti samome sebi svrha – on mora stajati u funkciji i drugih procesa razvoja i rasta u Katoličkoj crkvi ovdje – napose obrazovnih institucija: Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije i Pastoralnog centra *Augustinianum*. Drugim riječima, svrha jednog znanstvenog teološkog časopisa ne smije se iscrpljivati u očitovanju ohologa znanja nekolicine obrazovanih, nego se njegova temeljna svrha mora okupljati oko rasta vjerskoga znanja Crkve kao zajednice svih onih koji vjeruju. Na taj će način časopis postati pravo žarište oko kojeg se okupljaju svi kojima je stalo da vlastitoga znanja u vjeri i biti u funkciji povećanja općeg dobra.

Na koncu, ukazat ćemo i na to da bi za početak trebalo osigurati još i minimalna financijska sredstva, koja bi pokrila troškove za pripremu, tiskanje i distribuciju te za eventualno održavanje sastanaka uredništva. Naglašavamo *minimalna financijska sredstva*, budući da će onda i takmaca koji bi se prihvatili rada na produkciji znanstvenog teološkog časopisa katolika u Vojvodini vjerojatno biti manje. A neka se zove jednostavnim imenom – na primjer, *Teološka misao: časopis za religijske znanosti i filozofiju*.

Kolokvij o bajskim franjevcima

U kapeli Crne Gospe Franjevačke crkve svetog Mihovila u Subotici 19. svibnja održan je dvanaesti po redu znanstveni kolokvij Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata gdje je na temu „Franjevci u Baji“ govorio profesor **dr. Dinko Šokčević**, pročelnik Odsjeka za kroatistiku i slavistiku Sveučilišta „Janus Pannonius“ u Pečuhu.

Povijesna prisutnost franjevaca u Baji i njihovo djelovanje zaslužni su za opstojnost hrvatskog naroda u Mađarskoj jer su oni čuvali jezik i pismo i školovali Hrvate u vlastitim školama i samostanima. Ovu činjenicu, kronološki je pojasnio predavač pred slušateljima koji su ispunili kapelu.

Bajski samostan jedan je od najstarijih franjevačkih samostana na ovim prostorima i utemeljen je već potkraj 13. stoljeća. Utjecaj franjevaca na kulturu ovdašnjih Hrvata potječe od njegova utemeljenja, istaknuo je, među ostalim, dr. Dinko Šokčević.

„Cijeli hrvatski živalj na ovim prostorima bio je povezan upravo zahvaljujući franjevcima. Oni su održavali žive veze jer su imali školska središta i u Osijeku, Požegi, Baji, Mohaču i, dakako, u Budimu. Tamo je 1722. godine utemeljeno Generalno učilište ili Studium generale, kao visokoškolska ustanova. Bajsko filozofsko učilište pri

franjevačkom samostanu zapravo je prethodna faza koju su morali proći studenti prije odlaska na školovanje u Budim.“

Danas vlada mišljenje kako su ljudi nekada bili uglavnom nepismeni. Međutim, to nije točno, ističe prof. Šokčević. Onda ne bi bile tiskane knjige koje su pisali ondašnji intelektualni prvaci, a knjige su pisane i za puk, koji je znao čitati i pisati materinski, hrvatski jezik, navodi dr. Šokčević.

A tada nisu pisani samo molitvenici ili knjige vjerskog sadržaja, već i književna djela. Tako je **fra Emerich Pavić** bio pravi enciklopedist koji je pisao i djela iz područja medicine, povijesti i književnosti, a uređivao je i Ilirički kalendar.

Nakon predavanja bilo je prigode za pitanja, među kojima se izdvojilo pitanje vezano uz nedavno odbijanje mađarskog Parlamenta inicijative da se Bunjevci priznaju kao posebna narodnost u Mađarskoj. /www.zkvh.org.rs/

Skup o vjerskoj toleranciji

Projekcijom dva polusatna dokumentarna filma „Život i suživot“ i „Ekstremizam“, 24 svibnja je u Gradskom uredu za medije predstavljen projekt „Vjerska tolerancija – krupan korak k Europskoj uniji“. U raspravi, nakon projekcija, sudjelovali su predstavnici vjerskih zajednica u Subotici, kao i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Rusina. Projekt realizira Medija centar Beograda.

Prisutne je na početku programa pozdravio dogradonačelnik Subotice **Pero Horvacki** koji je tom prigodom rekao da vlast u Subotici nikada nije bila sastavljena samo od jedne nacionalnosti. Zato „samo kroz tu suradnju naučili priznavati i poštivati vrijednosti onoga“, rekao je Pero Horvacki.

Ključni dio projekta „Vjerska tolerancija – krupan korak k EU“ četiri su dokumentarna polusatna filma koji traže odgovore na pitanja koliko su građani koji žive u multikonfesionalnoj i multietničkoj sredini poput Srbije, spremni prihvatiti druge, drugačije i različite od sebe. Nakon projekcija filma „Život i suživot“, **mons. dr. Andrija Kopilović** je rekao da bi Subotica nijekala svoju vlastitost kada bi rekla da su njezini građani živjeli jedni pored drugih. „Vrijeme koje sada dolazi nama, i ovdje u Subotici, je općenito izazov Crkvi i vjerskim zajednicama. Oni imaju veliko poslanje pokazati da su jedni za druge i da su zajedno za čovjeka, dakle pomagati čovjeku“, komentirao je mons. dr. Andrija Kopilović.

Srbija je još uvijek slabo razvijeno demokratsko društvo, sa slabim institucijama i nerazvijenim pravnim okvirom te s pravosudnim sustavom koji ne može uvijek izaći na kraj s različitim vrstama ekstremizma, rekao je uoči projekcije filmova, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**, i dodao: „Prije svega to je posljedica i određenih

frustracija koje postoje na ovom području, koje je rubno kada su u pitanju sve tri velike religijske paradigme, i judaizam, i islam, i kršćanstvo u svim svojim inačicama, znači katoličanstvu i pravoslavlju. Ovaj prostor ruba nosi sa sobom nekoliko hendikepa. Jedan jest zakašnjelost u procesu vlastitog rasta i sazrijevanja, zakašnjelost kada su u pitanju neke suvremene tendencije, primjerice, na planu religijskog susretanja i dijaloga, i na koncu kada su u pitanju određeni deficiti u religijskom očitovanju, znači snažniji je vjerski fanatizam, religijski fatalizam itd. Što sve sa sobom dovodi, neki puta, u situaciju da je na djelu da ono religijsko postaje povodom za očitovanje nasilja“, rekao je ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Projekt „Vjerska tolerancija – krupan korak k EU“ traje već godinu dana, a istraživanja su rađena na teritoriju Subotice, Novog Sada, Sandžaka, Niša, Šapca, Malog Zvornika i Zaječara. Predstavljajući projekt, novinarka Medija centra iz Beograda **Biljana Pavlović**, ujedno i koautorica sva četiri filma, je rekla: „Iako se o temi vjerske tolerancije puno priča i po medijima se ona puno troši, da tako kažem, mislim da se malo toga zna. Ova naša priča je doista bila istraživačka, mi smo izuzetno mnogo vremena proveli na terenu, a proizvod toga su ova četiri dokumentarna filma po trideset minuta. U sklopu ovih okruglih stolova, filmovi će biti emitirani, a nakon toga filmovi idu u distribuciju na svim regionalnim televizijskim diljem Srbije. Cilj nam je da što više ljudi vidi ovaj projekt, te da nastavimo promidžbu dijaloga“.

Medija centar Beograd realizira projekt „Vjerska tolerancija – krupan korak k EU“ uz potporu Medijskog fonda – programa za potporu profesionalnom razvoju medija u Srbiji, projekta koji financira Europska unija.

/Prema: www.suboticadanas.info/
Marina Kujundžić Kovačić/

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata priredio dva programa gošći iz Šibenika

Dvodnevni kulturni program Šibenika u Subotici započeo je otvorenjem izložbe „Taj divni svijet“ i „100 dječjih inicijala“, održanim u petak, 21. svibnja u galeriji Gradske biblioteke Subotica, a u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i uz logističku potporu subotičke knjižnice. Drugi dio programa održan je u subotu, 22. svibnja, u likovnoj radionici za nastavnike koji rade u nastavi na hrvatskom jeziku.

Program je realiziran nakon radnog posjeta Zavoda Šibeniku i ostvarenih kontakata sa šibenskim kulturnim institucijama, a „od ovakve suradnje na dobitku su svi – i gosti i domaćini – budući da se putem razmjene i upoznavanjem kulturnih praksi s drugih područja obogaćuju vlastiti kulturni prostori“, istaknuo je ravnatelj Zavoda **Tomislav Žigmanov**.

Zanimljiva i višestruko korisna, po riječima sudionika, u subotu, 22. svibnja, u organizaciji Zavoda za kulturu vojvo-

đanskih Hrvata, u prostorijama Hrvatske čitaonice priređena je likovna radionica za pedagoge koji rade s učenicima u nastavi na hrvatskom jeziku. Tako Zavod nastavlja s praksom potpore nastave na hrvatskom jeziku. Likovnu radionicu stručno je vodila **Zdenka Bilušić**. Nakon stručnog dijela, pred-

stavljajući iskustava i načina rada s djecom u Centru, sudionici radionice su se i praktično oprobali u tehnikama: kaširanje novinskim papirom – radionica pleternih ornamenata i akvarel – osobine tehnike.

U radu je sudjelovalo 18 pedagoga iz subotičkih osnovnih škola i okolice, te Bačkog Monoštora. Ovom prigodom predani su i likovni uradci nastali u našim krajevima, a u povodu likovnog natječaja „Ruho naših starih“, koji su raspisali Međunarodni dječji festival,

Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“ i Grad Šibenik.

Bernadica Ivanković

Kolokvij o šokačkim govorima u Bačkoj: Jezik u biti narodnog bića

Staroštokavski hrvatski govori, među koje spada i šokački, pred izumiranjem su i sve manje ljudi ih koriste u svakodnevnom govoru. Prvi su to rezultati terenskog istraživanja o govoru šokačkih Hrvata u Bačkoj, koje je provela profesorica hrvatskog jezika i književnica za

djecu **Marina Balažev**. Rezultati su predstavljeni 7. lipnja 2011. godine, na XIII. kolokvij u Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji je i organizirao ovo istraživanje.

Istraživanje može pridonijeti očuvanju nezamjenjivog dijela naše tradicije i otići ga od neumitnog zaborava, istaknula je Marina Balažev.

Projekt na kojem radi prof. Marina Balažev započeo je siječnja ove godine s ciljem obrade i opisa govora sela Berega, Monoštora, Santova i Sonte, koji su posljednji put stručno obrađeni još 80-ih godina prošlog stoljeća. Pod utjecajem srpskog standarda te drugih novoštokavskih govora, kao i mnogih socioloških pa i političkih čimbenika, stare se osobine ovoga govora brzo gube. Oni su najjarhainiji štokavski govori i značajni su kako u hrvatskom tako i u općeslavenskom okviru.

[/www.zkvh.org.rs/](http://www.zkvh.org.rs/)

Međunarodni okrugli stol „Urbani Šokci 6“

Dvodnevni Međunarodni okrugli stol „Urbani šokci 6“ održan je 9. i 10. lipnja 2011. u Osijeku i Somboru na temu „Marijanska svetišta Šokaca i Bunjevaca“. Organizatori su treću godinu za redom Šokačka grana iz Osijeka i Urbani Šokci Sombor, pod pokroviteljstvom gradova Osijeka i Sombora te Osječko-baranjske županije.

Tematika prepoznatljiva kod Hrvata s obje strane granice okupila je eminentne predavače iz redova svećenika – teologa, etnologa, pjesnika, povjesničara i muzikologa koji su iz svoje domene govorili o značaju Majke Božje, vrlo štovane u puku.

Marijanska svetišta pokazala su se vrlo zanimljivom i intrigantnom temom, a uz pučke napjeve posvećene Majci Božjoj, okrugli stol je obradio Somborsku Snježnu gospu, mađarsku Gospu u Suncu, Majku Božju Đudsku, Šumanovačku gospu, Semeljačku, Aljmašku, Voćinsku, Tekijsku, Skrovitu Gospu te Bunaričku Gospu.

„To štovanje Majke Božje je toliko prepoznato među Šokcima i Bunjvcima da bi bilo grijeh da ovakvu temu nismo izabrali za međunarodni okrugli stol“, zaključila je **Vera Erl**, predsjednica Udruge „Šokačka grana“ iz Osijeka.

Obitelj je mini-crkva

Na susretu s papom Benediktom bilo je puno ljudi, puno mladih, ali je bilo i djece. Bilo je i desetak naših „Zvončica“! Bilo bi divno čuti kako su doživjeli taj susret nakon cjelonoćne vožnje do Zagreba, ali vam potvrđujem da su svi bilo izvrsno raspoloženi i da se nije vidio umor na njima. Još nam u ušima zvone brojne rečenice koje smo čuli od našeg Svetog Oca. Jedna od njih je da Crkva mora biti kao obitelj a obitelj kao Crkva. Pjevali smo i mi u našim crkvama *Mini, mini crkva – pogodi što je to? Mini, mini crkva – obitelj je to!*

Dok smo na zagrebačkom hipodromu čekali dolazak pape Benedikta XVI. među nas, trajao je prekrasan program u kojem je bio i blagoslov djece, ali ovoga puta su roditelji blagoslivljali svoju djecu. Bio je to dirljiv trenutak.

Tražite i vi kod kuće blagoslov svojih roditelja kada idete u školu ili na izlet, zapravo kad god poželite.

Vaša Zvončica

Priprema za Gerardovo 2011.

Dan o. Gerarda Tome Stantića za neke je već „počeo“! Ove godine u program su se uključili i mladi i djeca više nego prijašnjih godina. Oni se žele našem jedinom kandidatu za sveca – ocu Gerardu utjecati svojim molitvama preko pjesme i molitve. Tako za ovogodišnje Gerardovo mladi i djeca pripremaju CD s pjesmama posvećenim našem Sluzi Božjem. Neki su prvi puta došli u studio snimiti pjesmu.

Pod budnim okom i dirigentskom rukom **Marije Jaramazović** zbor župe sv. Roka u Subotici snima pjesmu pod nazivom *Ljubav nema stanice, ljubav nema granice*, što je ujedno geslo ovogodišnjeg susreta.

Dragi Zvončiči, dođite ove godine u što većem broju u **petak, 24. 06. u 16,30 sati u karmelićansku crkvu u Somboru** kada počinje program. Moći ćete sudjelovati u pripremi za ispovijed i to u Križnom putu koji je sastavio karmelićanin o. Mato Miloš a prema tekstovima o. Gerada. Bit će svečana misa, a nakon toga koncert duhovne glazbe na kojem će sudjelovati djeca iz Đurđina i Subotice, mladi iz Subotičke biskupije.

I na kraju, ali ne manje važno, ove ćete godine moći nabaviti **CD *Ljubav nema stanice, ljubav nema granice!***

Moja Prva pričest je sjala

Učenici 3. razreda župe sv. Josipa Radnika u Đurđinu primili su 22. svibnja sakrament Prve svete pričesti. Na prvom sljedećem satu vjeronauka u školi govorili su o ovom lijepom događaju, te svoja iskustva žele podijeliti s vama.

MIRJANA MILODANOVIĆ:

Kada sam stigla u crkvu, obukla sam bijelu haljinu. Sudjelovali smo u misi, i svi smo lijepo recitali.

J E L E N A STANTIĆ:

Moja Prva pričest je sjala i blistala i opojni mirisi cvijeća su se razlili po crkvi. Tisuću veselih lica nas je gledalo kad smo krenuli ka oltaru hodajući po zlatnom tepihu. Bili smo odjeveni u bijele haljine sa sunčanim pojasom oko struka i križićem oko vrata. Tada smo blagovali Hostiju i dobili prvopričesničke diplome.

REGINA DULIĆ: Svoju Prvu pričest sam željno iščekivala. Kada sam stigla u crkvu, sve vrijeme sam u sebi govorila: Stigao je ovaj prelijepi dan. Stigao je ovaj najsvetiji trenutak. U crkvi je bilo puno ljudi koji su došli s nama slaviti. Crkva je bila svečana, lijepa i puna raskošne glazbe. Pored mene je bila moja najbolja prijateljica Mirjana, koja je bila jako lijepa. Čekala sam da dođem na red sa svojom predivnom recitacijom.

SEVERINA MATKOVIĆ: Moja Prva pričest je protekla vrlo dobro. Kada sam ujutro ustala, jedva sam čekala misu. Kad su došli gosti, krenuli smo u crkvu.

ANA KOVAČ: Moja Prva pričest je prošla sjajno. Tako kako sam i željela. Moje prijateljice su bile jako lijepe: Jelena je bila kao sjajna zvijezda, Severina kao ljetno nebo, a Dijana kao proljetno jutro. Moja mama je bila na mojoj Prvoj pričesti.

DIJANA HORVACKI: U dvorani smo obukli bijele haljine i krenuli u crkvu. Tamo je sve bilo jako lijepo. Kući je došla rodbina. Kad je počela padati noć, moja sestra i ja smo se umorile i zaspale. Sve je bilo neobično i lijepo.

Vjeroučiteljica Verica Dulić

Jubilarna „Zlatna harfa“

Na jubilarnoj, 25. po redu „Zlatnoj harfi“, u subotu 21. svibnja 2011. godine, u katedrali - bazilici svete Terezije Avilske u Subotici, sudjelovalo je oko 400 djece iz 13 zborova. Susret malih župnih zborova pod nazivom „Zlatna harfa“ utemeljila je davne 1987. godine **s. Mirjam Pandžić**, koja je s velikom ljubavlju i puno zalaganja organizirala ovaj susret pune 22 godine. Posljednje tri godine organizaciju je preuzeo Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, a koordinator je **Miroslav Stantić**.

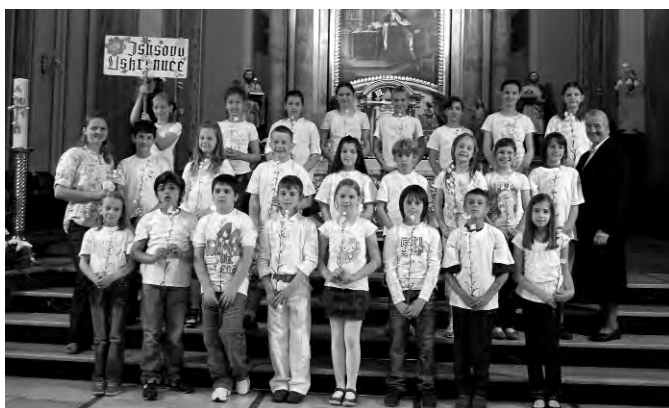
Djeca iz Vajske i Selenče na misi

– „Zlatna harfa“ je i ove godine ispunila cilj, okupila je djecu koja svojim pjevanjem u župama slave Gospodina. Iako je možda brojčano manje djece nego prethodnih godina, osjeća se mali korak naprijed u kvaliteti pjevanja, kaže Miroslav Stantić.

I ove je godine susret započeo svetim misnim slavljem koje je predvodio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** u koncelebraciji s nekoliko svećenika. Tema misnog pjevanja bilo je liturgijsko uskršno vrijeme iz liturgijske pjesmarice „Pjevajte Gospodu pjesmu novu“. Uslijedio je nastup zborova koji su pripremili pjesmu po slobodnom izboru posvećenu 25. obljetnici „Zlatne harfe“ i Godini obitelji.

Ove su godine nastupili zborovi iz Vajske, Starog Žednika, Bačkog Monoštora, Selenče, Bača, Đurđina, Svetozara Miletića i Tavankuta te iz subotičkih župa Isusova Uskršnuća, sv. Roka, sv. Terezije Avilske, Marije Majke Crkve i vrtića Marija Petković. Svaki je zbor za nastup dobio zahvalnicu koju im je uručio mons. Stjepan Beretić.

Bernadica Ivanković

Djeca iz župe „Isusova Uskršnuća“

Najmanji sudionici is vrtića „Marija Petković“

Djeca iz Đurđina

Djeca iz Bačkog Monoštora

Djeca iz župe sv. Roka u Subotici

Djeca iz Tavankuta

Duh Božji nad nama je, s nama i u nama!

Imali smo priliku ponovno doživjeti veliki događaj Duhova u svojim crkvama, u svojim obiteljima i svatko u svom srcu. Osjećaj sigurnosti, zaštićenosti i jačine Svetoga Duha učvršćuje naša bića posvećujući nas istovremeno u našem izvornom dostojanstvu koje potiče od Boga. Lijepo je kada to sebi posvijestimo – život dobiva krila koja nose malog čovjeka ka visinama i ka ljubavi. To nije odcjepljenje od realnosti, od odgovornosti i propusta načinjenih zbog grješnosti i drugih faktora. Ostaje se čvrsto na zemlji s osmijehom koji svjedoči nadu.

meno u našem izvornom dostojanstvu koje potiče od Boga. Lijepo je kada to sebi posvijestimo – život dobiva krila koja nose malog čovjeka ka visinama i ka ljubavi. To nije odcjepljenje od realnosti, od odgovornosti i propusta načinjenih zbog grješnosti i drugih faktora. Ostaje se čvrsto na zemlji s osmijehom koji svjedoči nadu.

Duh Božji nad nama je, s nama i u nama!

Mladom čovjeku svojstveni su dinamizam i promjene, višestruka interesiranja zbog koji poželi boraviti na nekoliko mjesta istodobno. To je glad za životom. Čežnja da se uvijek iskusi novo, da se iskusi što je više moguće, da se iskusi sve. I bio je izuzetno snažan vihor sa Pedesetnice koji ima u svojoj ponudi toliko neotkrivenih svjetova. Ti, mladi i željni čovječe, jesi li otvorio svoje srce i pustio da ga to iskustvo, iskustvo Duha Svetoga, odvede na neki novi i drugačiji put? To je put na kojem nema mračne samoće i bolnih tišina. To je život u opravdanoj ljepoti i dobroti.

Postajemo novi jer Duh Božji nad nama je, s nama i u nama! Dobivaju se nove snage, nova volja, nova želja, nova ideja, ponovno mir, nova utjeha, nova ljubav, novo rješenje, novi život!

Sve ove novine djeluju tako lako ostvarive da se čovjek samo malo skoncentrira i uzme stvari u svoje ruke – jer on zna i može, on je mlad i snažan, ima uzore i prijatelje, on može i želi graditi svijet koji će biti nov, po njegovoj mjeri! Kako se svjetovi lako urušavaju! Tako znamo praviti velike korake. Zasljepljeni, razočarani i ljudi, spremni smo se u potpunosti, bez razmišljanja, odvojiti od svoga osnovnog izvora: napustiti svoj siromašni dom, otići od „čoškaste“ obitelji, preseliti se iz svoga grada i zemlje koji su truli i bez perspektive, poreći podrijetlo, zaboraviti Boga. Kakav li novi svijet mogu naći na drugom kraju zemlje govoreći drugim jezicima? Kakav li bolji svijet mogu naći noseći u sebi svoje svjetonazore koji negiraju, gledaju samo na loše i negativno u ljudima i situacijama? Iz svoje

kože i s ove planete Zemlje ne možeš!

Duh Božji nad nama je, s nama i u nama!

Da, tu počinje promjena, tu se krije novost! Kada te Duh očisti, poda ti nov motor i nove naočale, može se reći novo srce. Tada svijet postaje nov! Isti onaj svijet tvoje svakodnevice koji dobiva rješenje pomirenja i oprosta, način zagrljaja i potpore, riječ razumijevanja i tolerancije, princip ljubavi i zajedništva koje podnosi!

To je novi svijet!

Nevena Mlinko

Tribina mladih

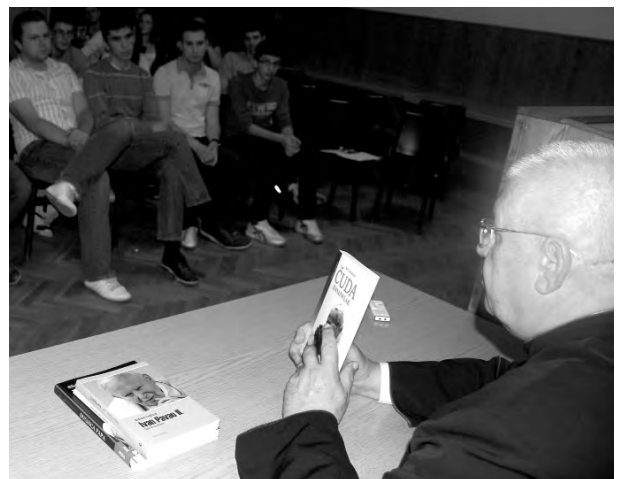
Ivan Pavao II. ususret Benediktu XVI.

Pretposljednja tribina tekuće školske godine, održana je u Katoličnom krugu 29. svibnja 2011. na temu „Ivan Pavao II. ususret Benediktu XVI.“.

Predavač **mons. dr. Andrija Kopilović** dao je veoma stručan, a ujedno i vrlo osoban osvrt na živote ovih, kako on kaže, dvaju „velikih papa“. Naime, ova tribina je bila potaknuta proglašenjem blaženim Ivana Pavla II., a ujedno i priprema za mlade koji su hodočastili u Zagreb na susret sa Sv. Ocem Benediktom XVI.

Povijest Crkve najjači je dokaz da postoji Bog. Također je ona najjači dokaz da Crkvu ne vodi čovjek nego Bog! Najveće čudo je da postoji Crkva koju ljudi nisu uništili. Prva četiri stoljeća, skoro sve pape su uzdignute na oltare Crkve. Bog je davao Crkvi velike pape. XIX. i XX. stoljeće su obilježani velikim papama: Pio VII., Pio VIII., bl. Pio IX., Leon XIII., sv. Pio XX., Benedikt XV., Pio XI., Pio XII., bl. Ivan XXIII., Pavao XVI., Ivan Pavao I., Ivan Pavao II., Benedikt XVI. Kakva su to vremena kad nam Bog daje tako velike pape? Jesu li to teška vremena poput apostolskih vremena?, pitao je predavač.

Kopilović je također odao „tajnu“ u kojoj je bl. Ivan Pavao II. crpio svu svoju snagu. To je bila molitva! Papa je znao ustati u 4 sata ujutro, kako bi se u osobnoj molitvi susreo s Kristom i s njime planirao. Također, nije prošao dan a da nije iz-

molio svih 15, a kasnije i 20 otajstava krunice. On je bio ukorijenjen na Kristu!

„Marija mu je majka, s Bogom je u molitvi, silni humanist – voli čovjeka! Zato je postao ideal mladima; ni u čemu nije razočarao, ni u čemu prevario. Budućnost Crkve su mladi: koji nisu varani, koji ne varaju i koji grade život na pravim vrednotama: na Bogu, Mariji i humanosti. To je poruka koju je ostavio Ivan Pavao II.“, poručio je predavač mladima.

Benedikt XVI. dolazi kao jedan od najvećih teologa! On dolazi nakon Ivana Pavla II. koji je okupio svijet, da poučava svijet, tj. da završi i nadopuni djelo svoga predšasnika.

Petar Gaković

Jesam li slobodan/slobodna?

Često puta, mi mladi ljudi, a vjerujem i stariji, susrećemo se s riječima „IN“ i „OUT“. U svim novinama, reklamama, filmovima, slikama, pa čak i knjigama provlači se ideja o tome što je „in“, a što „out“ u današnjem vremenu. Ove dvije riječi mogle bi se svesti pod termine MODERNIZMA I TRADICIONALIZMA. Modernizam označava sve suvremene pojave u modi, u literaturi, u umjetnosti, dok bi tradicionalizam trebao označavati sjećanje ili očuvanje nekih običaja, stilova života, pa čak i same povijesti.

Međutim, kako se modernizam i tradicionalizam danas ogledaju u životima nas mladih? Što je to što je za mene, za tebe moderno? I što ćemo prihvatiti kao neko dobro, a što odbaciti kao loše? Mogli bismo reći da je danas zastupljena činjenica da je IN sve ono što pokušavamo prihvatiti i usvojiti pa čak i da nam se ne sviđa, samo radi toga što to prihvaćaju svi iz našeg okruženja, pa im se pokušavamo prilagoditi. A OUT bi bilo sve suprotno od toga? Je li zaista tako? Poznati su izgovori poput: „Sve prijateljice imaju dečka, pa što ne bih i ja? Nije da ću se sutra udati za njega“, ili „Svi prijatelji su se napili još gore od mene, što sam ja drugačiji?“ A jesmo li se ikada zapitali ili bar pomislili na vrijednost čovjeka kao ljudskoga bića? Jesmo li pomislili na samopoštovanje? Ne kažem da je „moda“ u svakom pogledu loša. Loša je onda kada ne postoje granice, kada živimo u uvjerenju da je sve dozvoljeno i da se sve može. Naravno da se može popiti, šminkati i uređivati, izlaziti i provoditi itd., ali u onim granicama u kojima ostaješ svjestan svih svojih postupaka. Jer svatko je odgovoran za svoja djela. O tome nas podučava i tradicionalno – moderna Crkva. **Bog je stvorio čovjeka razumnim, udijelivši mu dostojanstvo osobe obdarene inicijativom i gospodstvom nad svojim djelima. „Bog je htio čovjeka prepustiti u ‘ruke njegove vlastite odluke’ (Sir 15,14), tako da sam od sebe traži svog Stvoritelja i da slobodno prijanjajući uža nj dođe do potpunog i blaženog savršenstva“.** Čovjek je obdaren razumom i u tome je sličan Bogu, **STVOREN SLOBODAN I GOSPODAR SVOJIH ČINA. (KKC 1730)**

Čovjek je slobodan i odgovoran za svoje čine! Bog ne želi da mi *uživamo* u životu, u svakom njegovom trenutku. On želi da ga proživimo tako da jednog dana za svaku sekundu svog života možemo podnijeti račun kako smo je iskoristili. Isto tako trebamo prihvatiti da drugi imaju svojih razloga da promatraju stvari drukčije od nas. To znači da trebamo priznati

drugome da ima pravo biti drukčiji od nas, tj. biti ono što jest. Ne bismo trebali mi biti ti koji će nametati svoju volju i svoje ideale drugima. Svaka osoba je drukčija i ima pravo – slobodu ponašati se kako želi. Mnogi mladi žive u zabludi da Crkva ne prihvaća modernizam i da se ona temelji na tradicionalizmu. **Treba navesti da tu promjenu svijesti u kulturi (modernizam) ne trebamo gledati uvijek negativno i naivno – ona se nije pojavila da bi diskreditirala Crkvu. Jednostavno je došlo do potrebe za sagledavanjem raznih tema iz različitih uglova.** Crkva je danas u situaciji kada mora prepoznavati novo vrijeme i pokušati uskladiti se sa svim inovacijama koje ono donosi, bilo u području tehnologije, kulture, umjetnosti ili znanosti. Crkva je svjesna toga, ali trebali bismo i mi biti svjesni da se povijest ne smije poricati, i ne smije tako opteretiti sadašnjost da se od tereta ne može ići naprijed. I zato Crkva kao institucija i kao vjerski odgojitelj treba razmatrati modernizam i postmodernizam, kako bi znala kako djelovati. Crkva koja je okrenuta prema budućnosti, izgrađuje sadašnjost. Ide u susret Kristu zajedno sa svojim „stadam“. Primjer Dobroga Pastira je sam Krist koji je i prošlost i sadašnjost i budućnost. A tu su i drugi primjeri, poput blaženog Ivana Pavla II. koji je bio nazivan i „mladi papa“ upravo zbog želje da ide u korak s mladima, da prati sve što nas prati i tako nam postane moralna i duhovna podrška. S druge strane, tu je i Benedikt XVI. – Božji znak našega vremena, osoba koju je Bog poslao u vremenu gdje je „svima sve svejedno“ kako bi glasno rekao da nije tako. Dakle, slobodni smo u svojim djelima, ali smo kao moralne osobe odgovorni za svoja djela, pred Bogom i pred ljudima.

Po slobodi čovjek postaje moralni subjekt. Kad djeluje slobodno, čovjek je, da tako kažemo, otac vlastitih čina. Ljudski čini, tj. čini slobodno izabrani na osnovu suda savjesti, moralno su ocjenjivi. Oni su ili dobri ili zli. (KKC 1749)

IZMEĐU NE POSTOJI!

Marina Gabrić

NA SUSRETU SA SVETIM OCEM U ZAGREBU

Zajedno u Kristu

Vijest koja je obilježila lipanj zasigurno je posjet poglavara Katoličke Crkve pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, 4. i 5. lipnja ove godine. Ova je vijest praćena medijski toliko da je svatko mogao saznati sve detalje o njegovu kretanju tih dana, od detalja kad je sletio, kuda je i kada krenuo i slično. Drago mi je da su meidji pratili Papin posjet Hrvatskoj, ali se čini da je razlog bio više ekstravagancija nego zbog toga što žele čuti i prihvatiti što nam danas Sveti Otac poručuje. No, bolje i tako nego da su bojkotirali ovaj Papin pohod.

I potpisnik ovih redova imao je milost biti jedan od 73 mladih koji su iz Subotičke biskupije išli na susret s Papom. Iako je bilo potrebno ranije krenuti, zbog blokade putova, sve smo prepustili našoj nebeskoj Majci, koja se postarala da stignemo na vrijeme na naše odredište (skoro smo stigli prvi, ali je jedan autobus bio malo brži).

Festival mladih, koji je trebao popuniti subotnji program do pola pet kada je počinjao službeni pretprogram, bio je odlično organiziran uz pomoć mladih volontera koji su pripremili velika platna na kojima si mogao nacrtati nešto za Papu ili mu napisati poruku. Naravno da nismo propustili priliku Papi kazati da ga podržavaju i mole za njega mladi iz Subotičke biskupije: „Dragi Papa, to je tu pored, u Srbiji, i čekamo Vas da nam dođete“. Nadamo se da će ju pročitati i doći.

Mladi, odjeveni kao dvanaest apostola i hrvatski sveci i blaženici okupirali su park na Zrinjevcu i prolaznicima objašnjavali tko su oni, a za to vrijeme nekolicina mladih je trčala okolo u majicama s natpisom „Ako voliš Papu, zagrlj me“. Ovi mladi su imali pune ruke posla ☺. Pošto su „Proroci“ zajedno s drugim bendovima iz Hrvatske napravili pjesmu povodom

Papina dolaska, imali smo posebne propusnice za izvođače i privilegiju vidjeti Papu izbliza i popeti se na binu i otpjevati našu pjesmu „Mreža ribara“ pred 26.000 mladih, kojom je započeo službeni pretprogram. Nakon toga uslijedio je bogat glazbeni i plesni program sve do pola osam navečer, kada je Papa pristigao na Trg bana Jelčića. U tom trenutku je nastao delirij oduševljenja. Papa nas je sve pozdravio i na odličnom hrvatskom jeziku i, po ko zna koji put, dobio skandiranje „Papa mi te volimo“. Mladi su pozorno slušali što im njihov duhovni vođa govori i s oduševljenjem prihvatili njegove savjete. Uslijedio je veličanstveni i nevjerovatni trenutak. Papa je iznio Presveto i kleknuo pred njim, isto to su učinili svi na trgu. Nakon nekoliko zaziva i molitava Papa je zamolio da ostanemo nekoliko trenutaka u šutnji. 26.000 ljudi kleči na koljenima, na centralnom trgu u milijunskom gradu i moli za svoj grad, zemlju, narod. Subota večer, devet sati, u gradu se trenutačno nalazi oko 2 milijuna ljudi, 300.000 automobila, a na trgu tišina, ljudi na koljenima i čuje se samo cvrkut ptica i u zraku se osjeća kako Duh lebdi nad nama... neobjašnjivo, neponovljivo.

Pokisli smo nekoliko puta u tome danu, ali to nije bitno. Spavali smo tri sata u hangaru na betonu, ali ni to nije bitno. Uranili smo ujutro u 5 i zaputili se na hipodrom na nedjeljnu Svetu misu s Papom – e, to jest bitno. Misa je bila posvećena obiteljima, povodom 2011. godine – Godine obitelji. Nakon mise uslijedio je povratak kući. Obnovljeni, puni Duha, ohrabreni Papinim riječima došli smo kući. Iako ne fizički, ali u Duhu, međusobno i s Papom ostajemo „Zajedno u Kristu“.

David Anišić

Susret mladih Subotičke biskupije u Baču - nadnaslov

„Ukorijenjeni i nazidani na Krista, čvrsti u vjeri“ (usp. Kol 2, 7)

subotičke biskupije

Mladi Subotičke biskupije okupljaju se dvadesetak godina u Baču, malenom gradiću poznatom po svojim starim zidinama, danas ruševinama, na koje se i danas rado dolazi. Ovaj je stari grad, nekoć slavan, toliko značajan da je čitava ova ravnica što se prostire između Dunava i Tise po njemu dobila ime. Utvrđen još za vrijeme Rimljana, pružao je sigurnost, te je izabran za središte biskupije, a kasnije nadbiskupije. U Baču je izgrađen i franjevački samostan koji je bio pod nadzorom Bosne Srebrne. Franjevci su bili pastiri hrvatskog naroda na ovim prostorima te su očuvali vjeru i kulturu. Iako danas nema ni prvostolne crkve, ni kaptola, ni humanističke knjižnice bačkih nadbiskupa, još uvijek su sačuvani franjevački samostan i crkva, građevine najstarije u današnjoj Bačkoj, te tradicija Bača i dalje živi.

Bač i dalje kuca kao srce katoličanstva na ovim prostorima, ono je drevno mjesto molitve i vjere, drevno središte te je stoga i izabran za središte okupljanja mladih Subotičke biskupije.

Ove se godine oko 300 mladih okupilo u Baču na svom susretu pod geslom „Ukorijenjeni i nazidani na Krista, čvrsti u vjeri“ (usp. Kol 2,7), prema Papinoj poruci mladima, a himna je bila pjesma „Postojani“. U uvodnom predavanju, povjerenik za Pastoral mladih Subotičke biskupije vlč. Marijan Vukov je na veoma zanimljiv način ukazao mladima kako je i danas moguće, a ujedno i potrebno biti „ukorijenjen“ i „nazidan“ na Krista. Biti katolik nije nešto što je moda, nego nešto što je pitanje odluke. Također je mlade pozvao da se ne boje biti sveti.

Krizmanici su potom ostali u društvu katedralnog župnika **Stjepana Beretića**, koji im je približio temu susreta. Srednjoškolci su podijeljeni u šest grupa, od po desetak u svakoj, a studenti i mladi radnici u dvije. Na čelu s

animatorima razgovarali su o Papinoj poruci. Svaka grupa obrađivala je neki pasus, a od Papinih riječi dotakli su teme želja i ciljeva današnjih mladih kao i relativizma. Sve ovo bilo je potkrijepljeno slikama drveta koje je čvrsto korijenom prionulo uz tlo te kuće izgrađene na stijeni. U radu u grupama spominjala se i važnost onog „Vjerovati, a ne vidjeti“, te važnost svetaca i Crkve kako bismo tu vjeru očuvali. Nakon razgovora svaki animator je dobio ciglu koju je s grupom trebao ukrasiti, a ta cigla predstavlja samo dio čvrstog zida koji će se kasnije na plenumu izgraditi.

Ni ovoga puta nije izostao sportski program na tvrđavi, a tamo je bila prilika i za kupnju kršćanskih suvenira na štandovima koje su izradili mladi na pripravnim katehezama, a predstavili su se svojim proizvodima i predstavnici Radio Marije kao i zajednice „Hosana“.

Do završnog dijela, svete mise, vrijeme je provedeno na tvrđavi, u sportskim aktivnostima, razgovoru i druženju. Nakon tog uslijedio je program gdje je proglašen pobjednik na natječaju za najbolju pjesmu – VIS „Markovi lavovi“ iz Žednika. Uslijedio je plenum na kojem je po jedan sudionik iz svake grupe prnio ciglu koja se slagala pred oltarom, a i krizmanici su donijeli svoje cigle.

Svetu misu prevodio je vlč. **Marijan Vukov** u koncelecijaciji svećenika Subotičke biskupije. U prinosu darova, mladi su prinijeli darove koje su sami izradili. Misa je završila još jednim pjevanjem himne, a zatim su svi, puni dojмова pošli kućama.

Cijeli susret je glazbeno animirao VIS Ritam vjere. Bio je ovo još jedan ispunjen i drag susret mladih u Baču. Zahvaljujemo od srca domaćinima, koji su nas objeručke dočekali! Također hvala svima koji su pridonijeli da se ovaj susret održi u divnom redu.

Vedrana Cvijin

Sveta misa je...

Dragi čitatelji! Pitala sam djecu „na prepad“ što je sveta misa i dobila odgovore – „dio Božjeg srca“, „prinos darova Isusu“ i „susret s Isusom“. Što biste rekli vi, a da ne bude neka davno naučena definicija, već nešto „iz glave“ ili još bolje – iz srca? Sigurno bi bilo zanimljivo čuti kako kršćani doživljavaju Misu! Netko mudar je nazvao svetu misu „susretom dviju čežnji – moje za Bogom i Božje za mnom“. Zbilja, kada si posvijestimo tu golemu ljubav koju možemo osjetiti baš svaki dan na Misi, jednostavno poželimo odmah poći i živjeti u toj Ljubavi! Napravimo si plan – na godišnjem odmoru koji je preda mnom, poći ću češće Bogu u zagrljaj dolaskom u crkvu i u Crkvu, to jest, dolaskom na Misu i u zajednicu kršćanske braće i sestara, jer jedno bez drugoga ne ide. **(Ivh)**

obitelj na (godišnjem) ispitu!

Obiteljsko ozračje

Obiteljsko ozračje na prvom mjestu obilježava kvaliteta obiteljskih odnosa. Kakve su „kvalitete“ naši obiteljski odnosi pokazuje više značajki.

Doživljaj vlastite vrijednosti pojedinog člana obitelji – svaki član obitelji trebao bi imati pozitivnu sliku o sebi, trebao bi se osjećati punopravnim članom koji ima pravo na osobni razvoj i kojemu se ispunja potreba za uvažavanjem. Komunikacija – u komunikaciji je važno uskladiti sadržaj i odnos, biti iskren, jasno izraziti ono što se misli, doživljava i osjeća. Obiteljska pravila – neizbježna su u svakom odgojnom stilu, jer odgoj bez granica stvara djecu bez oslonca. Pravila u obitelji treba uspostavljati ne kada se javi problem, već prije toga. Discipliniranje se temelji na dobrom, toplom odnosu, pohvalama i uputama djetetu kako da kontrolira svoje ponašanje. Uspješno discipliniranje trebalo bi biti prisutno čitavo vrijeme, a ne samo kada se dijete loše ponaša. Djeca će prije promijeniti svoje ponašanje ako se osjećaju ohrabreno i vrijedno, nego ako se osjećaju posramljeno i poniženo. Pravila su opis poželjnih ponašanja u nekom okruženju. Stoga je važno da se postavljaju na pozitivan način, a ne kao zabrane odnosno NE ponašanja. Dakle važno je djetetu reći što DA radi: dok jedan govori drugi slušaju; poštujemo tuđe želje i osjećaje; svi članovi obitelji obavljaju svoj dio posla (pisanje zadaće, spremanje i sl); sukobe rješavamo razgovorom; pridržavamo se dogovora (oko odlaska u krevet, higijene i dr. dogovora).

Odnos prema društvu – važno je u obitelji razvijati socijalne (društvene) vještine: sposobnosti prilagođavanja i pozitivnog ponašanja koje omogućuju osobama da se uspješno nose sa zahtjevima i izazovima koje pred njih postavlja život

svakoga dana. Polazeći od onih temeljnih (slušanje, započinjanje razgovora, održavanje razgovora, postavljanje pitanja, završavanje razgovora, samopredstavljanje, predstavljanje drugih osoba, zahvaljivanje i davanje komplimenta), preko složenijih (traženje pomoći, traženje informacija, davanje uputa, slijeđenje uputa, uvjeravanje drugih, ispričavanje za pogrešku), roditelji trebaju pomoći djeci da razviju i vještine nošenja s osjećajima, zatim vještine koje zamjenjuju agresiju, vještine nošenja s teškoćama i vještine planiranja. Iako djeluje komplicirano, u biti je potrebno početi i – ići korak po korak. Naravno, važno je da te vještine i sami roditelji imaju i usavršavaju ih i da ih mogu što bolje prenijeti. Tomu pomažu i ova načela uspješne komunikacije.

Otkriti ili bar početi otkrivati gdje je naša obitelj u svemu tome može se kroz iskren i otvoren razgovor o sljedećim pitanjima: Možemo li uskladiti sve uloge u životu (posao, obitelj, hobije...) tako da budemo zajedno i radimo ono što volimo i uživamo? Dogovaramo li se o svemu što nam je važno i uvažavamo mišljenje i prijedloge drugih? Koliko smo navikli slobodno izražavati svoje misli i osjećaje mi odrasli, koliko djeca? Pitamo li članove svoje obitelji kako se osjećaju, što im je važno i što misle? Čujemo li što nam govore, uvažavamo li to? Pomažemo li se međusobno, osnažujemo se i brinemo jedni o drugima? Smijemo li se često kad smo zajedno i osjećamo li se ugodno u obiteljskom okruženju? Pokušajmo već ovoga ljeta!

(vh)

Načela uspješne komunikacije

Govorite malo: da bi vam dijete pričalo mora se osjećati sigurnim i prihvaćenim. Vaše slušanje nosi poruku da je vrijedno pažnje i prihvaćeno. Ako govorite, ne možete slušati! Zamislite gledište vašeg djeteta: kako bi vama bilo da vam netko stalno govori kako se morate ponašati!

Gledajte, djelujte, budite zainteresirani: ne bavite se drugim stvarima (kuhanjem, televizijom, novinama) dok pričate s djetetom! Ne prekidajte!

Dok slušate odgovarajte potvrdno (probajte s DA, umjesto s NE na početku razgovora)!

Reflektirajte ono što ste čuli: vratite natrag što ste čuli!

Aktivno slušajte!

Sveti Oče!

Svjesni smo da i danas braku i obitelji prijete srozavanje njihove stabilnosti. Promiču se oblici zajedništva života koji nemaju nikakav temelj u europskoj kulturi i pravnoj baštini; a upravo se na stabilnosti obitelji i na kršćanskim vrednotama temeljila izgradnja civilizirane Europe i naše Hrvatske koja je od uvijek sastavni i neodvojivi dio Europe. Čvrsto smo uvjereni da se na tome temelji i naša budućnost. Ako se danas svima priznaje pravo na slobodno izražavanje svojih stavova, onda izjavljujemo da i mi, koji predstavljamo većinu hrvatskog naroda i građana Republike Hrvatske, imamo neotuđivo pravo da živimo, javno iznosimo i naviještamo vrijednosti po kojima nam je darovan život. Imamo pravo i hoćemo da djeca svoje roditelje mogu nazivati prirodnim imenom „mama“ i „tata“. Ona imaju naravno pravo da pred svima posvjedoče da imaju oca i majku koji su im podarili život. Imamo pravo i želimo da oni koji nama upravljaju promiču život i da se konačno revidira zakon iz nekih, željeli bismo vjerovati, prošlih vremena o prekidu ljudskog života, i da se ne naziva napretkom ono što vodi u smrt.

(iz govora **biskupa Valtera Župana** na sv. misi s papom Benediktom XVI.)

male mudrosti

PALAČINKE

Jednog jutra šestogodišnji Filip odlučio je ispeći palačinke za svoje roditelje. Pronašao je u kuhinji najveću posudu za miješanje i varjaču, popeo se na stolčić i otvorio ormarčić, izvadio posudu s brašnom. Malo brašna je slučajno prosuo po podu. Svojim ručicama je pokušavao staviti brašno u posudu za miješanje, dodavao je mlijeko i malo šećera, ostavljajući brašnasti trag za sobom koji je sada već imao i otiske šapa kućnog mačka. Filip je bio sav posut brašnom i postajao sve uzrujaniji. Želio je da ovo bude nešto dobro za mamu i tatu, ali postajalo je sve gore. Nije znao što uraditi poslije toga, da li da sve to stavi u pećnicu ili na štednjak (i nije znao kako uključiti štednjak!). Vidjevši kućnog mačka kako liže smjesu iz posude, pokušao ga je odgurnuti i prevrnuo karton s jajima na pod. Očajnički je pokušavao počistiti veliki nered koji je nastao, ali se poskliznuo na jaja i isprljao svoju bijelu pidžamu. Tada je primijetio tatu kako stoji na vratima. Zaplakao je. Sve što je on želio bilo je da uradi nešto dobro, ali nastao je grozan nered. Bio je uvjeren da sada slijedi kazna, možda čak i packe. Ali, tata ga je samo gledao. Krenuo je prema njemu kroz sav nered u kuhinji, primio ga u svoje ruke, zagrlio ga, čak zaprljao i vlastitu pidžamu...

Takav je i Bog s nama. Mi pokušamo učiniti nešto dobro u životu, ali nastane opći nered. Ljubav u nama blijedi, povrijedimo prijatelja, naš posao nas izluđuje, postajemo nestrpljivi, cinični, arogantni, sebični... Ponekad samo ostanemo uplakani jer ne možemo učiniti ništa drugo. Tada nas Bog podiže u svoje ruke, ljubi nas i oprašta nam. Ipak, samo zato što smo u stanju napraviti veliki nered, ne znači da trebamo prestati „peći palačinke“ za Boga i ljude. Prije ili kasnije, uspjjet ćemo. Kad padneš, ustani. Nastavi se truditi. Nastavi ljubiti.

(nepoznati autor)

za život: RADIONICE CENTRA „ZA ŽIVOT I OBITELJ“

U organizaciji Centra „Pro vita et familia“ Požeške biskupije predstavljene su katehetske radionice „Mozaik obiteljskih prava“ namijenjene za rad s obiteljima u pripremi prvog Nacionalnog dana obitelji. Jedinственu katehetsku građu predstavio je dr. Petar Krešimir Hodžić, voditelj Ureda HBK za obitelj sa suprugom Rafaelom i suradnicima Katarinom i Antom Zubak iz Virovitice. Dr. Hodžić je objasnio kako se radi o 15 kateheza proizašlih iz Povelje o pravima obitelji Svete Stolice, a temeljni cilj im je promocija braka i obitelji u društvu, te podizanje svijesti o vrijednosti sakramenta braka. Kazao je kako je do sada vodio predstavljanje radionica u više hrvatskih biskupija, a samo u Požeškoj biskupiji naišao je na sistematski rad s obiteljima, najprije na biskupijskoj, zatim dekanatskoj, pa župnoj razini.

Predstavljene kateheze su vrlo kvalitetno rađene, po najnovijim metodološkim spoznajama učenja, a radili su ih stručnjaci raznih profila okupljeni oko dr. Hodžića kao koordinatora projekta. Kateheze su upotrebljive u svim vidovima rada s obiteljima. Ciljana skupina su im bračni parovi, odnosno obitelji u župama, koji bi trebali činiti jezgru župnog obiteljskog pastoralata. Svi sudionici, bračni parovi i svećenici, zadovoljni su predstavljajanjem i sadržajem kateheza jer se radi o nečem novom i kvalitetnom što do sada nisu imali prilike vidjeti i čuti.

protiv života: DJECA RASTU BEZ OBITELJI

U Hrvatskoj
1500 djece raste
bez obitelji

U Srbiji
oko 2000 djece
i mladih u domovima,
od čega je
1200 sa smetnjama
u razvoju

Piše: Stjepan Beretić

Varoška gospoda

Župnik Slatković je popisao i gradske plemstvo. Ovako nabraja plemiće koji žive u gradu: Lovro Latinović od Borsoda, koji je obnašao dužnost županijskog suca. Poslije smrti naslijedio ga je sin Filip. Slijedi Antal Varbói Kruser, kraljevski savjetnik i bivši dožupan. Naslijedio ga je njegov jedinac Antal. Gradski vijećnik Nikola Parčetić, koji je plemstvo stekao u vrijeme kraljeva Leopolda II. i Josipa II., pa njegovi sinovi Ivan, Juraj, i Antun, koji je živio u Velikoj Kikindi. Plemenit je bio i kraljevski savjetnik i dožupan Srijemske županije. Plemstvo je dobio od kralja Ferdinanda II. i Stevan Putnik. I drugom Stevanu Putniku je potvrđeno plemstvo. Prisjednik županijskog suda Bačke županije i gradski kapetan, Filip Fratričević je dobio plemstvo za svoje zasluge te za zasluge svojih predaka. Bivši gradski sudac, Antun Strilić i njegovi sinovi: gradski savjetnik Juraj i Toma prisjednik suda i pravnik. Bio je kapetan ustaničke vojske. Prisjednik županijskog suda i gradski vijećnik, te ravnatelj okružnih narodnih škola, Avram Mrazović je dobio plemstvo od kralja Leopolda II. za svoje velike zasluge. Prisjednik suda bačke županije, Gábor Frank i njegovi sinovi Alajos i Gábor, namještenici grofovske obitelji Pálffy, gdje je Alajos bio upravitelj vlastelinstva, a Gábor obiteljski pravnik.

Župnik Ferenc Wagner (1807.-1828.)

Na 302. stranici drugog dijela Lakatosevog prijevoda Kantonine knjige Ferenc Wagnera nalazimo 1808. godine među bogoslovima 3. godine, a rođen je 1778. godine u Kanjiži (Katon 302). Od 1803. do 1806. godine je bio somborski kapelan (Lakatos 320). Upravitelj somborske župe je bio 1807. godine. Od 1808. do 1828. je obnašao dužnost somborskog župnika. Tajnik Gornjeg bačkog dekanata je postao 1810. Prisjednik županijskog suda ujedinjenih županija Bačke i Bodroške je postao 1812. godine, a 1823. godine i dekan (Lakatos 319). Za njegovog župnikovanja, 1807. godine boravio je u Somboru kralj Franjo II., a 1814. godine darovao je isti kralj somborskim katolicima nekadašnji franjevački samostan (Muhi 145. str.). O Franji II. piše János Barta na 624. str. III. sveska Mađarskog katoličkog leksikona (*Magyar Katolikus Lexikon*, III. kötet, Budapest, 1997., str. 624-625.) da je na prijestol Austro-Ugarske stupio 1792. godine. Imao je vodeću ulogu u ratovima protiv Francuske (1792-1805). Umro je 1835. godine.

Učiteljska škola

Sombor ima dugu tradiciju srednjeg i visokog školstva. Tako je još 1778. godine imao ustanovu za školovanje srpskih učitelja. Škola se zvala Norma. Prava i prva srpska učiteljska škola pod imenom Kraljevski pedagogium je osnovana 1812. u Svetom Andriji (Szentendre). Samo četiri godine kasnije, upravo za vrijeme župnika Wagnera, Sombor je dobio prvu

srednju školu, tako što je 1816. godine iz Svetoga Andrije (Szentendre) prenesena srpska preparandija u Sombor. Ta je učiteljska škola odigrala nemjerljivu ulogu u povijesti srpskog naroda. U njoj su se školovali i prvi učitelji iz oslobođene Srbije. Osim toga, u Somboru su se školovali brojni srpski pjesnici, pisci, filozofi, državnici i vojskovođe. Somborska je preparandija tako postala najznačajnija kulturna i nacionalna ustanova u narodu. Uz budimpeštansku tiskaru, somboska je preparandija ostala velika čuvarica srpske nacionalne svijesti na području, tada mađarskog kraljevstva (Muhi 148). Somborska je preparandija po svojim korijenima preteča visokog školstva u Srbiji, budući da su joj prvi začeci u 1778. godini. Preparandija je djelovala sve do 1973. kada je prerasla u Pedagošku akademiju. Somborska je Pedagoška akademija 1993. godine prerasla u Učiteljski fakultet Novosadskog sveučilišta, koji je 2006. godine nastavio svoje djelovanje kao Pedagoški fakultet.

Odlikovan župnik Wagner

Ferenc Wagner odlikovan je 1816. godine naslovom prepozita od Hája odnosno Háj-Szent-Lőrincza. Tu je čast obnašao od 1816. do 1847. godine (Lakatos 66).

Prva somborska sinagoga

Somborski su Židovi 1818. godine dobili svoju prvu sinagogu. Do tada su se Židovi okupljali na svoje subotnje molitvene sastanke najprije u obiteljskoj kući Diellerovih, pa u kući Fülöpa Heuduska. U vrijeme kad je podignuta sinagoga, u Somboru je živjelo više od stotinu Židova (MUHI, 148).

Sombor 1818.

Rodom iz Levoče u Slovačkoj, Károly Szepesházy (*1780. + 1829.) je bio poznati geografski pisac. Obišao je cijelo mađarsko kraljevstvo u pratnji carskog savjetnika Thielea. Njih su dvojica putujući po Mađarskoj,

1818. godine boravila i u Somboru. Svoje dojmove s putovanja Károly Szepesházy je 1825. godine objavio u Košicama u znamenitom djelu u dva sveska pod naslovom *Merkwürdigkeiten des Königreiches Ungarn* (=Značajke mađarskoga kraljevstva). Iz knjige doznajemo da je 1818. godine Sombor imao 19.439 stanovnika, koji su živjeli u nekih 3400 kuća. Od uglednijih zdanja Károly Szepesházy i njegov suradnik Thiele uočili su novosagrađenu palaču županije, gradsku kuću i zgradu pošte u ulici svetoga Florijana. Zgrada te stare pošte postoji i danas. Spominju još dvije školske, i nekoliko značajnijih zgrada. Grad je te godine u blagajnu ratnoga vijeća uplatio 11.762 forinti. Svojom veličinom i brojem stanovnika u to vrijeme je Sombor bio veći i od Novog Sada, koji je brojao 14.000 stanovnika (Muhi 148).

Vrijednost prijenosa svetih otajstava na radiju i televiziji

Odgovara: dr. Andrija Kopilović

Bio sam na ispovijedi i kada sam rekao da gledam misu svake nedjelje na televiziji, svećenik je rekao da to nije dosta. Da trebam bit na misi. Je li on u pravu? Što Crkva naučava o tome?

N. S., Novi Sad

Zahvaljujem na Vašem pitanju. Ono je uistinu izazovno, ali i aktualno. Moram odmah na početku reći – ne zato što sam i sâm svećenik – nego zato što je istina ono što Vam je on rekao. Pokušajmo sada zajedno protumačiti i razmišljati – kako to Vi kažete – što Crkva naučava o tome?

Svako vrijeme ima svoje „znakove vremena“. Bl. Ivan XXIII., papa, preporučio je da budemo budni i da znamo čitati znakove vremena. Naša civilizacija je označena kao tehnička civilizacija. Taj pojam u sebi sadrži jako puno elemenata koje treba prepoznavati i identifikirati. Naime, tehnika je područje, kao i sva ostala, dana čovjeku da se njima služi. Kako je u naravi čovjeka, koju je Bog stvorio i povjerio, dovršavati stvaranje u suradnji s Bogom, onda je i svako sredstvo usavršavanja Bogom dana prilika. Crkva u sredstvima društvene komunikacije (tehničkim sredstvima) prepoznaje veliki dar Božji. Drugi vatikanski sabor je do te mjere uočio ovaj Božji dar da je napisao poseban dokument *Inter merifica*. Ako znamo da je Sabor donio šesnaest dokumenata, onda vidimo koju važnost Crkva vidi u ponudi tehničke civilizacije. Dakle, prijedimo nakon ovog uvoda na srž pitanja.

Danas tehničkim pomagalima kao što je televizija, radio, Internet i sl., možemo vrlo lako komunicirati između sebe, ali također komunicirati i velike događaje crkvene zajednice, da budu svima pristupačni. Drugim riječima, radi se o radio i televizijskim prijenosima liturgijskih događanja, a najčešće je to sveta misa. Među teolozima postoji trajna rasprava, treba li takav liturgijski događaj i takvu svetinju, kao što je misa ili drugi sakramenti, prenositi preko radija i televizije. Znamo da Crkva istoka nerado to čini. Na zapadu je to „uzelo maha“ i postalo redoviti način komunikacije među vjernicima. Tako se polako

„uvlači“ mentalitet da se misa, propovijed, sakramenti „mogu doživljavati“ preko radija i televizije. Međutim, u ovome je VELIKA VARKA. Ne želim reći da nas ta sredstva varaju. Ali moram istaknuti da je prijenos najvećih svetinja – a to su liturgijska događanja – samo zato omogućena, da bolesnici koji ne mogu sudjelovati direktno u zajednici na slavlju, dobiju barem dio doživljaja i komunikacije, pa ako hoćete, i majčinske brige Crkve, da i do njihovih očiju i srca dođu poruke liturgijskih skupova. Odmah upozoravam da se ne radi o prijenosu predavanja, propovijedi, pouka i drugih korisnih i duhovnih emisija, pa ni molitvenih, nego isključivo o prijenosu LITURGIJSKIH SLAVLJA. Kao kršćani trebamo stalno ponavljati da liturgija nije ceremonija i nije spektakl. LITURGIJA JE DOGAĐAJ SVETOGA SVETIMA NA SVETI NAČIN. To nisu skazanja, nego sveta događanja. Događaj se, po samoj definiciji, samo onda događa ako smo u zajednici. Pomalo zvuči uvredljivo, ali moram reći običnim rječnikom, ne mogu se na prijenosu ni pričestiti, ni krstiti, ni pomazati... Dakle, ne može se meni, koji sam pred ekranom ili radio aparatom dogoditi sveti čin. Prijenos

blagoslov nije namijenjen svima. Treba biti u posrednom duhovnom raspoloženju i zajedništvu. Bog se ne komunicira tako lako tehničkim komunikacijama. Ponovit ću da se prijenosi namijenjeni samo kao DUHOVNA HRANA BOLESNICIMA. Bilo bi poželjno da nakon tako prijenosa mise netko iz zajednice bolesniku donese pričest. Tada bi donekle taj prijenos bio za bolesnika punina. Svećenik je u svom odgovoru Vama posve jasno rekao, ako niste opravdano spriječeni biti na svetoj misi, ne možete nikako, čak ni u podsvijesti dopustiti sebi zamjenu susreta u zajednici sa prijenosom preko radija i televizije. Za ostale koji nisu bolesnici, važno je upozorenje da ako i slušamo ili gledamo prijenos, ne smije to nikada biti na razini zabave. Ako se „tamo“ događa nešto što je i meni sveto, onda moram barem svoj nutarnji svijet tako oraspoložiti da se porukom s tog susreta koji slušam ili gledam, duhovno obogaćujem. Nikako dovesti taj prijenos na razinu zabavnoga ili „popunjavanja vremena“, jer time ulazimo u napast da kad se stvarno nađemo u zajednici na proslavi, nedovoljno sabrani, površno doživljavamo i taj pravi susret kao događaj. Dakle, na kraju ovog razmišljanja

Događaj se, po samoj definiciji, samo onda događa ako smo u zajednici. Ne može se meni, koji sam pred ekranom ili radio aparatom dogoditi sveti čin.

Ako niste opravdano spriječeni biti na svetoj misi, ne možete nikako, čak ni u podsvijesti dopustiti sebi zamjenu susreta u zajednici s prijenosom preko radija i televizije.

pomaže bolje razumjeti, duhovnije ispuniti vrijeme, olakšati sebi susret s Bogom u osobnoj molitvi itd. Podsjećam Vas, na primjer, da Sveti Otac samo dva puta godišnje dijeli blagoslov svima onima koji su u duhovnom zajedništvu, sabrani i molitveno spremni primiti blagoslov, tzv. „Urbi et Orbi“ (Gradu i Svijetu), samo na Uskrs i Božić. Unatoč toga što papa blagoslivlja svake nedjelje, što je vidljivo na televiziji, ipak taj

shvatimo svi: Sredstva komunikacije su ponuda i izazov. Za taj dar Božji treba biti dobro poučen i upućen. Samo pravi pristup društvenim sredstvima komunikacije, gradit ćemo ljepši i bolji svijet, ali ne zamjenom, nego pravilnim korištenjem. Ta su sredstva Božji dar, ali kao za svaki Božji dar, odgovara se samo na jednom mjestu – u svojoj savjesti.

Seminar „Kako pomoći svome djetetu?“

u župi sv. Roka u Subotici
20. i 21. 06. od 18 do 21 sat

Seminar je namijenjen roditeljima koji imaju poteškoće s djecom, bez obzira na dob djeteta, a proizlazi iz prakse individualnog rada s roditeljima koji su tražili pomoć za svoje dijete.

Seminar je pogodan i za sve koji rade s djecom (odgajatelje, nastavnike, vjeroučitelje, pedagoge...), jer pomaže cjelovitom razumijevanju djeteta koje ima poteškoće i nudi konkretne upute za pomoć.

Voditeljica seminara je Katarina Ralbovski, odgajateljica i teologinja s dugogodišnjim iskustvom rada u Centru za duhovnu pomoć u Zagrebu.

Molimo sve zainteresirane da potvrde dolazak osobno u župi ili na telefon: (024) 554-896.

Sudjelovanje na seminaru je besplatno ali očekujemo dobrovoljne priloge za pokriće putnih troškova voditeljici.

GERARDOVO 2011.
petak, 24. lipnja 2011.
Karmelska crkva u Somboru

Program:

16,30-17,30

– Pokorničko bogoslužje i ispovijed

17,30

– Svečana sv. misa

– Vrijeme za okrpju - domaćini pripremaju

19,30

– KONCERT

DUHOVNE GLAZBE

(nastupaju pjevači i sastavi
Subotičke biskupije)

Hodočasnici će moći nabaviti CD s pjesmama posvećenim Sluzi Božjem o. Gerardu kao i majice s karmelskim grbom i geslom ovogodišnjeg Dana o. Gerarda „Ljubav nema stanice, ljubav nema granice“

Fabijan (Bašo) Skenderović (1917. – 2006.)

Prije pet godina napustio nas je dragi i voljeni suprug, otac, dida, pradiđa, tast i rođak Fabijan Skenderović. U molitvi ga se rado sjećaju njegovi najmiliji: kćerka Marica, sin svećenik Ivan iz USA, sin Veco, kćerka Klara, snaha Matilda, zet Achille; unučad: Ivica sa suprugom Snežanom, Klara, Marko sa ženom Katijom, Marco i Susanne te prauučad: Ivana, Dario i David kao i sva ostala rodbina i prijatelji.

Sveta misa za njega bit će slavljena u nedjelju 26. lipnja u 17 sati u subotičkoj crkvi sv. Roka.

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs

Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"

mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik

Katarina Čeliković, lektorica

Vedran Jegić, fotograf

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković, dr. Andrija Kopilović, mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Hrvatska Čitaonica

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

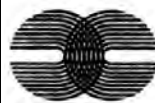

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info

Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Slušajte
Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz
Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

Fotografije u ovom broju:
Zvonik

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din

- poštom:

1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati poštanskom uplatnicom na ime Mirko Štefković, Trg sv. Terezije 3, 24000 Subotica, s naznakom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojode 12, 10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati na biskupijski račun s naznakom Za Zvonik:

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000 Subotica, Serbia.

AUTO CAR VIDA KOVIĆ, Subotica, Braće Radića 51-53, Tel.: 024/553-567

Petica za pouzdanost

Sandero Ambiance 1.4
7777 €

ISPORUKA
ODMAH

SPECIJALNA
SAJAMSKA
AKCIJA

5 GODINA
GARANCIJE
ili 100 000 km*

- KLIMA UREDAJ
- ELEKTRO PAKET
- SVETLA ZA MAGLU
- RADIO CD MP3
- ABS

0% kamate i 0% troškova obrade za finansirani iznos do 3000 EUR samo uz Dacia finansiranje!
Kamatu i naknadu za obradu kredita umesto klijenta plaća Renault Nissan Srbija d.o.o. Period otplate od 13 do 36 meseci.

* Do ispunjenja jednog od dva uslova. Akcija traje od 01.03. do 30.04.2011. Saopštenje izdaje Renault Nissan Srbija. Omeđena količina. 11070 Beograd.

DACIA

DIOPTRIA

OČNA KUĆA

SZEMÉSZETI SZALON

551-045

A FŐPOSTÁNÁL

KOD GLAVNE POŠTE

CRKVO SLIKAR
DEKORATIVNI MOLERAJ

AMBROŠIĆ IVAN

Telefon: 025 25 658
Mobilni: 064 26 444 58

IZOLUJEMO VLAŽNE KUĆE CRKVE DVORCE

I DRUGE KAPITALNE OBJEKTE

DEBLJINE ZIDOVA DO 10m

27 GODINA ISKUSTVA

40 IZOLOVANIH CRKVI

- BOLJE SUŠITI NEGO RUŠITI -

025/440-470 25000 Sombor,
063/440-470 Šeste Licke 25

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- Karadorđev put 2, SUBOTICA

Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

WiFi face

5GB mjesečno!

999 dinara

Najpovoljniji Internet paket

2048kbps simetrična brzina (i kod upload-a!)

- Besprijekorna i brza komunikacija sa videom i glasom ako koristite Skype, MSN Live, Yahoo Messenger ili neki drugi popularni IM klijent
- Lako i brzo postavljanje fotografija i videa na Vaš Facebook, Flickr, Picassa... nalog
- Više nego dovoljno megabajta za svakodnevno posjećivanje vaših omiljenih web stranica
- Velika brzina kod slanja e-maila

Subotica, Karadorđev put 2, 024 / 555-765, www.tippnet.rs

Zahvaljujemo našim darovateljima

kupatila
kolpa-san[®]
by kolpa

*Opustite se i uživajte
u savršenstvu!*

Saloni kupatila KolpaSan:

Beograd, Bulevar Kralja Alexandra 402, **Tel: 011/ 240 73 71**

Novi Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel: 011/ 260 99 20**

Novi Sad, Rumenrački put 11, **Tel: 021/ 518 091**

Subotica, Banijska 2, **Tel: 024/ 547 886**

Srce kuće Vaše kuhinje su naše!

Saloni kuhinja:

Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel.: 011/ 2609 920**

Novi Sad, Marka Miljanova 20, **Tel.: 021/ 661 9005**

Subotica, Batinska 34, **Tel.: 024/ 561 187, 561 186**

**U našoj Poliklinici možete obaviti
sljedeće specijalističke preglede:**

pregled madeža – dermoskopiju
dugotrajno uklanjanje dlaka – epilaciju
fotopomlađivanje kože
liječenje akni i kozmetičke tretmane aknozne kože
kemijski piling
uklanjanje bradavica, mekih fibroma
i drugih kožnih promjena tekućim dušikom,
eketrokirurški, ugljikodioksidnim laserom
ispitivanje sluha

Ultrazvučni pregled: vrata, štitnjače, dojke, gornjeg i donjeg
abdomena, testisa, kukova kod djece
Kolor depler krvnih žila vrata
Dvadesetčetverosatni holter srca i krvnog tlaka
Alergo test
Liječenje bolnih stanja mekim laserom
Liječenje bola intramuskularnom stimulacijom
i drugih stanja tradicionalnom kineskom akupunkturuom

**Svi pregledi se zakazuju telefonom: 024/ 520 - 698
Zahvaljujemo Vam na ukazanom povjerenju!**

Dermatovenerolog
Otorinolaringolog
Neurolog
Ginekolog
Pedijatar
Ortoped
Urolog
Kardiolog
Gastroenterolog
Endokrinolog
Reumatolog
Specijalist za
ultrazvuk
Akupunkturolog
Dječji neurolog
Dječji nefrolog
Psiholog

EKG

EEG

Holter

Dopler

Ultrazvuk

Laser

enzitometrija

Umjetnost življenja slična je umijeću bojenja!

ZAVRŠNI RADOVI GRAĐEVINE

24000 Subotica, Imotska 31, tel/fax: 024/562-712, mob: 064/240-43-95
e-mail: zrg.sasa@yahoo.com, www.poslovnabaza.com/zrg

**Drage obitelji, ne bojte se!
Gospodin ljubi obitelj i blizu vam je!**

